

Treball de Fi de Grau

Títol

Autoria

Professorat tutor

Grau

Tipus de TFG

Data

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autoria:

**Professorat
tutor:**

Curs:

Grau:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès:

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Hipòtesis	9
3. Metodologia	11
4. Marc teòric	14
4.1. Igualtat de gènere i marc legal	14
4.2. Les dones als festivals de música	17
4.2.1. Quan comença el debat?	19
4.2.2. Propostes inclusives i iniciatives a favor	25
4.2.3. Quins criteris influeixen a l'hora d'establir el cartell d'un festival?....	28
5. Resultats de l'anàlisi	31
5.1. Anàlisi del gènere dels artistes i grups dels festivals	31
5.1.1. Primavera Sound (28 de maig – 3 de juny de 2018).....	31
5.1.2. Sónar (14 – 16 de juny de 2018).....	32
5.1.3. Azkena Rock Festival (22 i 23 de juny de 2018)	34
5.1.4. Download Festival Madrid (28 de juny – 2 de juliol de 2018).....	35
5.1.5. Rock Fest Barcelona (6 i 7 de juliol de 2018).....	37
5.1.6. Mad Cool Festival (12 – 14 de juliol de 2018)	38
5.1.7. Cruïlla Barcelona (12 – 14 de juliol de 2018)	40
5.1.8. Bilbao BBK Live (12 – 14 de juliol de 2018)	41
5.1.9. Festival Internacional de Benicàssim – FIB (19 – 22 de juliol de 2018)	43
.....	43
5.1.10. Arenal Sound (31 de juliol – 2 d'agost de 2018).....	44
5.1.11. Total dels festivals	46
5.2. Gènere dels caps de cartell	48
5.3. Anàlisi del discurs narratiu a mitjans especialitzats	49
5.3.1. Gènere periodístic, contingut i llenguatge a les peces analitzades...	50
.....	50
5.3.2. Fotografies.....	57
5.3.3. Autors de les peces periodístiques.....	60
6. Conclusions	62
7. Bibliografia	67
8. Annexos	71
1. Cartell del Festival de l'Illa de Wight l'any 1968	71
2. Cartell del festival Woodstock l'any 1969	72
3. Cartell del festival Canet Rock 2017	73

4. Cartell del festival Canet Rock 2018.....	74
5. Entrevista al festival Rock Fest Barcelona.....	75
6. Entrevista a Maite Alaña, directora del festival Maz Basauri.....	76
7. Entrevista a Cristina Torres, directora del festival Músiques Sensibles	79
8. Cartells i taules del recompte dels artistes i grups dels festivals.....	82
Primavera Sound (28 de maig – 3 de juny de 2018).....	82
Sónar (14 – 16 de juny de 2018).....	88
Azkena Rock Festival (22 i 23 de juny de 2018).....	91
Download Festival Madrid (28 de juny – 2 de juliol de 2018).....	94
Rock Fest Barcelona (6 i 7 de juliol de 2018).....	97
Mad Cool Festival (12 – 14 de juliol de 2018).....	100
Cruïlla Barcelona (12 – 14 de juliol de 2018).....	105
Bilbao BBK Live (12 – 14 de juliol de 2018).....	108
Festival Internacional de Benicàssim – FIB (19 – 22 de juliol de 2018)...	112
Arenal Sound (31 de juliol – 2 d'agost de 2018).....	116
Total dels festivals.....	119
Gènere dels caps de cartell.....	119
9. Taula de l'anàlisi del discurs narratiu a mitjans especialitzats	121

1. Introducció

En ple segle XXI, on sembla que el feminisme és més fort que mai, la presència masculina encara domina més d'un sector laboral i l'escena musical n'és un d'aquests. És cert que en els darrers anys s'ha produït un augment de la presència de les dones en la indústria de la música, així com també un increment de la voluntat d'establir espais amb una presència paritària entre homes i dones, on cap dels dos gèneres superi el 60% ni estigui per sota del 40%. Aquesta tendència no només ha tingut lloc en l'àmbit nacional, sinó també a escala mundial, tal com indica l'Observatori Cultural de Gènere¹ i Mujeres de la Industria de la Música² (MIM) al 5è informe de *Dones als festivals musicals de Catalunya*³. Però malgrat això, la música continua sent una indústria majoritàriament masculina; no només pel que fa a cantants, sinó també en el cas dels músics i productors.

Per entendre la desigualtat de gènere a la música cal veure dades. El 2017 la plataforma de música *Spotify* va donar a conèixer la llista de les deu cançons més escoltades de l'any. D'aquestes deu, només dues eren de dones cantants i, a més, aquestes dues cançons eren en col·laboració amb un cantant home. Una altra dada que crida l'atenció prové d'un estudi de la plataforma de venda d'entrades Ticketea⁴. Dels 250 concerts que van tenir lloc a Espanya l'any 2016 i van ser gestionats per aquesta empresa, 192 no van tenir cap dona ni com a

¹ L'Observatori Cultural de Gènere és un òrgan independent nascut l'any 2013 a Barcelona, que té la funció d'espai de reflexió, debat i acció al voltant de les dones, amb Maria Àngels Cabré el capdavant.

² Mujeres de la Industria de la Música o MIM és una associació que va nèixer l'any 2016 amb l'objectiu de donar visibilitat a totes les dones professionals del camp de la música.

³ Observatori Cultural de Gènere i Mujeres en la Industria de la Música. (2017). *Dones als festivals de música*. 5è informe. Recuperat de http://dones.gencat.cat/web/.content/01_actualitat/noticies/Informe_OCGenere_FestivalsMusica2017.pdf (20 de març de 2019)

⁴ Ticketea Pro. (2017). *Mujeres en la música: el 77% de los conciertos son totalmente masculinos*. Recuperat de http://pro.ticketea.com/mujeres-la-musica-77-los-conciertos-integramente-masculinos/?utm_source=Facebook (20 de febrer de 2019)

solista ni com a membre del grup protagonista del concert. Això es tradueix en un 77% de presència masculina, davant d'un escàs 23% de femenina. Són xifres que demostren que la música és un altre sector on no hi ha paritat entre homes i dones.

Arribats a aquest punt, ens hem de plantejar la següent pregunta: per què trobem poques dones al capdavant de les llistes d'èxits o als concerts? Potser hi ha menys dones que facin música que homes. Aquí entren en joc dos arguments recurrents: "no hi ha suficients dones amb talent a la música" o "els homes fan millor música que les dones", afirmacions que per a molts justifiquen la poca presència de les dones a la música. Ens trobem, aleshores, amb una societat que li costa valorar el treball realitzat per les dones músiques. Això és degut a que el món musical no és immune a la influència patriarcal i androcèntrica de la societat, que situa l'home com a centre de tot i, on a més, la mirada masculina és l'única possible i universal. Com a conseqüència, es produeix la invisibilització de les dones, l'ocultació de les seves aportacions i la creació d'una socialització de gènere marcada per rols i estereotips que discriminin les dones.

Aquesta infrarepresentació de la dona a la música té, possiblement, el seu origen a l'educació. Des de ben petits, els llibres de música que estudiem a les escoles mostren una història musical basada pràcticament en la seva totalitat en homes compositors i músics. En trobem poques dones referents i sempre que apareixen, ho fan en un segon pla, no com a protagonistes o pioneres. Les compositoras Francesca Caccini i Fanny Mendelssohn i la pianista i inventora del "musicògraf" Maria Teresa von Paradis són algunes de les dones amb talent musical que hi ha hagut al llarg de la història, les quals no apareixen en els llibres de text. Només s'estudien figures masculines com Mozart, Beethoven o Bach. De la mateixa manera, la socialització de gènere també ens diu com hem de ser i comportar-nos a través de la imposició de rols i estereotips de gèneres. Es classifiquen a les persones a partir d'uns atributs psíquics i físics, dividint-nos en homes i dones, i limitant així les nostres respectives possibilitats de desenvolupament de determinades capacitats personals, culturals, socials, emocionals, econòmiques, esportives... S'assigna a cada persona una sèrie de comportaments per raó del seu sexe. Per exemple, en el cas de la música, els

homes són qui toquen la guitarra, el baix elèctric o la bateria; mentre que les dones són més propenses a ser vocalistes i, en el cas de ser músiques, a tocar el piano, el violí o l'arpa⁵.

Aquest masclisme educatiu i cultural ha desencadenat en la creació d'una sèrie d'estereotips, construccions socials a la música i una discriminació de gènere vers les dones que volen tenir una carrera musical. És aquesta socialització de gènere la que no deixa que les dones ocupin un espai representatiu a la música. La cara més visible d'aquesta desigualtat de gènere a la música són els festivals. Segons l'estudi de Ticketea de 2016, en els 20 festivals amb més vendes d'Espanya només 154 dels 1.006 artistes confirmats eren dones o bandes amb dones a la seva formació. És a dir, només un 15,3% del total de cantants i músics eren dones.

Per comprendre la poca presència de les dones als festivals s'ha d'entendre el fenomen d'invisibilització de la dona a la música com un peix que es mossega la cua. Com explica Mujeres y Música, una plataforma en defensa de la visibilització de la dona a la música, no hi ha dones als festivals perquè no hi ha tanta oferta ni demanda de la seva música. No hi ha tanta oferta i demanda de música feta per dones perquè ens falten referents de dones que facin música. Però, ens falten referents de dones que fan música perquè no hi ha dones als festivals que puguin donar a conèixer la seva música⁶.

I com fem per sortir d'aquest cercle i canviar aquesta realitat? El punt d'inici per a fer-ho és conscienciar la població de l'existència de la invisibilització de la dona a la música. Per aquest motiu es realitza aquest estudi, amb l'objectiu final de fer més visible la situació que viuen les dones en un camp concret de la música: els festivals. El treball constarà de dues grans parts diferenciades: el marc teòric sobre el marc legal, la situació històrica de la dona als festivals i els estudis i

⁵ Loscertales Abril, F., i Núñez Domínguez, T. (2008). *Los medios de comunicación con mirada de género*. Sevilla: Instituto Andaluz de la Mujer.

⁶ Castellano, A. (2017). *No hay mujeres en la música*. Recuperat de <http://mujeresymusica.com/hay-mujeres-en-la-musica/> (15 de febrer de 2019)

debats generats entorn a aquesta temàtica, i l'anàlisi quantitativa i qualitativa. Aquesta part pràctica estarà formada per dues anàlisis, que s'explicarà detalladament a la metodologia. Per una banda, el recompte dels i les artistes i grups que formen part dels cartells d'una sèrie de festivals d'Espanya, tenint en compte el seu gènere i el tipus de formació musical a la qual pertanyen. Per l'altra banda, l'anàlisi del discurs narratiu de tres mitjans espanyols especialitzats en música a l'hora de parlar sobre les dones als festivals escollits per l'apartat anterior: "MondoSonoro", "RockDelux" i "Ruta 66".

2. Hipòtesis

Dues dècades enrere, la xifra de dones que participaven en els festivals de música era pràcticament inexistent. En els últims anys, el moviment feminista ha reivindicat la necessitat d'incloure més dones músiques als cartells. Això ha fet que diversos festivals ho hagin aconseguit, però d'altres han mantingut la infrarepresentació de les dones en els seus cartells. Arribats a aquest punt, ens hem de plantejar la pregunta següent: Les dones encara estan infrarepresentades als festivals de música? Davant d'aquesta qüestió, la hipòtesi és que, malgrat aquesta voluntat de presentar més dones als cartells, la xifra de dones continua sent inferior a la dels homes i lluny de la paritat entre gèneres. A més, en relació al tipus de formació de les artistes que participen als festivals, gran part d'aquestes són solistes i no pas components de bandes formades exclusivament per membres dones ni músiques a bandes mixtes.

Però no només cal fixar-se en la quantitat de dones que formen part d'un festival, sinó també en quin tractament fan els mitjans especialitzats en música sobre aquestes dones participants. El tractament dels mitjans és menys exhaustiu quan es tracta de dones que d'homes? El llenguatge utilitzat i el contingut de les peces periodístiques varia en funció del gènere dels artistes i grups dels quals es parla? S'utilitza un llenguatge sexista? Inclús, hi ha més fotografies d'homes que de dones per acompanyar a les peces periodístiques? Aquestes apareixen sexualitzades? Com a hipòtesi, aquest treball planteja si els mitjans especialitzats en música fan més referència a artistes i grups formats per homes que no pas per dones. I, també, planteja la hipòtesi de si es tendeix a parlar amb més profunditat d'aquests artistes i grups homes. Per exemple, utilitzarem una sèrie d'indicadors com són si a l'hora de parlar dels artistes i grups confirmats d'un festival es nomenen més homes que dones, o en el cas de les cròniques dels festivals, es fa més èmfasi i es profunditza més quan es parla d'homes. En el cas del llenguatge, analitzarem si els mitjans tendeixen a fer ús d'expressions sexistes quan es parla d'artistes dones. Per últim, en referència a les fotografies, comprovarem si apareixen més homes que dones en elles i si, quan apareixen

dones, generalment, són dones solistes, de la mateixa manera que als cartells dels festivals.

3. Metodologia

Per contestar a les preguntes plantejades anteriorment i veure si les hipòtesis inicials són certes o no, s'ha analitzat la presència de la dona als principals festivals de música que van tenir lloc a Espanya l'any 2018 i el seu tractament a tres mitjans de comunicació espanyols especialitzats en música.

Per una banda, a l'hora de seleccionar els festivals per analitzar s'ha fet una selecció dels més multitudinaris del territori espanyol. També, s'ha tingut en compte si es parlava més o menys d'aquests festivals als mitjans especialitzats. Per això es van escollir els següents: Primavera Sound, Sónar, Azkena Rock Festival, Download Festival Madrid, Rock Fest Barcelona, Cruïlla Barcelona, Mad Cool Festival, Bilbao BBK Live, Festival Internacional de Benicàssim i Arenal Sound. En aquesta part de l'anàlisi es va fer ús del mètode quantitatiu. Es realitza el recompte dels artistes i grups que formen part del cartell de cada festival segons el seu gènere (femení o masculí), així com segons el tipus de formació (solistes dones, solistes homes, bandes formades exclusivament per dones, bandes formades exclusivament per homes, bandes mixtes). Cal dir que a l'hora de fer el recompte dels membres que formen part d'una banda només es tenen en compte aquells que formen part del grup habitualment, sense comptar els músics de gira, que s'afegeixen a la formació només pels concerts. Per últim, de tots els artistes que formen part del cartell, s'analitza també quins són els caps de cartell dels festivals, per així veure si hi ha majoria de dones o homes en aquesta posició.

Per l'altra banda, els mitjans de comunicació especialitzats en música que s'analitzen són "MondoSonoro", "Ruta 66" i "RockDelux", posant l'ull a les seves edicions mensuals en paper. Es van seleccionar aquests tres mitjans perquè són algunes de les revistes musicals amb més tiratge, número de persones lectores i trajectòria d'Espanya. En elles s'analitzaran les peces periodístiques que parlen sobre els festivals, centrant-nos en els artistes de gènere femení i com és el discurs narratiu que en fan els i les periodistes sobre elles. Així doncs, s'analitzaran tots els exemplars mensuals de les revistes l'any 2018, que

representen onze per revista, ja que pels mesos de juliol i agost només s'edita un únic número. A banda d'aquests exemplars mensuals, la revista "MondoSonoro" publica anualment un número especial de festivals, el qual també analitzaré. De manera que l'anàlisi abasta un total de 33 exemplars en paper, en els quals hi ha un total de 70 peces periodístiques sobre els deu festivals escollits.

Per a aquesta segona part de l'anàlisi es farà ús majoritàriament del mètode qualitatiu. Tot i que també s'utilitzarà el quantitatiu, establint una sèrie de categories d'anàlisi per a la portada de cada número, les peces periodístiques i les imatges que les acompanyen:

- Portada
 - Referència a festival
 - Referència a artistes o grups
 - Gènere
 - Fotografia del festival

- Peça periodística (titular, subtítol i cos del text):
 - Tipus de peça periodística
 - Referència a festival
 - Referència a artistes i grups
 - Gènere
 - Tipus de formació
 - Vocabulari utilitzat
 - Referència al vestuari
 - Referència a la maternitat
 - Referència a les relacions de parella
 - Referència a l'orientació sexual
 - Referència a homes com a figures de poder al costat d'una dona

- Fotografies que acompanyen a la peça periodística:
 - Quantitat
 - Mida

- Gènere dels artistes i grups de la fotografia
 - Tipus de formació dels artistes i grups de la fotografia
 - Context de la fotografia
 - Peu de foto
 - Gènere de l'autor o autora de la fotografia
- Autors i autores de les peces periodístiques

4. Marc teòric

4.1. Igualtat de gènere i marc legal

Durant els últims anys, tant en l'àmbit autonòmic, nacional com internacional s'han desenvolupat una sèrie de polítiques públiques i lleis per garantir la igualtat de gènere a la societat, ja sigui a l'administració, la política, la cultura o l'esport, entre d'altres.

En el cas d'Espanya, cal destacar la Ley Orgánica 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes, vigent des del 22 de març de 2007. L'article 26 del capítol 2 d'aquesta llei està dedicat exclusivament a la igualtat de gènere a l'àmbit de creació i producció artística i intel·lectual, espai on se situa la música. Segons el punt 1 de l'article 26, "les autoritats públiques, en l'àmbit de les seves competències, vetllaran per fer efectiu el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en tot allò relacionat a la creació i producció artística i intel·lectual i a la difusió de la mateixa". Però no només contempla el fet de vetllar per garantir la igualtat, sinó que, al punt número 2, atorga als organismes, agències, ens i altres institucions la responsabilitat d'adoptar iniciatives que afavoreixin la promoció de les dones a la cultura, per així combatre la seva discriminació estructural i/o difusa. En aquest mateix punt, s'indica que aquestes institucions han de promoure la presència equilibrada de dones i homes a l'oferta artística i cultural pública⁷.

Però la igualtat de gènere no només es veu reflectida a la presència paritària de dones i homes, sinó que també està representada en el llenguatge que utilitzem per referir-nos a les persones de cada gènere. De fet, l'ús d'un llenguatge sexista pot generar idees i estereotips diferents cap a les dones i els homes, així com

⁷ Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 71, de 23 de març de 2007, 12611 a 12645. Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115> (20 de febrer de 2019)

invisibilitzar a les dones⁸. En canvi, un tractament igualitari al discurs mediàtic, tal com assegura Susana Guerrero Salazar, periodista especialitzada en gènere, pot contribuir tant a visibilitzar les dones com a accelerar l'avanç cap a la igualtat en altres àmbits⁹. És per això que des de fa uns anys s'està intentant generar un compromís cívic a favor d'un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge. El primer pas per fer-ho va ser l'aplicació del punt 11 de l'article 14 de la Ley Orgánica 3/2007, que assenyala necessària la implementació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu i el seu foment a les relacions socials, culturals i artístiques¹⁰. Aquesta implementació d'un llenguatge no sexista es pot aplicar a qualsevol àmbit social a banda de l'administratiu, com és el cas de l'àmbit mediàtic.

En el cas dels mitjans de comunicació, trobem habitualment dos tipus de llenguatge sexista, tal com indica un estudi realitzat per l'Institut Balear de la Dona¹¹. Per una banda, apareixen trets androcèntrics o de sexisme lingüístic, com per exemple la invisibilització de la dona a causa de l'ús del masculí genèric. Per l'altra banda, trobem també trets sexistes o sexisme social, és a dir, expressions amb estereotips que atorguen valors diferents a les dones i als homes. Aquest estudi posa com a exemple el fet de parlar dels homes com a valents i de les dones com a porugues, però també és un altre exemple de sexisme associar allò emocional amb el gènere femení, com indica l'Ajuntament

⁸ Guerrero, S. (2007). *El lenguaje sexista en los medios de comunicación. Mujeres en la Red*. Recuperat de http://www.mujeresenred.net/IMG/pdf/susana_salazar.pdf (24 de maig de 2019)

⁹ Guerrero, S. (2007). *El lenguaje sexista en los medios de comunicación. Mujeres en la Red*. Recuperat de http://www.mujeresenred.net/IMG/pdf/susana_salazar.pdf (24 de maig de 2019)

¹⁰ Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 71, de 23 de març de 2007, 12611 a 12645. Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115> (20 de febrer de 2019)

¹¹ Institut Balear de la Dona. (2010). *Llenguatge per a la igualtat als mitjans de comunicació*. Recuperat de https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297561_llenguatge-per-la-igualtat-als-mitjans-de-comunicacio.pdf (24 de maig de 2019)

de Barcelona en un article sobre expressions amb connotacions sexistes¹². Per últim, la cosificació de la dona, present habitualment a la indústria musical, també es considera una altra forma de sexisme.

Per evitar qualsevol de les variants anteriors del llenguatge sexista, el capítol 36 de la Ley Orgánica 3/2007 indica que “els mitjans de comunicació de titularitat pública vetllaran per la transmissió d’una imatge igualitària, plural i no estereotipada de les dones i els homes a la societat”¹³. En relació als mitjans privats, el capítol 39 estableix que hauran de respectar la igualtat entre dones i homes, evitant qualsevol forma de discriminació.

Per una altra banda, a Catalunya, trobem la Llei 5/2008, de 24 d’abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista. A l’article 23 del capítol 6 es parla del tractament de la informació per part dels mitjans de comunicació, establint que els mitjans de comunicació gestionats o finançats per les administracions públiques autonòmiques han de fer un ús no sexista ni androcèntric del llenguatge. A més, també exigeix el foment d’una presència equilibrada i una imatge plural dels dos sexes, al marge dels cànons de bellesa i els estereotips sexistes¹⁴. De la necessitat d’utilitzar un llenguatge no estereotipat als mitjans catalans també en parla la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d’igualtat efectiva de dones i homes¹⁵. El punt 1 de l’article 25, dedicat als mitjans de comunicació i

¹² Ajuntament de Barcelona. (2018). *Vigilem les expressions amb connotacions sexistes*. Recuperat de <http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/ca/10-vigilem-les-expressions-amb-connotacions-sexistes> (24 de maig de 2019)

¹³ Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 71, de 23 de març de 2007, 12611 a 12645. Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115> (27 de maig de 2019)

¹⁴ Llei 5/2008, de 24 d’abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista. *Diari Oficial de la Generalitat*, 5123, del 2 de maig de 2008. Recuperat de https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa?action=fitxa&documentId=491383 (27 de maig de 2019)

¹⁵ Llei 17/2015, del 21 de juliol, d’igualtat efectiva de dones i homes. *Diari Oficial de la Generalitat*, 6919, de 23 de juliol de 2015. Recuperat de https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=698967 (27 de maig de 2019)

tecnologies de la informació, estableix que els mitjans de comunicació audiovisual de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya han d'evitar els estereotips sexistes sobre les funcions que exerceixen dones i homes en els diferents àmbits socials, així com fer ús d'un llenguatge no androcèntric.

4.2. Les dones als festivals de música

Històricament, les dones han estat situades a la música en un segon pla, on els homes han estat pràcticament els únics protagonistes. I en aquesta desigualtat de gènere a l'escena musical, els festivals de música són la cara més visible.

Si ens remuntem a finals del segle XIX i principis del XX, ens trobem amb una impossibilitat de les dones per publicar les seves obres¹⁶. Com no podien publicar les obres, no apareixien a l'escena musical i, conseqüentment, no formaven part de les representacions públiques de música tradicionals de l'època, com és el cas dels concerts orquestrals o a tabernes.

Tot i existir aquests tipus de concert, no va ser fins a mitjans del segle XX que els festivals de música tal com els coneixem van començar a tenir lloc. Durant els anys seixanta i setanta es va produir la seva explosió, sobretot a l'àmbit de la música d'estil rock i pop. D'aquesta època destaquen dos festivals: el Festival de l'Illa de Wight (1968), al sud d'Anglaterra i el Festival de Woodstock (1969), als Estats Units¹⁷.

En aquests festivals la participació de les dones va ser anecdòtica. Per una banda, al Festival de l'Illa de Wight trobem a Grace Slick, vocalista i pianista del grup cap de cartell "The Jefferson Airplane", i Sandy Denny, vocalista de "Fairport

¹⁶ Soler, S. (2011). *La situación de la mujer en el ámbito musical actual como docente, intérprete, compositora y directora de orquesta*. *Hekademos*, IV (10), 45–56. Recuperat de http://www.hekademos.com/hekademos/media/articulos/10/04_Situacion_mujer_musica_d_ocencia.pdf (15 de febrer de 2019)

¹⁷ Gallego, C. (2017). *El origen de los festivales de música*. Recuperat de <https://con2bemolesradio.com/origen-los-festivales-musica/> (20 de febrer de 2019)

convention”. Aquestes dues dones representen una xifra molt baixa al costat dels 50 homes que van participar al festival. Per l'altra banda, al Woodstock van actuar tres dones solistes: Joan Baez, Melanie i Janis Joplin, aquesta última com a cap de cartell. Juntament amb elles, hi trobem grups amb intregants femenines com “The Jefferson Airplane”, amb una, “Sly & The Family Stone”, amb dues i “Incredible String Band”, amb unes altres dos. Aquest festival va comptar amb 8 dones en front d'un total de 81 homes. A més, cal destacar que en cap dels dos festivals va participar un grup format per només dones¹⁸.

En el cas d'Espanya, el Festival Internacional de Ortigueira va ser el primer en celebrar-se al país, anys després de la mort de Francisco Franco, el 1978. En aquest festival, que continua avui dia, es van reunir dos solistes i dos grups de música folk i celta. Dels quatre músics que hi van participar, només hi participaven dones al grup de l'Escola de Gaitas de Ortigueira.

Durant la segona meitat del segle XX, cantants com Janis Joplin o Amy Winehouse van lluitar per formar part dels festivals que tenien lloc a l'època i ho van aconseguir. No obstant això, van ser poques les dones que van tenir aquesta oportunitat. Cal assenyalar que és difícil trobar dades de dones als festivals d'abans dels 2000 o documents que continguin aquest tipus de dades, el que dificulta la il·lustració i exemplificació de la problemàtica. A més, al mateix temps és també una mostra clara del poc interès que ha despertat la desigualtat de gènere en aquest àmbit.

Anys després, amb l'arribada del segle XXI la xifra de dones que participen en els festivals ha augmentat però, tot i això, continua situant-se molt lluny de ser paritària. Ens trobem encara amb una situació similar de manca de dades de festivals, però tot i així en podem trobar algunes. Per exemple, el Festival de

¹⁸ Veure els cartells del Festival de l'Illa de Wight i del Woodstock a l'annex. Figures [1](#) i [2](#) respectivament.

música contemporània ENSEMS de València entre 1998 i 2008 va programar 267 autors, dels quals només 17 van ser dones¹⁹.

És en aquesta dècada, concretament el 22 de març de 2007, quan es va aprovar la Ley Orgánica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes. Com hem comentat anteriorment, l'article 26 atorga a les autoritats l'obligació de vetllar per fer efectiva la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en l'àmbit de la creació i producció artística i intel·lectual, així com també el deure de promoure la presència equilibrada de dones i homes a l'oferta artística i cultural²⁰.

Anys després de l'aprovació de la llei cal preguntar-se: realment s'ha estat promovent la presència equilibrada de dones i homes al camp artístic i cultural? Tot i no disposar d'estudis que facin referència directament a l'incompliment de la llei, l'Observatori Cultural de Gènere assegura que la Llei d'Igualtat no es compleix en cap camp de la cultura i que, per aquest motiu, són necessàries les organitzacions feministes com la seva, Mujeres y Música o Mujeres de la Industria de la Música, per empènyer a les administracions a fer-ho. Però, malgrat l'incompliment de la llei, la qüestió de la presència de les dones als festivals de música no ha estat tema de debat a la societat fins fa relativament poc, quan diverses organitzacions feministes han començat a visibilitzar la discriminació i a reclamar mesures per a la igualtat de gènere.

4.2.1. Quan comença el debat?

Els estudis de gènere al sector musical i la crítica sobre la seva tradició androcèntrica van trigar a aparèixer, ja que la musicologia, en el camp del gènere, ha anat amb retràs respecte a altres disciplines, com la humanística o la

¹⁹ Ministerio de Cultura. (2011). *Mujeres y Cultura. Políticas de Igualdad*. Recuperat de <https://en.calameo.com/read/0000753351d26149e4931> (5 de febrer de 2019)

²⁰ Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 71, de 23 de març de 2007, 12611 a 12645. Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115> (20 de febrer de 2019)

científica²¹. Cal tenir en compte que no va ser fins a mitjans del segle XX que es va incloure la perspectiva de gènere a la musicologia, amb *Music and women* de Sophie Drinker, l'estudi pioner. Publicat l'any 1948 per la Universitat de Califòrnia, concebia la història de la música des del punt de vista de les dones que es dedicaven al sector²².

Un fet clau per a la musicologia feminista va ser la declaració de 1975 com l'Any Internacional de la Dona. Aquest mateix any es va crear la International League of Women Composers (IIWC), associació que des d'aleshores ha impulsat la realització d'estudis en aquest camp. En són exemples la publicació *Contemporary concert music by women: a directory of the composers and their Works* (Lang, J. i McNerney, K., 1981) i les diverses newsletters que l'associació va publicar durant gairebé una dècada.

Amb aquest impuls, durant els anys 80 del segle XX es van publicar altres obres monogràfiques que van fer que la música feta per dones es considerés un objecte d'estudi com a tal. Però, cal dir que eren publicacions que només recollien i presentaven dades, sense cap valoració crítica sobre allò que reflectien. Alguns exemples són *An introduction to women, music and culture* (Koskoff, E., 1987), *Women making music: The western art tradition* (Bowers, J.M. i Tick, J., 1987) o *Women composers: The Lost Tradition Found* (Peacock, D., 1988).

Amb l'arribada del segle XXI, cal destacar un estudi de l'any 2010 de Pilar Ramos, professora de Musicologia a la Universitat de Girona i autora de diverses obres sobre musicologia. Ramos va escriure *Luces y sombras en los estudios sobre las mujeres en la música*, una publicació que parla dels estudis que s'han

²¹ Ramos, P. (2010). *Luces y sombras en los estudios sobre las mujeres y la música*. Recuperat de <http://www.mujaresenlamusica.es/wp-content/uploads/2016/11/2010-Luces-y-sombras-Pilar-Ramos.pdf> (25 de febrer de 2019)

²² Soler, S. (2011). *La situación de la mujer en el ámbito musical actual como docente, intérprete, compositora y directora de orquesta*. *Hekademos*, IV (10), 45–56. Recuperat de http://www.hekademos.com/hekademos/media/articulos/10/04_Situacion_mujer_musica_ocencia.pdf (15 de febrer de 2019)

realitzat sobre les dones a la música i tracta les següents temàtiques: cànons al voltant de les dones que fan música, etiquetes de la música feta per dones, lletres i continguts masculistes de les cançons. Parla breument dels festivals de música que compten amb gran quantitat de dones a l'escenari, superant la quantitat d'homes. Aquests festivals, degut a que la música feta per dones és generalment orientada cap al públic de gènere femení, acaben sent destinats a un públic majoritàriament femení. L'estudi conclou que, aleshores, aquests festivals són un fracàs a la lluita feminista, ja que les dones músiques s'han d'integrar en festivals amb públic tant masculí com femení²³.

Durant aquests anys la desigualtat de gènere a la música continuava sense ser un tema recurrent als mitjans de comunicació. És a partir de 2010 quan comencem a trobar alguns articles a diaris digitals, però no tant a mitjans tradicionals. N'és un exemple l'article "Els festivals de música no són terreny per a dones" de l'edició de "eldiario.es" a la Comunitat Valenciana, publicat l'agost de 2016²⁴. En aquest article, l'autora Laura Martínez analitza sis festivals de la comunitat autònoma i denuncia que la presència femenina és insignificant, tant als cartells com als caps de cartell. La periodista fa una reflexió final i deixa a l'aire la pregunta següent: "Per què els festivals no són terreny per a les dones?"

No obstant, els articles i els estudis com els anteriors només són una anècdota, ja que fins a 2016, no s'inicia com a tal el debat de la infrarepresentació de la dona als festivals de música. Aquest any es va crear el blog de "Territorio de Nabos", una associació de dones amb voluntat de visibilitzar la desigualtat de gènere a l'àmbit musical. "Territorio de Nabos" va començar la seva activitat el maig de 2016 amb la reivindicació de la nul·la presència de les dones al Festival Territorios de Sevilla. Tot seguit, van cridar a la mobilització dels usuaris de

²³ Ramos, P. (2010). *Luces y sombras en los estudios sobre las mujeres y la música*. Recuperat de <http://www.mujaresenlamusica.es/wp-content/uploads/2016/11/2010-Luces-y-sombras-Pilar-Ramos.pdf> (25 de febrer de 2019)

²⁴ Martínez, L. (2016). *Els festivals de música no són terreny per a dones*. *eldiario.es*. Recuperat de https://www.eldiario.es/cv/festivalscv/festivals-genero-musica-dones-cultura_6_545305483.html (15 de febrer de 2019)

Twitter i Facebook amb el *hashtag* #SinMujeresNoVoy. Tot i que en un inici la campanya era pel festival sevillà, va anar més enllà, utilitzant el HT per a altres esdeveniments.

Uns mesos després, al setembre del mateix any, “Territorio de Nabos” va publicar el recompte de dones i homes en una vintena de festivals d’Espanya. Aquest estudi només indica el percentatge de dones i homes a cada festival, però no especifica si les dones que actuen són solistes, components d’una banda formada únicament per dones o si formen part d’un grup amb altres membres homes. Malgrat això, les dades van sorprendre la població, ja que fins aleshores a Espanya no s’havia fet cap estudi d’aquest tipus. Semblava inversemblant que festivals multitudinaris com el Sónar de Barcelona o el Low Festival no arribessin a superar el 15% d’artistes dones a les seves edicions de 2016.

Amb el recompte de “Territorio de Nabos” el debat va arribar a mitjans de comunicació amb una audiència més àmplia, com és el cas del diari “El Español”, que va entrevistar a les membres del blog i a integrants d’altres associacions com Mujeres en la Industria de la Música (MIM)²⁵. El tractament d’aquest tema va seguir, tot i que de forma superficial i puntual per part de la majoria de mitjans de comunicació. El debat i les seves conseqüents reivindicacions no van arribar a la seva plenitud fins a mitjans de 2017. Durant els mesos de febrer i març hi va haver dues polèmiques destacables. La primera d’elles gira entorn l’Azkena Rock Festival, que un cop anunciat el seu cartell només incloïa una sola dona en els gairebé 30 artistes i grups que en formaven part. La xifra d’homes, en canvi, se situava al voltant dels 100. Les reivindicacions i queixes van començar a les xarxes socials i van arribar al camp polític, fent que l’Ajuntament de Vitòria exigís una major presència femenina per a la següent edició. La segona polèmica té a veure amb el Canet Rock, festival on la presència femenina és encara més invisible. De fet, el seu cartell de 2017 no tenia a cap dona, en front de 71

²⁵ Lijtmaer, L. (2017). *Mujeres y música, los números de la vergüenza. El Español*. Recuperado de https://www.lespanol.com/cultura/musica/20170307/198980743_0.html (25 de febrer de 2019)

homes²⁶. A la següent edició ja es van incloure dones al cartell, un total de 9 formant part de grups mixtos, una xifra insuficient si comparem amb el nombre d'homes, un total de 61²⁷.

La visibilització d'aquesta infrarepresentació de les dones als cartells dels festivals va continuar al llarg de 2017. El març d'aquest any, la periodista Ana Isabel Cordobés va publicar un article al diari digital "El Perfil de la Tostada"²⁸ que es va fer viral. Amb motiu del Dia de la Dona, va mostrar els cartells del Low Festival, Viña Rock, FIB, San San Festival, Sonorama Ribera, Arenal Sound i BBK amb els noms dels artistes homes esborrats, deixant només els noms d'aquelles solistes o bandes amb representació femenina. El resultat eren els cartells pràcticament buits. Aquesta iniciativa va significar una clara visibilització de la situació que viuen les dones a l'esfera musical.

Un mes després, a l'abril, una nova associació de dones anomenada Mujeres y Música (MYM) va prendre d'exemple l'estudi de "Territorio de Nabos" i en va fer un més detallat dels festivals de 2017. Si les dades obtingudes a l'estudi de 2016 eren impactants, aquestes ho van ser més. Van determinar que el Viñarock era el festival amb menys representació femenina, amb només un 3,13% de dones a la seva programació. La xifra més alta la tenia el Sónar, amb un 22%, encara molt lluny d'arribar a la paritat entre homes i dones i, sobretot, de complir la llei.

Diversos mitjans es van fer ressò dels estudis anteriors. Un d'aquests va ser "El Huffington Post", que va aprofitar tant l'estudi de "Territorio de Nabos" com el de Mujeres y Música per realitzar un reportatge en profunditat sobre les dones a la

²⁶ Veure el cartell del Canet Rock 2017. Figura [3](#).

²⁷ Veure el cartell del Canet Rock 2018. Figura [4](#).

²⁸ Cortés, A. I. (2017). *Así serían los carteles de festivales si solo actuaran grupos femeninos*. Recuperat de http://www.elperfilde-latostada.com/2017/03/dia-de-la-mujer-como-que-darian-carteles-festivales-actuaran-grupos-mujeres-femeninos.html?utm_source=divr.it (20 de febrer de 2019)

música²⁹. En aquest reportatge hi van participar músiques reconegudes del panorama espanyol actual, com Eva Amaral (“Amaral”), Belly Hernández (“Dorian”) o Zahara, així com les respectives membres de les dues associacions.

Des de 2017, la lluita per a la igualtat efectiva entre dones i homes als festivals de música està més activa que mai i el seu debat està present als mitjans de comunicació, sigui televisió, ràdio o premsa. És el cas, per exemple, de diaris generalistes en paper com “El País”. Aquest va publicar el mes de març de 2018 un extens article sobre la poca presència de les dones, amb el títol de “La insultante cifra de mujeres que lideran los festivales de música”³⁰. En el camp de la televisió, cal destacar una breu notícia de La Sexta³¹, on es tracta tant la desigualtat en els festivals de cinema com en els festivals de música. En aquesta notícia s’aporten diversos testimonis, com el d’Ale Castellano, membre de Mujeres y Música (MYM). Per la seva banda, la ràdio també ha aportat visibilitat. N’és un exemple la notícia *La presencia de las mujeres en los festivales de música* de Cadena Ser³², que tot i ser breu (1’23”), compta amb la veu experta i crítica de la periodista musical Vane Balón.

Actualment, tot i que encara persisteix la infrarepresentació de les dones als festivals de música, els estudis de gènere comentats anteriorment, juntament

²⁹ Lázaro, M., i Prats, M. (2017). *Mujeres y música en España: doble de esfuerzo y mitad de presencia*. Recuperat de https://www.huffingtonpost.es/2017/10/08/mujeres-y-musica-en-espana-doble-de-esfuerzo-y-mitad-de-presencia_a_23227115/ (25 de febrer de 2019)

³⁰ Lema, K. (2018). *La insultante cifra de mujeres que lideran los festivales de música*. *El País*. Recuperat de https://elpais.com/cultura/2018/03/07/miss_festivales/1520414333_057855.html (20 de febrer de 2019)

³¹ La Sexta. (2018). *La evidente desigualdad en los festivales de cine y música: esta es la cantidad de hombres y mujeres que hay en cada uno*. *La Sexta*. Recuperat de https://www.lasexta.com/noticias/cultura/la-evidente-desigualdad-en-los-festivales-de-cine-y-musica-esta-es-la-cantidad-de-hombres-y-mujeres-que-hay-en-cada-uno_201809225ba66fca0cf20811f8ca6c71.html (22 de febrer de 2019)

³² Cadena Ser. (2018). *La presencia de las mujeres en los festivales de música*. *Cadena Ser*. Recuperat de https://cadenaser.com/programa/2018/07/30/hora_14_fin_de_semana/1532904685_76174_7.html (22 de febrer de 2019)

amb tota la polèmica que han generat, han aconseguit que el tema s'hagi col·locat a l'agenda política i dels mitjans. I, a més, gràcies a això, s'han començat a tirar endavant iniciatives i propostes que aposten per una inclusió de les dones al món de la música.

4.2.2. Propostes inclusives i iniciatives a favor

El 2018 va ser un any on es van desenvolupar moltes propostes d'inclusió de les dones als festivals de música. No obstant, aquests festivals van ser organitzats i produïts per dones feministes i principalment per a dones.

En l'àmbit nacional, destaca l'Empower Music Fuenlabrada, també conegut com "Festival de la Igualdad", una iniciativa organitzada per l'Ajuntament de Fuenlabrada, a Madrid, en col·laboració amb Radio 3 i la Asociación de Mujeres de la Industria de la Música. El festival va tenir lloc els dies 31 d'agost i 1 de setembre de 2018 i va comptar amb més un 70% de participació femenina a l'escenari.

En aquesta línia, també destaca la iniciativa "Ellas Crean", que ha realitzat un total de cinc edicions des de 2014 fins a l'actualitat. El seu objectiu, tal com indiquen a la presentació de la seva pàgina web³³, és posar fi als abusos i assetjament de la dona, així com el persistent desequilibri de la presència d'aquestes als diversos espais de la societat. Per això, "Ellas Crean" abasta diferents camps culturals. En el sector musical, organitzen un cicle de concerts només de compositores i músiques i amb homenatges a dones d'aquest sector.

En l'àmbit internacional, durant les mateixes dates que l'Empower Festival de 2018, va tenir lloc a Suècia el Festival Statement, on només van participar dones, persones no binàries i persones intergènere, tant a l'escenari com al públic. Aquesta resposta va sorgir després de la polèmica de les cinc violacions i 23

³³ Ellas Crean. (2019). *Presentación. Ellas Crean cumple quince años. Ellas Crean*. Recuperat de <https://ellascrean.com/presentacion/> (22 de febrer de 2019)

agressions sexuals que es van produir a Bravalla, el festival més gran de Suècia, que es va cancel·lar.

En aquest àmbit trobem també una altra iniciativa interessant: Keychange. Es tracta d'un programa de la PRS Foundation britànica que busca la igualtat de gènere en la indústria musical, amb l'objectiu d'aconseguir l'equilibri de gènere l'any 2022. Formen part d'aquest programa diversos festivals d'Europa, els quals celebren conferències i presentacions entorn a la temàtica de la igualtat de gènere i col·laboren amb artistes dones. Dins de la llarga llista de festivals que formen part del projecte trobem alguns d'espanyols, com el Be Bresh Festival (Madrid), el BIME (Bilbao), el Granada Experience o el Monkey Week SON EG (Sevilla).

A banda de les iniciatives creades expressament per combatre la desigualtat de gènere, hi ha festivals de música arreu del món que, malgrat les dades generals dels festivals, compten amb una participació de dones que s'apropa a la paritat amb els homes. A Espanya podem destacar el Xequibo Fallas Festival (València), Músiques Sensibles (Barcelona) o Bioritme (Osona, Catalunya), que superen el 30% de dones al seu cartell, una xifra encara lluny de la paritat però que supera el percentatge habitual de la resta de festivals.

Amb l'auge del feminisme i les reivindicacions a la música, alguns festivals han intentat donar un caire més feminista a la seva programació. Molts d'ells ho han fet mitjançant la creació de seccions dedicades a les dones o realització de xerrades puntuals, però sense tenir una representació femenina alta a la seva programació oficial. Per exemple, l'edició de 2017 del Metròpoli Gijón va ser controvertida. L'organització del festival va crear l'espai "Metropolitanas", per realitzar amb dones xerrades, tallers i trobades amb nou dones músiques. Però, al seu programa de xerrades general no hi trobem cap ponent dona i, a més, al seu cartell de 23 artistes i grups només hi ha un grup de dones i un altre amb una component femenina. Un cas semblant va passar el mateix any al DCODE Festival. Aquest festival va posar en marxa un espai per reflexionar sobre la situació de les dones al sector musical. No obstant això, als seus concerts de

l'edició de 2017 només hi van participar un 7,54% de dones, segons dades de MyM, una xifra inferior a la de 2016, d'un 19,69%.

Aleshores, és veritat que aquests festivals volen posar fi a la discriminació de gènere? No, assegura Ale Castellano, una de les components de Mujeres y Música. Només donen veu a les dones proporcionant-les un espai propi i apartat, sense integrar-les a la dinàmica general de l'esdeveniment. Això no genera equitat ni normalitza la presència de dones als festivals, sinó que ho converteix en un fet excepcional. Així ho justifica Ale Castellano en un dels seus articles:

No podem permetre que els programadors es quedin tranquils dedicant-nos un espai o creant un apartat per a nosaltres. Els espais de debat són molt necessaris per crear xarxa [...] Però si ho pensem, resulta quelcom pervers, que només siguem visibles a 'espais dedicats, com si no poguéssim competir en una lliga d'homes, com si no ens mereixéssim aquell lloc principal³⁴.

Per aquest motiu, segons Mujeres y Música, per trencar la desigualtat de gènere als festivals de música no només s'han de crear seccions al marge ni iniciatives puntuals dins d'un festival, sinó que també s'han de promoure els cartells inclusius, amb una presència femenina alta a la programació habitual. Un exemple d'aquesta bona pràctica és el festival Monkey Week SON EG, membre de la iniciativa de Keychange. A l'edició de 2017 van participar cinc dones cap de cartell i més 16 bandes amb presència femenina. Segons una anàlisi feta per la *blogger* Feminista Ilustrada, el total de dones va arribar a un 40%. A més, a banda d'aquesta xifra de paritat, com a complementació, es van proporcionar espais de debat i reflexió, com per exemple una taula rodona sobre dones i música electrònica.

³⁴ Castellano, A. (2017). *Mujeres en la música: ¿una categoría aparte?* Recuperat de <http://mujeresymusica.com/mujeres-en-la-musica-categoria-aparte/> (25 de febrer de 2019)

4.2.3. Quins criteris influeixen a l'hora d'establir el cartell d'un festival?

Si existeixen suficients dones a la música com per incloure als festivals una xifra equitativa, per què no tots els festivals ho fan? Deixant de banda la voluntat d'alguns festivals d'establir un cartell amb un percentatge alt de dones, a l'hora d'escollir els artistes i grups entren en joc altres factors que s'han de tenir en compte. Alguns d'aquests són les vendes de cada artista (que són més o menys altes en funció del màrqueting i la programació que se'n fa de cadascú), la seva disponibilitat, l'estil de música que fa, el tipus de festival o, inclús, les preferències i propostes dels seguidors.

Per començar, als festivals de música, com a altres indústries, hi ha tendència a seleccionar els artistes i grups que més venen i, per tant, aquells que més agraden. El Rock Fest Barcelona³⁵ assegura que el seu equip de contractació treballa durant tot l'any contactant amb els representants de les bandes per oferir així el millor cartell possible pel públic. "Normalment es segueix el criteri d'interès dels fans cap a certes bandes, però també s'ha de tenir en compte la disponibilitat d'aquestes", explica l'organització del Rock Fest. Aquest festival pot arribar a rebre més de 1.000 propostes de grups nacionals i al voltant de 3.000 de bandes estrangeres. Entre aquestes, assenyalen que hi ha varietat, però incideixen en el fet que "és una realitat que la majoria de bandes estan formades per membres de gènere masculí".

Els directors dels festivals de gran format, com el Rock Fest, i els de mitjà format compten amb una persona o grup de persones responsables de la contractació dels artistes i grups. Així ho explica Maite Alaña³⁶, directora del festival MAZ Basauri (Biscaia) des de 2015: "Des de la direcció es poden proposar noms, però el personal de contractació és qui s'encarrega de veure si estan de gira, si las dates coincideixen i de la negociació del 'caché' segons les premisses econòmiques pautades prèviament".

³⁵ Veure entrevista al Rock Fest Barcelona a l'annex. Figura [5](#).

³⁶ Veure entrevista a Maite Alaña, directora del MAZ Basauri a l'annex. Figura [6](#).

En el cas que un festival rebi poques propostes d'artistes o bandes de dones, la mateixa organització pot buscar alternatives més enllà d'aquestes. Així ho fa el Rock Fest: "Es busquen artistes durant tot l'any tenint en compte les propostes que ens fan els fans". No obstant això, és possible que el públic es decanti abans per artistes masculins que no pas per femenins, degut a la falta de dones músiques referents.

Un cas diferent als festivals de gran o mitjà format com els anteriors és el de Músiques Sensibles, un festival català de petit format que l'any 2017 va ser finalista als Premis Fest en la categoria d'Igualtat i diversitat de gènere. La seva directora, Cristina Torres³⁷, assegura que ella és l'única persona que escull els artistes del cartell. "Penso en aquelles propostes que poden encaixar en la filosofia del nostre festival: la sensibilitat i el talent. Tinc, des dels inicis, molt present la presència femenina en el cartell, però d'una forma natural i real" explica. Festivals d'aquesta mida tendeixen a ser més proactius a l'hora de buscar propostes, ja que en reben poques. "No som tan grans com per rebre les propostes que encaixin exactament amb el que m'agradaria. Rebem unes 25 aproximadament, però és una oferta equilibrada".

A banda de tot això, s'ha de tenir en compte també el fet que els directors i programadors siguin homes o dones, ja que pot influir a l'hora d'establir el cartell. Cristina Torres assegura que és un aspecte decisiu, però que "actualment hi ha molt poques dones al capdavant de les empreses que produeixen festivals". És així com aquesta desigualtat de gènere dels càrrecs directius es trasllada als cartells. Maite Alaña, en canvi, no opina el mateix: "Crec que té més a veure amb la línia ideològica i els valors de cada persona que amb el gènere. En el meu equip, per exemple, som tots feministes".

Per últim, l'estil de música de cada festival també pot actuar com a condicionant del gènere dels artistes participants. Històricament, les bandes masculines han liderat la quota de certs estils musicals, com és el cas del rock o el *heavy*. Tot i

³⁷ Veure entrevista a Cristina Torres, directora de Músiques Sensibles a l'annex. Figura [7](#).

que “això està canviant, cada cop hi ha més grups de dones que toquen tots els estils i ho fan convocant a molta gent als seus concerts” assegura Cristina Torres.

Deixant de banda la conformació del cartell de forma general, també cal tenir en compte els artistes i les bandes que ocupen la posició de caps de cartell, és a dir, aquells que són considerats els més importants i destacats del cartell d'un festival en qüestió. Per a la selecció d'aquests se segueix estrictament el criteri de vendes, dades influïdes pel màrqueting i la programació de determinats artistes per sobre d'uns altres a les ràdios musicals. Per això, els caps de cartell tendeixen a ser majoritàriament artistes i grups amb membres homes.

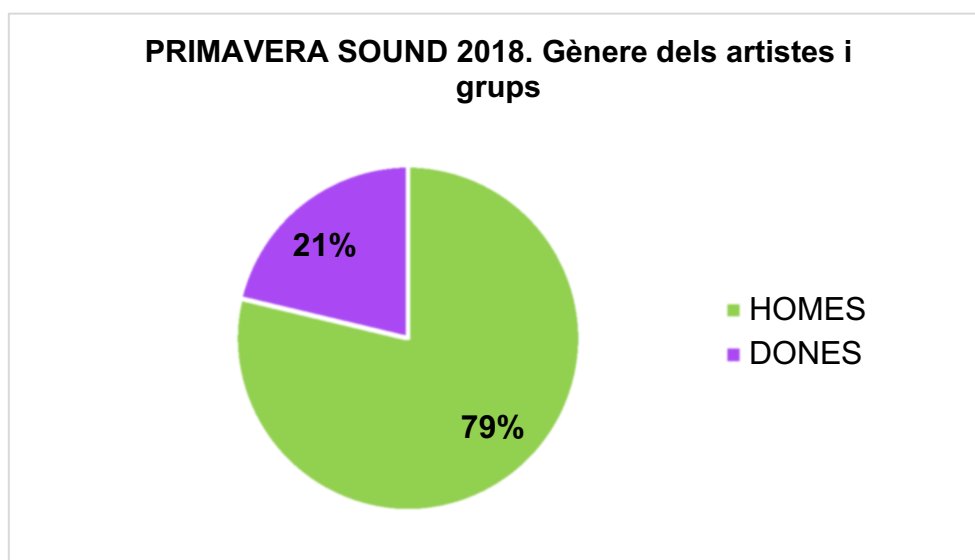
Arribats a aquest punt i tenint en compte els criteris anteriors, com es pot aconseguir que un festival estableixi un cartell més paritari entre homes i dones? Per ara, la solució més efectiva és continuar fent visible i denunciant la problemàtica existent i establint mesures per canviar-ho. Com diu Cristina Torres, “associacions com MIM i MYM estan fent una feina molt necessària i molt professional per detectar els problemes, buscar solucions i executar-les. Crear consciència és quelcom bàsic”. Així doncs, amb la visibilització per part d'associacions i activistes com a punt de partida podem començar a crear un panorama musical més proper a la igualtat de gènere. “El talent és de tots i per tots” conclou.

5. Resultats de l'anàlisi

5.1. Anàlisi del gènere dels artistes i grups dels festivals

5.1.1. Primavera Sound (28 de maig – 3 de juny de 2018)

El Primavera Sound és un festival que es celebra anualment a Barcelona durant l'última setmana de maig i principis de juny. Des de els seus inicis l'any 2001, ha seguit un estil de música bàsicament pop, rock, electrònic i dance. El cartell³⁸ de l'edició de 2018, dividit en set dies de festival, compta amb un total de 192 artistes i bandes, que formen un total de 423 persones. Es converteix així en el festival amb més participació dels deu analitzats. D'aquestes 423 persones, 333 són homes, representant un 79% del total. La xifra de dones es troba en 90, amb un 21%.

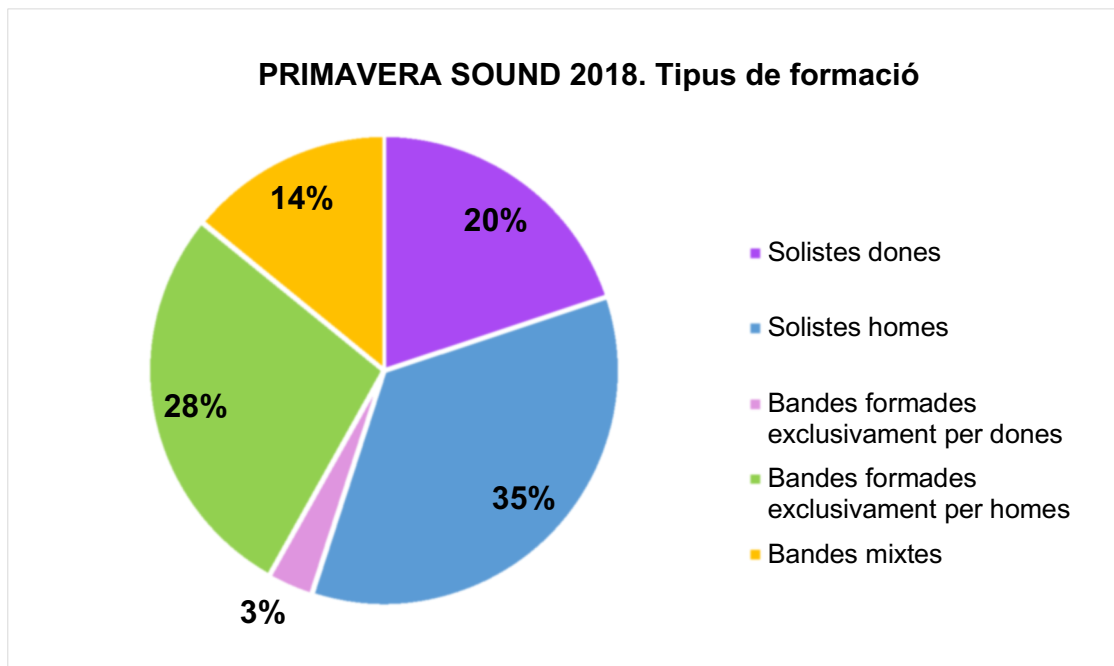

Font: Elaboració pròpia

Aquest 21% de dones està format per 38 dones solistes, un 20% del total, enfront a 67 homes solistes, gairebé el doble. De les 59 bandes que hi participen, només sis són formades exclusivament per dones, sumant un total de 19 dones entre totes elles. Això representa un 3%, xifra que se situa lluny del 28% de bandes formades exclusivament per homes.

³⁸ Veure el cartell del Primavera Sound 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.1](#).

En el cas de les bandes mixtes, formades tant per homes com per dones, en trobem 27, la xifra més alta de tots els festivals analitzats. D'aquestes, en 16 la dona té la posició de vocalista, acompanyada en alguns casos de guitarra i/o teclat. A la resta, les dones estan a càrrec d'altres instruments com la guitarra, en dues bandes, i el baix en unes altres dues.

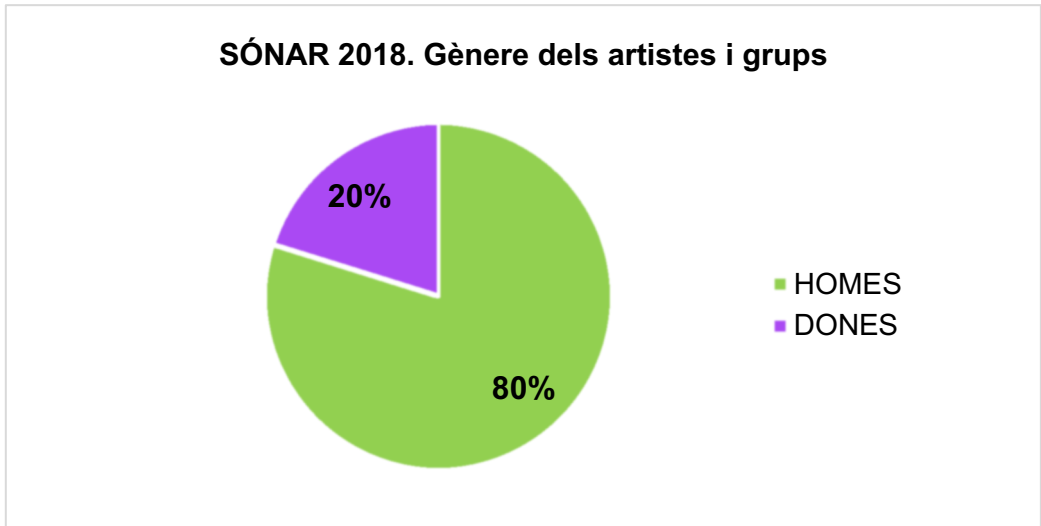
Font: Elaboració pròpia

5.1.2. Sónar (14 – 16 de juny de 2018)

El festival Sónar és un esdeveniment de música electrònica i experimental d'abast internacional que té com a seu Barcelona. L'any 2018 va celebrar la seva 25ª edició del 14 al 16 de juny, amb un cartell³⁹ de 85 artistes i grups.

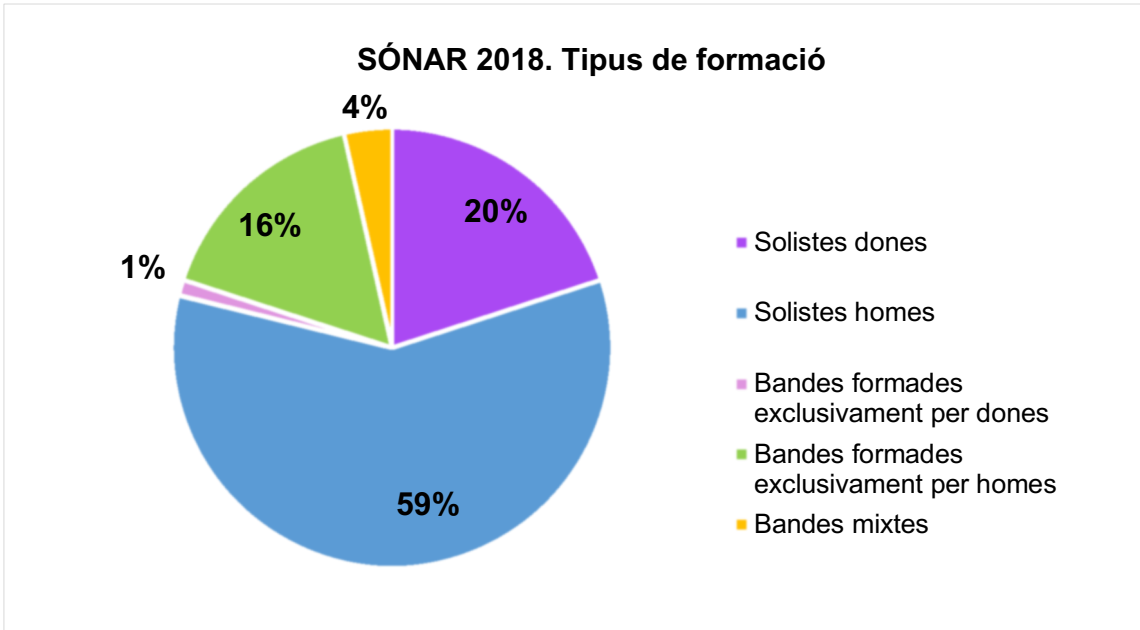
El total de persones que sumen els 85 artistes i grups són 114. És una xifra baixa en proporció als 85 noms del cartell, però la causa és que el tipus de formació musical característica del Sónar són els solistes. En relació al gènere dels participants, el 20% són dones, en xifres reals, 23. Els homes, en canvi, ocupen el 80% del cartell, sent 91 individus.

³⁹ Veure el cartell del Sónar 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.2](#).

Font: Elaboració pròpia

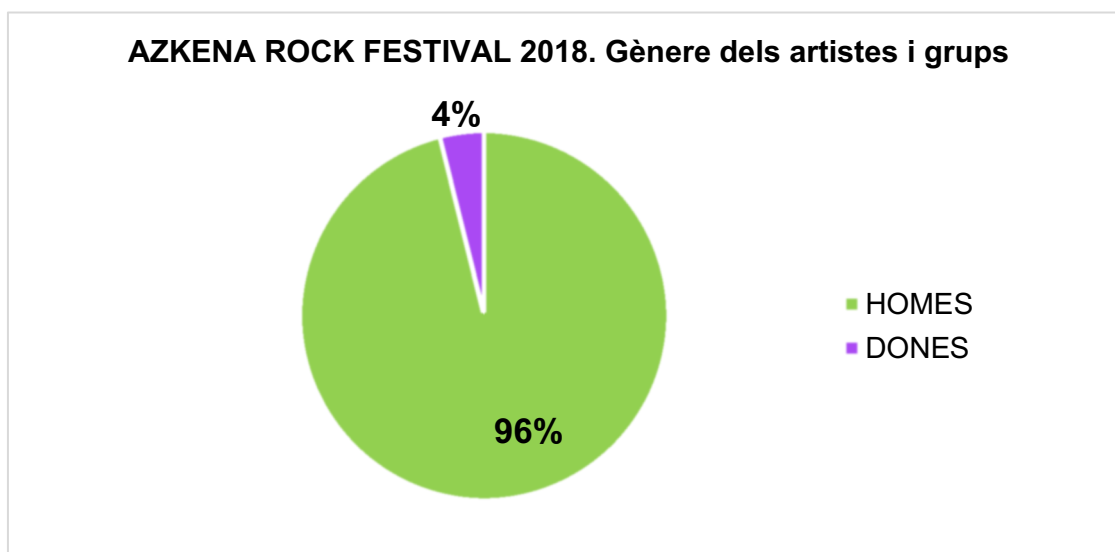
Com he indicat anteriorment, al Sónar abunden els solistes per davant de les bandes. Així ho demostren les xifres: el 79% són solistes, mentre que només un 11% són grups. Per una banda, en el cas dels solistes hi ha 17 solistes dones enfront de 50 solistes homes, xifra que gairebé triplica la de les dones. Per l'altra banda, només trobem un grup format exclusivament per dones, situada lluny dels 14 formats exclusivament per membres homes. Si ens fixem en les bandes mixtes, només hi ha tres. En aquestes, les dones són vocalistes, DJ o fan música amb el sintetitzador.

Font: Elaboració pròpia

5.1.3. Azkena Rock Festival (22 i 23 de juny de 2018)

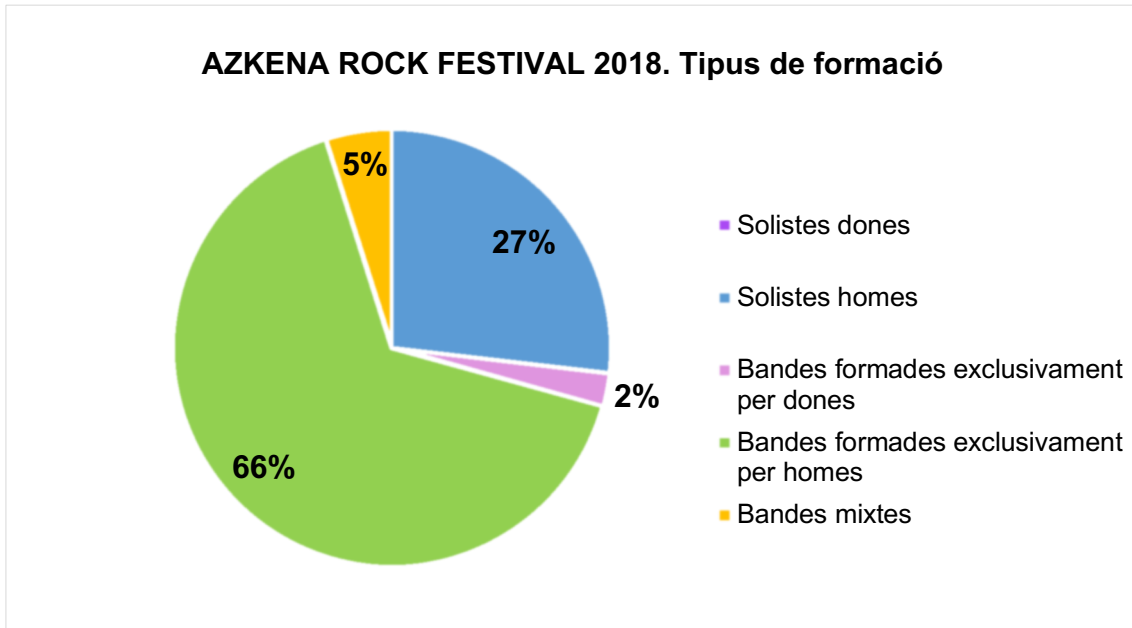
Com bé indica el seu nom, l'Azkena Rock Festival gira entorn al gènere musical del rock & roll. L'edició de 2018⁴⁰ es va celebrar els dies 22 i 23 de juny a Bilbao i va reunir a 41 artistes i grups. Un total de 129 persones formen part del cartell del festival, de les quals només cinc són dones i la resta, 124 homes. Això significa que les dones tenen només un insignificant 4% de participació, enfront del 96% d'homes.

D'aquestes cinc dones, tres formen part de l'única banda formada exclusivament per dones. Les altres dues formen part respectivament de també les úniques dues bandes mixtes del cartell, on tenen el paper de vocalista i guitarrista.

Per tant, no hi cap solista dona. Solistes homes, en canvi, sí que hi ha. Concretament en trobem 11, que representen el 27% del total de noms del cartell. Però, el gruix del festival l'ocupa el 86% de bandes formades només per homes, en xifres reals, 27.

⁴⁰ Veure el cartell de l'Azkena Rock Festival 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.3](#).

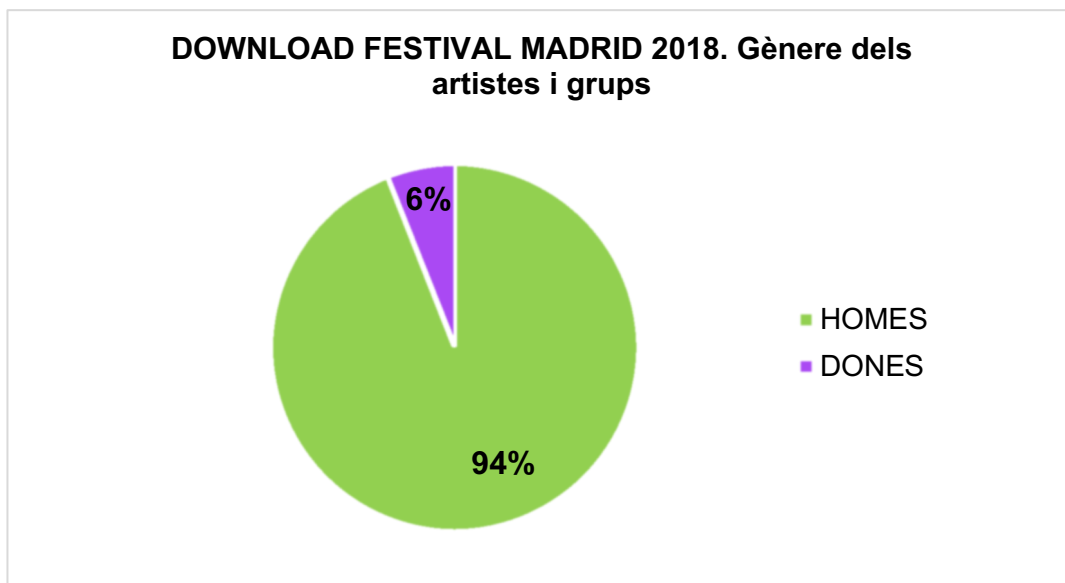

Font: Elaboració pròpia

5.1.4. Download Festival Madrid (28 de juny – 2 de juliol de 2018)

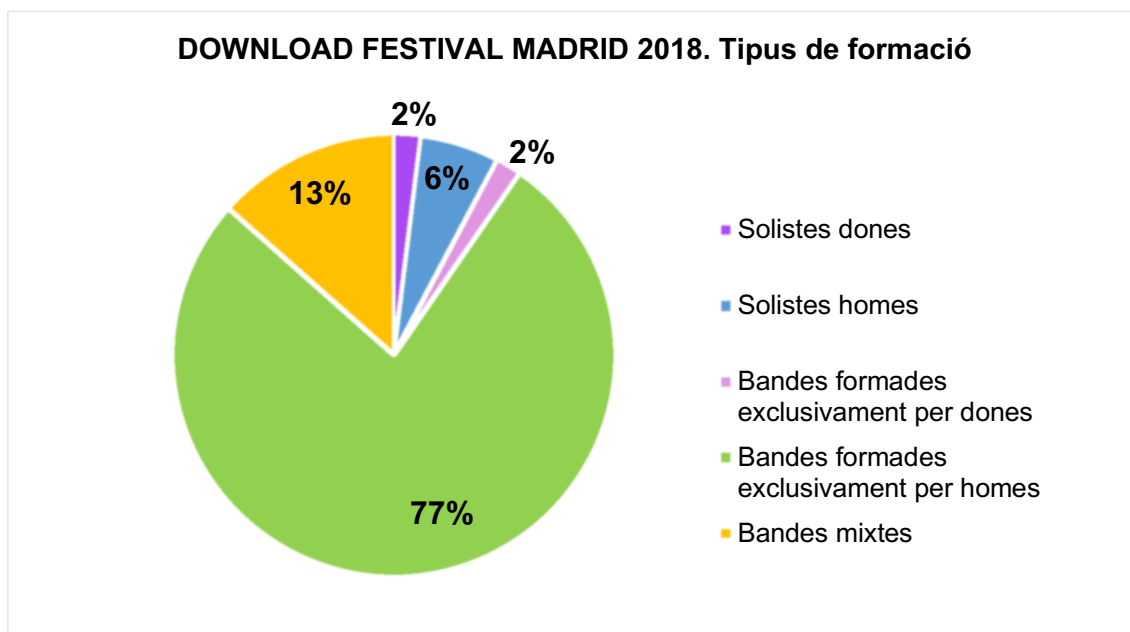
El Download Festival Madrid és un festival que acull artistes i grups que es mouen entre el *heavy metal*, punk, rock i rock alternatiu. L'edició de 2018, la segona del festival, es va celebrar del 28 de juny al 2 de juliol i va comptar amb un cartell⁴¹ de 52 noms. El total de participants se situa en 218, dels quals 13 són dones i 205 homes. Això es tradueix en una participació de dones d'un 6%, mentre que els homes representen un 94%.

⁴¹ Veure el cartell del Download Festival Madrid 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.4](#).

Font: Elaboració pròpia

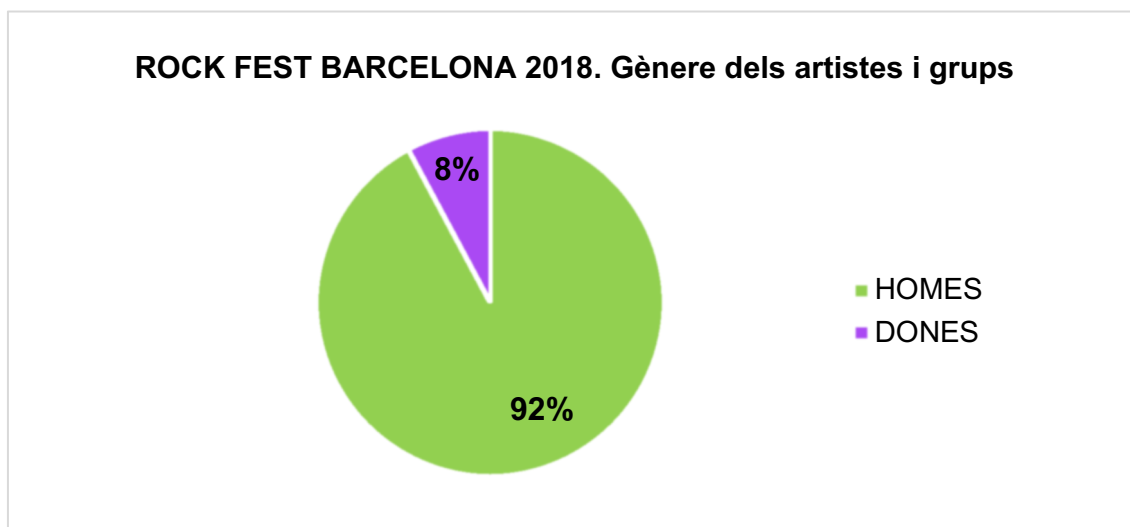
Si ens fixem en el tipus de formació dels artistes i grups participants, només trobem una dona. No obstant, la xifra de solistes homes tampoc és alta, només hi ha tres. En canvi, podem veure millor la diferència en el cas dels grups. Trobem una banda formada exclusivament per dones, mentre que formades exclusivament per homes en trobem 40. Per últim, les bandes mixtes són set, en les quals cinc dones són vocalistes, en un cas acompanya del teclat. La resta de dones toquen els següents instruments: teclat, sintetitzador i bateria.

Font: Elaboració pròpia

5.1.5. Rock Fest Barcelona (6 i 7 de juliol de 2018)

El Rock Fest Barcelona és un festival jove, nascut l'any 2014, que gira entorn al rock i al *heavy metal*. El 2018 va celebrar la seva cinquena edició els dies 6 i 7 de juliol, on van participar 52 artistes i grups. Aquests 52 noms representen un total de 256 persones, de les quals 20 són dones, ocupant un 8% del cartell⁴². Els 236 participants restants són homes, un 92% del cartell.

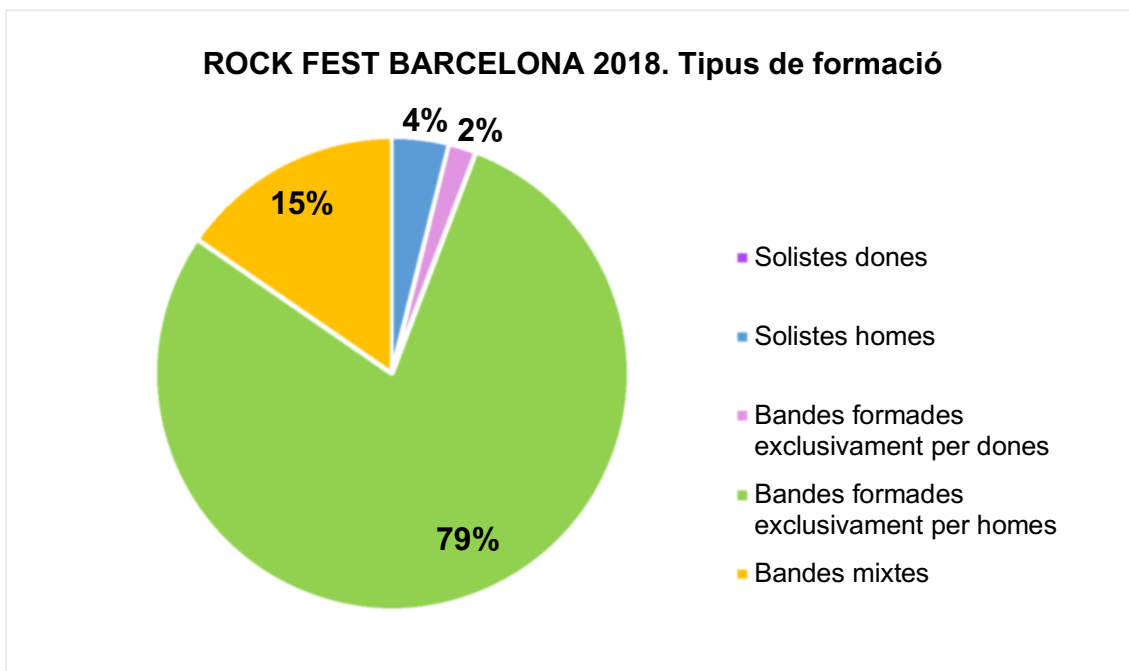

Font: Elaboració pròpia

En relació al tipus de formació dels participants, no trobem cap dona solista i, en el cas dels homes, només dos. És la mateixa situació que té lloc al Download Festival Madrid: la diferència de gènere es veu en el cas de les bandes. Només hi ha una banda formada exclusivament per dones, mentre que formades només per homes n'hi ha 41.

En aquesta ocasió hi ha vuit bandes mixtes. En set d'elles les dones són vocalistes i, en dues estan acompanyades d'una guitarra i un baix, respectivament. A la banda restant, les dones toquen el violí, violoncel i el clarinet, ja que es tracta d'una orquestra de rock.

⁴² Veure el cartell del Rock Fest Barcelona 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.5](#).

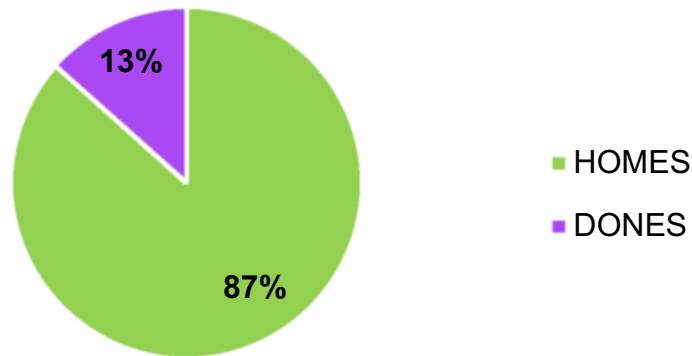
Font: Elaboració pròpia

5.1.6. Mad Cool Festival (12 – 14 de juliol de 2018)

El Mad Cool és un altre festival jove, de fet, fins a la data només ha celebrat tres edicions on s'han combinat diversos estils: pop, rock, indie i electrònica, entre d'altres. L'última edició va tenir lloc del 12 al 14 de juliol de 2018 a Madrid i hi van participar 121 artistes i grups⁴³. Això es tradueix en un total de 336 persones, posicionant-se com el segon festival amb més participació, després del Primavera Sound. D'aquestes 336 persones, 45 són dones, representant el 13% del cartell. La xifra d'homes, com a la resta de festivals, és més alta: 291 homes en formen part, és a dir, un 87%.

⁴³ Veure el cartell del Mad Cool Festival 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.6](#).

MAD COOL FESTIVAL 2018. Gènere dels artistes i grups

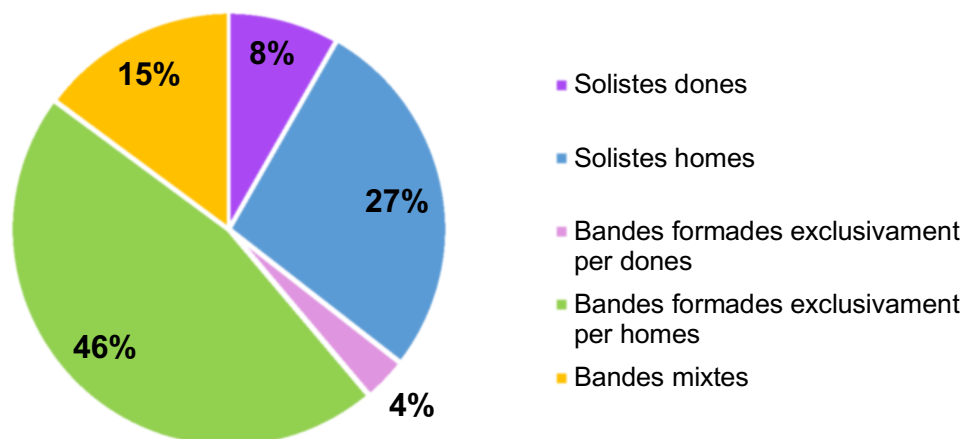

Font: Elaboració pròpia

Segons el tipus de formació dels participants, trobem deu solistes dones, enfront de 33 solistes homes. En el cas de les bandes, només n'hi ha quatre formades exclusivament per components dones, lluny dels 56 grups formats només per homes, els quals representen la major part del cartell amb un 46%.

Si ens fixem en les bandes formades tant per dones com per homes, en trobem 18. En 13, la dona té el paper de vocalista i, en la majoria d'aquestes està acompanyada de la guitarra, tot i que en altres toca el baix i la bateria. A la resta, la dona està a càrrec d'instruments, com el baix, el teclat i la bateria. També, en una banda, la dona és DJ.

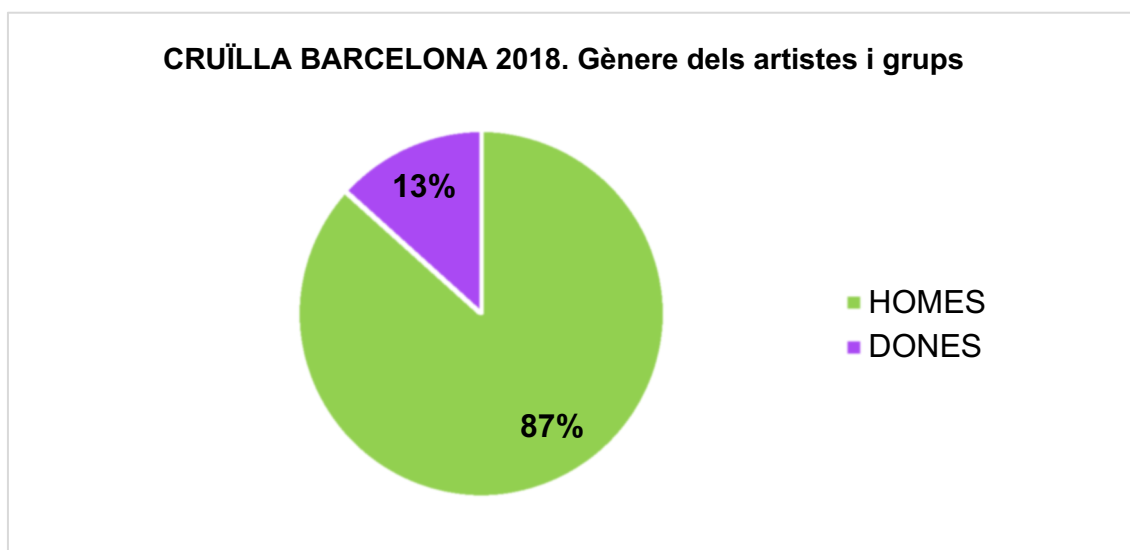
MAD COOL FESTIVAL 2018. Tipus de formació

Font: Elaboració pròpia

5.1.7. Cruïlla Barcelona (12 – 14 de juliol de 2018)

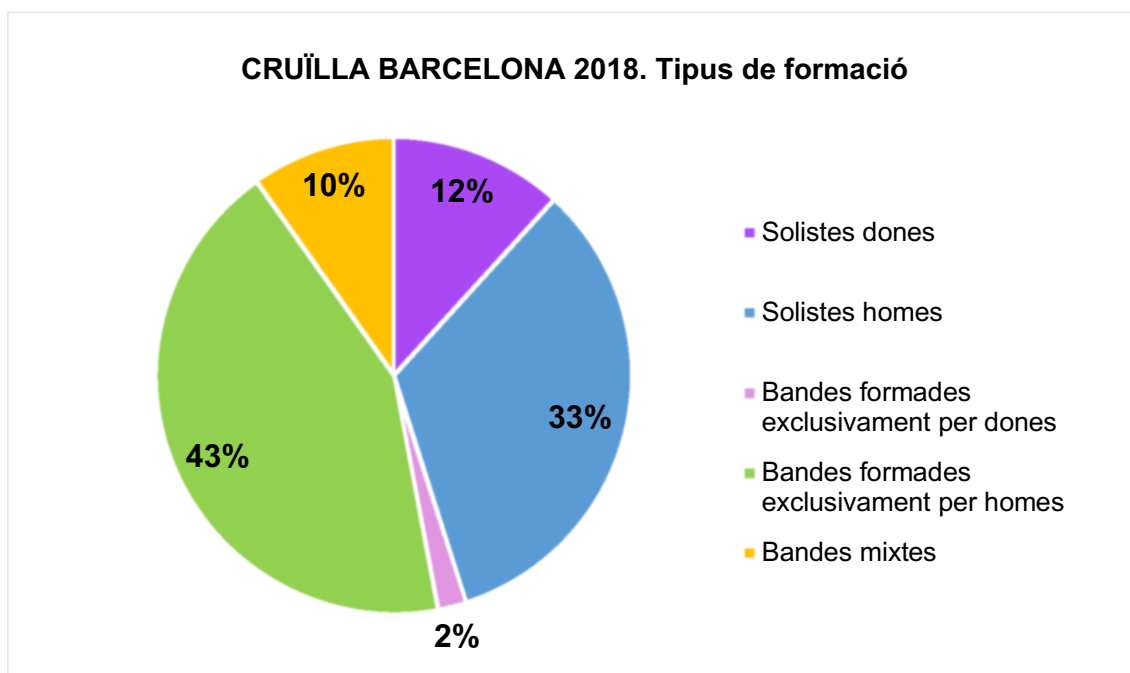
El Cruïlla Barcelona és un festival que es celebra anualment el mes de juliol, on actuen artistes i grups de qualsevol estil musical: pop, rock, indie, folk, ska, hip hop i flamenc. Així, es crea un cartell eclèctic. L'edició de 2018⁴⁴ va tenir lloc del 12 al 14 de juliol i va comptar amb les actuacions de 51 artistes i grups, sumant en total 150 persones. D'aquestes 150 persones, 20 són dones, és a dir, el 13%, mentre que les 130 restants són homes, el 87%.

Font: Elaboració pròpia

En relació a la presència de la dona segons el tipus de formació, trobem sis solistes dones, enfront a 17 solistes homes. En el cas de les bandes exclusivament formades per dones, la xifra encara és més baixa: només n'hi ha una. En canvi, en trobem 22 formades exclusivament per homes. A més, no hi ha gaire bandes mixtes, només cinc. En quatre d'aquestes, les dones són vocalistes, a la vegada que toquen instruments com el baix i el teclat. A l'altre grup, la dona fa els cors i, a més, està a càrrec del baix i el contrabaix.

⁴⁴ Veure el cartell del Cruïlla Barcelona 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.7](#).

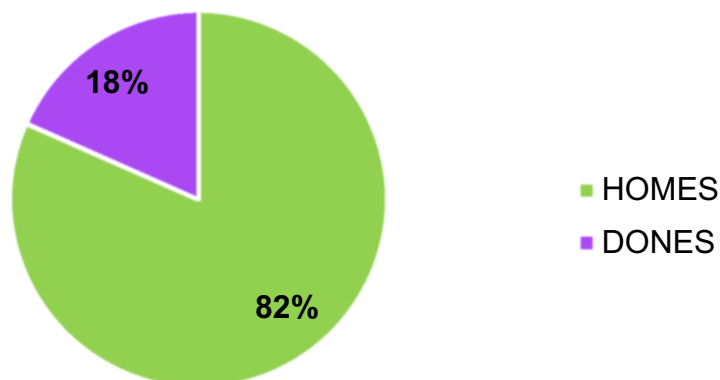
Font: Elaboració pròpia

5.1.8. Bilbao BBK Live (12 – 14 de juliol de 2018)

El Bilbao BBK Live es tracta d'un festival que es celebra des de 2006 a Bilbao, com el seu nom indica. Els artistes i grups que puguen a l'escenari es mouen en estils de pop, rock, *hard rock*, indie i electrònica. L'edició de 2018 va tenir lloc del 12 al 14 de juliol, és a dir, les mateixes dates que el Cruïlla Barcelona i el Mad Cool. El cartell Bilbao BBK Live 2018⁴⁵ està format per 93 artistes i grups, que sumen un total de 250 persones. D'aquests 250 participants, 46 són dones, representant un 18%. Els homes ocupen el 82% restant del cartell, sent un total de 204.

⁴⁵ Veure el cartell del Bilbao BBK Live 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.8](#).

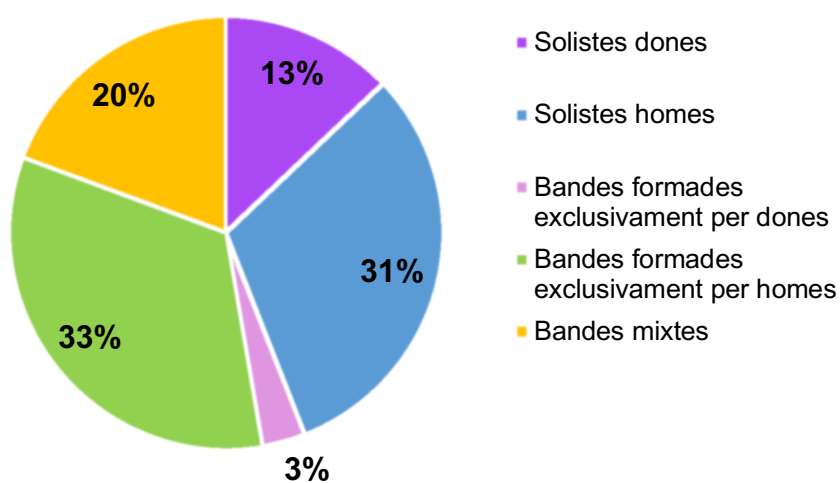
BILBAO BBK LIVE 2018. Gènere dels artistes i grups

Font: Elaboració pròpia

A l'hora del tipus de formació dels artistes i grups que participen al festival, trobem 12 solistes dones i 29 homes, amb un 13% i un 31% respectivament. En el cas de les bandes formades exclusivament per dones, només en trobem tres, representant un 3%, mentre que n'hi ha 31 formades per membres homes, amb un 33%. La xifra de bandes mixtes és alta, amb 18. D'aquestes 18, en deu la dona és la vocalista de la banda i en quatre, vocalista i guitarrista. A la resta, la dona toca instruments com el baix, el teclat i la bateria.

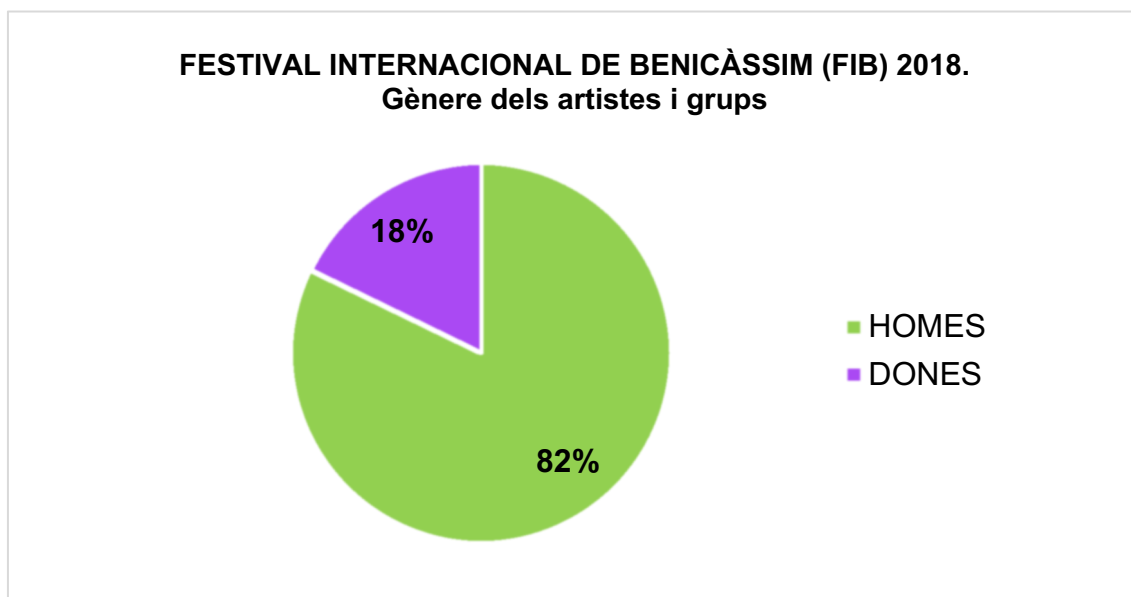
BILBAO BBK LIVE 2018. Tipus de formació

Font: Elaboració pròpia

5.1.9. Festival Internacional de Benicàssim – FIB (19 – 22 de juliol de 2018)

El Festival Internacional de Benicàssim, també conegut com FIB, es celebra anualment des de 1995 a Benicàssim, Castelló, i acull concerts de pop, rock, música independent i electrònica. L'edició de 2018⁴⁶ va tenir lloc del 19 al 22 de juliol i hi van formar part 99 artistes i bandes, un total de 275 persones. El 18% del cartell són dones, 49, mentre que el 82% restant són homes, 226.

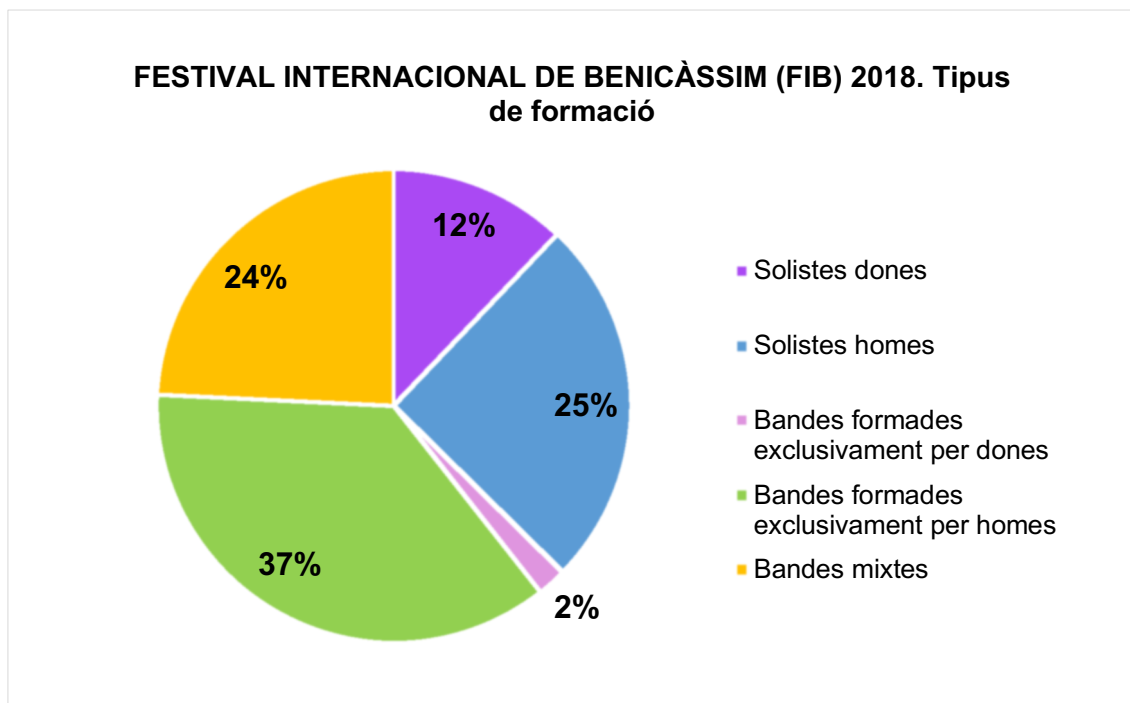
Font: Elaboració pròpia

Si ens fixem en el tipus de formació dels artistes i grups que participen, hi ha 12 dones solistes, representant un 12% del total del cartell. Els solistes homes, en canvi, són 25 i representen el doble, un 25%. En el cas dels grups, només dos estan formats exclusivament per dones, és a dir, un 2%. La xifra de grups amb tots els components homes és més alta, amb 36, ocupant un 37% del cartell.

El FIB és el segon festival amb més bandes mixtes, formades tant per homes com per dones, amb un total de 24. D'aquestes, una és DJ i les 16 restants vocalistes, algunes acompanyades d'instruments com la guitarra, majoritàriament, el baix, l'ukelele i altres instruments de percussió. A la resta, la

⁴⁶ Veure el cartell del Festival Internacional de Benicàssim 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.9](#).

dona fa els cors, toca el baix, la bateria, el clarinet, el saxòfon i el teclat. Com es pot observar, en aquestes bandes hi ha més varietat d'instruments tocats per dones que a la resta de bandes dels altres festivals.

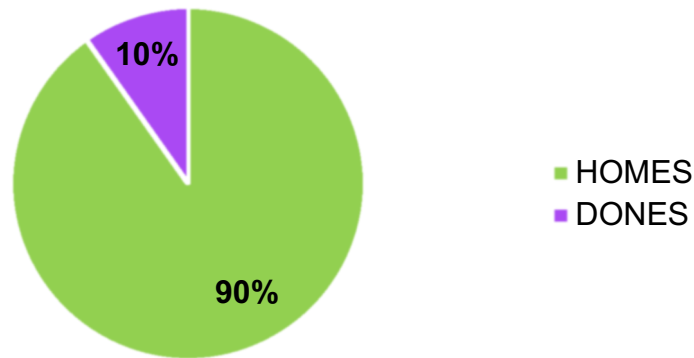
Font: Elaboració pròpia

5.1.10. Arenal Sound (31 de juliol – 2 d'agost de 2018)

L'Arenal Sound és un dels festivals de moda a Espanya. Celebrat des de 2010 a Borriana, Castelló, acull anualment les últimes tendències en música pop, rock i electrònica. L'edició de 2018⁴⁷ va tenir lloc del 31 de juliol al 2 d'agost i va comptar amb 65 artistes i grups, un total de 174 persones participants. D'aquestes 174, només 17 són dones, representant el 10% del cartell, i les 157 restants són homes, ocupant el 90%.

⁴⁷ Veure el cartell de l'Arenal Sound 2018 i el recompte de participants a l'annex. Figura [8.10](#).

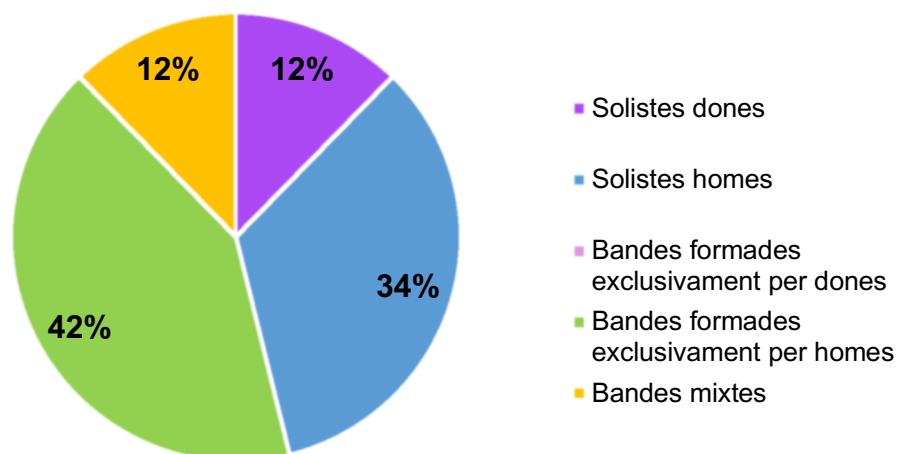
ARENAL SOUND 2018. Gènere dels artistes i grups

Font: Elaboració pròpia

En relació al tipus de formació dels participants, trobem vuit dones solistes, el 12% del cartell, enfront a 22 homes, un 34%. En el cas de les bandes, no trobem cap grup que estigui format exclusivament per components dones, mentre que format per només homes sí. El 42% del cartell són bandes amb components homes, un total de 27. Si ens fixem en les bandes mixtes, n'hi ha vuit. Les dones són vocalistes en sis d'aquestes, mentre que a la resta una és DJ i l'altra toca els teclats.

ARENAL SOUND 2018. Tipus de formació

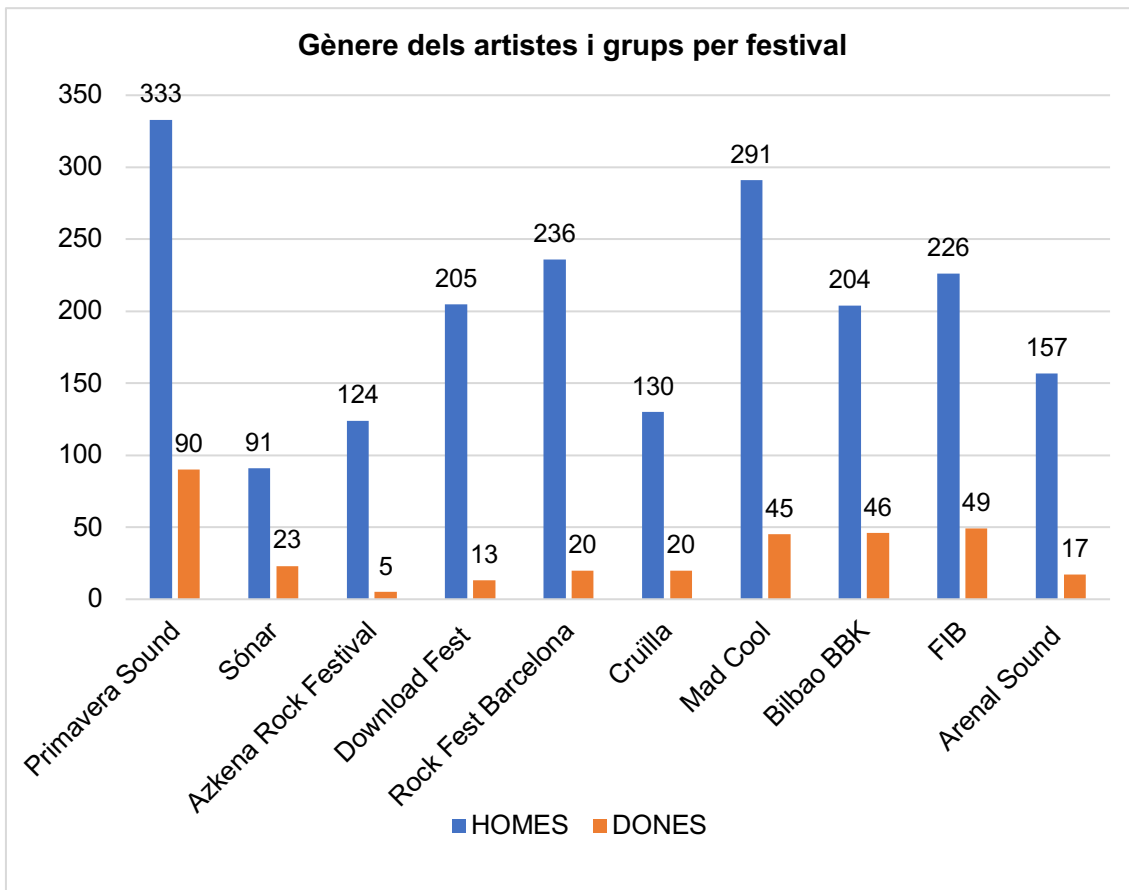
Font: Elaboració pròpia

5.1.11. Total dels festivals

Un cop analitzats els festivals un per un, s'ha de veure la visió conjunta. El cartell amb el tant per cent de dones més alt de tots és del Primavera Sound, amb un 21%, traduït en un total de 90 dones enfront de 333 homes. Aquesta xifra encara se situa lluny de la paritat entre el gènere masculí i el femení. A la segona posició trobem el Sónar, amb un 20% i 23 dones d'un total de 114 participants.

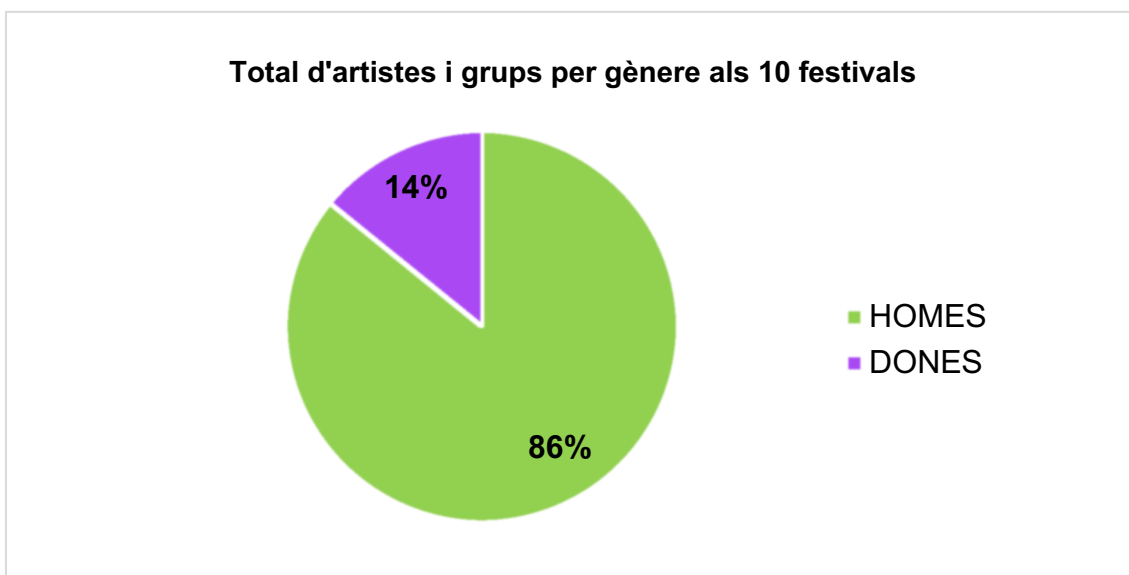
Amb xifres per sota del 20% trobem el Bilbao BKK Live i el Festival Internacional de Benicàssim, els dos amb un 18% de dones. Seguidament, se situen el Mad Cool i el Festival Cruïlla amb un 13%, i l'Arenal Sound amb un 10%. Les xifres més baixes les trobem als festivals restants: Rock Fest Barcelona, amb un 8%, el Download Fest Madrid, amb un 6%, i per últim, l'Azkena Rock Festival amb només un 4%.

Cal dir que l'Azkena Rock Festival, com s'explica al marc teòric, va patir una polèmica l'any 2017 per no incloure cap dona entre els gairebé 30 artistes i grups que formaven part del cartell. Davant d'això, l'Ajuntament de Vitòria va exigir una major presència per a la següent edició de 2018, l'analitzada anteriorment. És cert que la presència ha augmentat d'un 0% a un 4%, però continua sent una xifra molt baixa.

Font: Elaboració pròpia

Així doncs, si fem una valoració general de la presència de la dona als deu festivals, ens trobem amb un percentatge d'un 14% de dones, enfront d'un 86% d'homes. Això, en xifres reals són 328 dones i 1997 homes participants en els festivals escollits.

Font: Elaboració pròpia

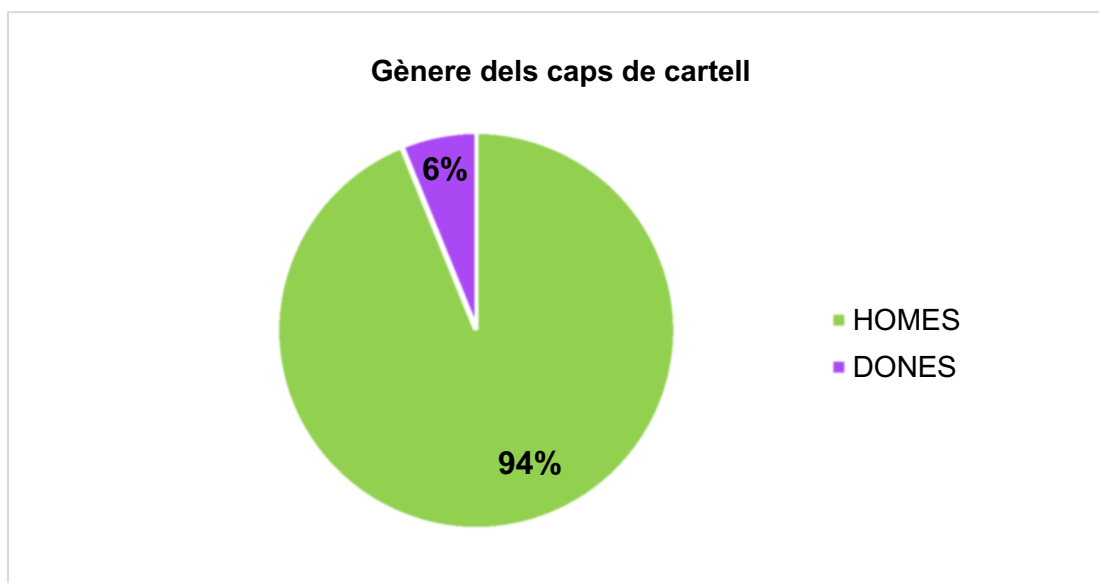
En relació al tipus de formació dels artistes i les bandes participants, les formacions amb alguna component dona que més abunden als festivals analitzats són les bandes mixtes. En total, trobem 120 bandes mixtes del total de 851 artistes i bandes participants, a les quals les dones tendeixen a ser vocalistes. Si ens fixem en quina posició ocupen aquestes dones a les bandes, en 79 casos són les vocalistes, a vegades acompanyades d'instruments com la guitarra, els teclats o el baix. Això és degut a la tendència de les dones a ser vocalistes a les bandes, tasca preferent davant de tocar instruments com el baix o la bateria, per exemple, els quals són tocats per components masculins. En canvi, el teclat o la guitarra tendeixen a ser més comuns entre les dones. No obstant això, com hem vist anteriorment, la xifra de dones que toquen el baix a les bandes analitzades supera a la del teclat, igualada també amb la bateria.

Deixant de banda les formacions mixtes, també s'han de tenir en compte les dones que actuen com a solistes individuals. La xifra és d'un total de 104, de les quals la majoria toquen altres instruments, com els citats anteriorment a les bandes mixtes, i la resta són DJs o productores. El tipus de formació que menys es troba als festivals són les bandes formades exclusivament per dones. De fet, només hi ha 20 bandes d'aquestes característiques, una xifra baixa al costat del total de 851 artistes i grups dels deu festivals. En aquests grups les dones toquen instruments diversos, des de la guitarra i els teclats fins al baix i la bateria.

5.2. Gènere dels caps de cartell

Els caps de cartell són la part més visible del cartell dels festivals. Els artistes o grups que ocupen aquesta posició tendeixen a ser aquells que tenen més trajectòria o els que estan de moda l'any en qüestió.

En els deu festivals analitzats, entre dos i vuit artistes i/o grups són cap de cartell a cada festival. En conjunt hi ha 47 noms caps de cartell, dels quals en formen part 147 persones en total. D'aquests 147 individus, només nou són dones, un 6%, enfront de 138 homes, el 94% restant. Com es pot observar, el percentatge de dones que són cap de cartell és inferior, gairebé la meitat, al percentatge de dones als cartells en general, d'un 14%.

Font: Elaboració pròpia

Les nou dones cap de cartell formen part de diversos tipus de formació. Dues són solistes, enfront de l'alta xifra de solistes homes, 16. En el cas de les bandes formades exclusivament per dones, no en trobem cap. En canvi, bandes formades només homes n'hi ha 24. Per últim, les set dones restants formen part de les cinc bandes mixtes que són cap de cartell. D'aquestes set dones, quatre tenen la posició de solista, mentre que les tres restants toquen una el teclat, l'altra el sintetitzador i l'última tant el teclat com el sintetitzador.

5.3. Anàlisi del discurs narratiu a mitjans especialitzats

En aquesta segona part de l'anàlisi, com s'explica a la metodologia, s'analitzen un total de 33 exemplars en paper de "MondoSonoro", "RockDelux" i "Ruta 66", amb 70 peces periodístiques que parlen o fan referència als deu festivals escollits a la primera part⁴⁸. Aquestes 70 peces es reparteixen de forma desigual durant els dotze mesos de l'any. De gener a març gairebé no trobem referències als festivals, de fet, només hi ha un total de set peces periodístiques als tres mitjans. Aquesta és l'època de confirmació dels artistes i grups que formen part dels cartells. Per això, les set peces periodístiques són anuncis dels cartells. Durant els mesos d'abril i maig és quan s'anuncien les últimes incorporacions i es tanquen els cartells. És a partir d'aquests mesos on trobem peces

⁴⁸ Veure la taula de l'anàlisi del discurs narratiu a l'annex. Figura [9](#).

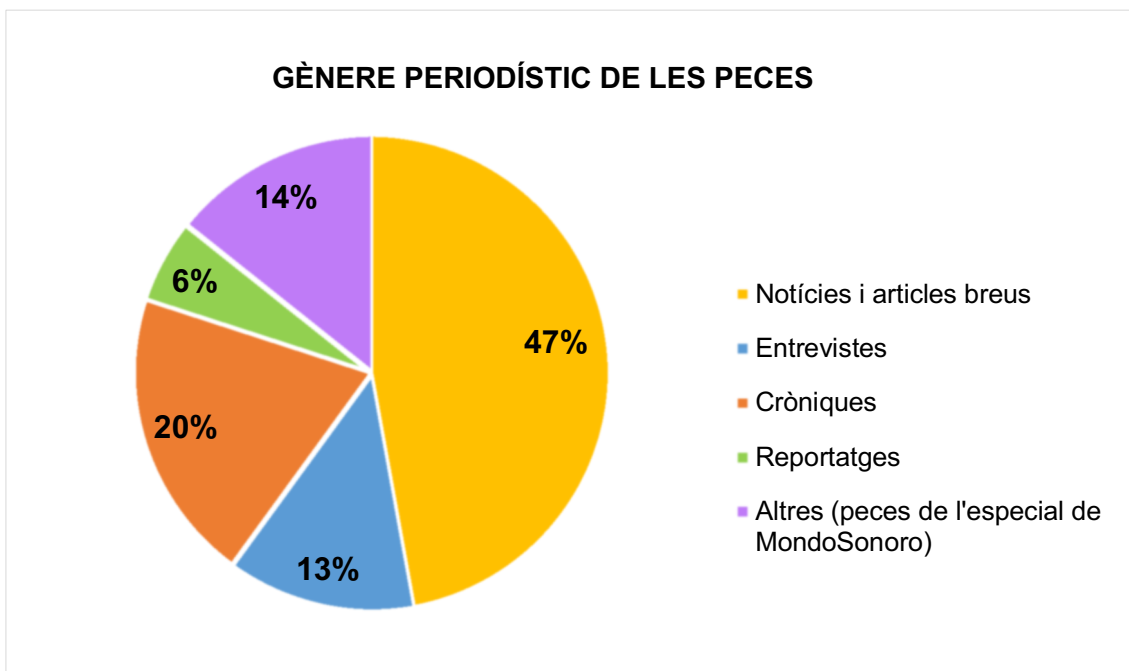
periodístiques de més profunditat, com entrevistes, reportatges i cròniques, sobretot als mesos d'estiu. Per acabar, els mesos d'octubre, novembre i desembre ens trobem amb només una peça periodística en total.

Els resultats de l'anàlisi del discurs narratiu realitzat es poden dividir en tres grans parts, totes elles analitzant la presència de les dones: el text de les peces periodístiques, incloent titular, subtítular i cos del text, classificades segons el gènere periodístic; les fotografies i els autors de les peces periodístiques.

Abans de començar, però, cal parlar d'una de les categories d'anàlisi establertes: la portada. Inicialment, la idea era analitzar si les portades dels diferents números de les revistes feien referència a algun festival o artistes i/o grup participant dels festivals, així com si apareixia una fotografia d'aquests. La realitat és que cap de les portades incloïa fotografies dels festivals ni dels seus participants, ni cap referència als artistes i grups. En algunes, però, es feia referència al festival en si, però sense cap especificació. Per tant, no es parlarà d'aquesta categoria d'anàlisi.

5.3.1. Gènere periodístic, contingut i llenguatge a les peces analitzades

A les 70 peces analitzades podem diferenciar entre diferents gèneres periodístics, com és el cas de les notícies breus, els articles de recomanació acompanyats i les fitxes tècniques, les entrevistes, siguin de perfil o de format pregunta-resposta, els reportatges i les cròniques dels festivals. El tipus de peça que més abunda són les notícies i els articles breus, amb 33, xifra que es tradueix en un 47% del total. Seguidament, el gènere que més apareix és la crònica amb un 20% i una quantitat de 14. Amb un percentatge inferior es troba l'entrevista, amb un 15% i una xifra total de nou. El reportatge és el gènere que menys apareix, amb un 6%, ja que només en trobem quatre. La resta de peces periodístiques són articles del número especial de festivals de "MondoSonoro", els quals no corresponen a un gènere periodístic en concret.

Font: Elaboració pròpia

Notícies i articles breus

En primer lloc, les notícies i els articles breus ocupen poc espai a les pàgines i la seva funció bàsica és informar de les noves confirmacions, el cartell complet, els artistes i bandes més destacades i altres les dades bàsiques del festival, com on es celebra, quins dies i a quin preu. On més en trobem són a “MondoSonoro”, amb 18, seguit de “Ruta 66”, amb 8, i per últim, de “RockDelux”, amb 7.

Les notícies, articles de recomanació i les fitxes tècniques fan referència a entre deu i 50 artistes i grups de mitjana cadascuna. De tots els participants nomenats a les tres revistes, el 89% són homes, mentre que l'11% restant són dones. En general, a totes aquestes peces el percentatge d'homes oscil·la entre el 80 i el 90% i el de dones entre el 20 i 10%, però trobem alguns casos la xifra augmenta notablement. És el cas de tres notícies, una del festival Cruïlla al número de juliol-agost de “MondoSonoro”, on no es menciona cap dona, i dues sobre el Mad Cool, una del número de juny de “MondoSonoro” i l'altra del de febrer de “Ruta 66”, on tampoc es fa referència a cap dona. Parlant del mateix festival també trobem una notícia a l'exemplar de juliol-agost de “RockDelux”, on el 93% de participants nomenats són homes i el 7% dones. S'ha de destacar el fet que el Mad Cool no és un dels festivals amb menys participació femenina dels

analitzats, ja que compta amb un 13%. Per últim, cal destacar una altra notícia al número de juny de Ruta 66 amb baixa presència de dones, en aquest cas sobre l'Azkena Rock Festival. El 98,7% dels artistes i grups que apareixen a la peça són homes, amb un 4% restant de dones. Cal dir que el títol de la notícia és "Oferta y equilibrio", però irònicament l'Azkena Rock és el festival amb la xifra de dones més baixa dels deu festivals analitzats.

Si ens fixem en el tipus de formació dels artistes i bandes que apareixen a les notícies dels tres mitjans, ens trobem amb un predomini de les bandes formades exclusivament per homes, sent objecte de la informació en un 52,7% dels casos analitzats. Seguidament trobem els solistes homes, amb un 22,4% del total i, en tercer lloc, les bandes mixtes, amb un 13%. Per la seva part, les dones solistes ocupen un 9,6% de les notícies i breus i les bandes amb components exclusivament dones, només un 2,2%.

En aquestes peces periodístiques s'utilitza generalment el masculí genèric a l'hora de parlar dels artistes i grups. En relació als titulars i subtítulars, cal dir que les notícies i articles breus analitzats només tenen titulars. Aquests titulars, però, majoritàriament són el nom del festival, sense títols amb frases informatives. Si ens fixem en el contingut de les peces, de forma general no trobem ni expressions masclistes ni sexistes cap a les dones. De fet, en la majoria de casos només es nomenen els noms en forma de llista. No obstant això, trobem una notícia al mes de maig de la revista "RockDelux", on es parla de l'artista Kelela fent referència a ella com a "toda sensualidad", reproduint així els rols de gènere dels quals parlàvem al marc teòric.

Cròniques

Si parlem de les cròniques dels festivals analitzats, en trobem set a "RockDelux" i set a "Ruta 66". "MondoSonoro", per la seva banda, no inclou cap crònica. A les catorze cròniques analitzades, el 84,4% dels artistes i grups esmentats són homes, enfront d'un 13,6% de dones, un percentatge de presència femenina lleugerament superior al de les notícies i articles breus. Aquesta xifra s'apropa al 14% de dones que participen de mitjana als deu festivals analitzats. De forma

general, a aquestes cròniques el percentatge d'homes oscil·la entre el 70 i 80%, mentre que el de dones entre el 20 i 30%. No obstant això, trobem casos on la presència de les dones és menor. En són dos exemples les cròniques del Mad Cool i de l'Azkena Rock Festival. En el cas del Mad Cool, "RockDelux" i "Ruta 66" inclouen un percentatge d'un 2 i 3% respectivament de presència femenina. Per la seva banda, la crònica de l'Azkena Rock Festival a "RockDelux" només parla d'un 2,1% de dones, en front d'un 97,9% d'homes.

Dels artistes i grups participants als festivals citats a les cròniques, el tipus de formació que predomina és, de la mateixa manera que a les notícies i articles breus, les bandes formades per exclusivament homes, amb un 47%. Seguidament, es troben els solistes homes amb un 26%. Les dones solistes, en canvi, només apareixen en un 13% de les cròniques i les bandes formades només per dones en un escàs 4%. Per últim, el 10% restant són grups mixtos.

En referència als aspectes més formals, els titulars i subtítulars de les cròniques no fan referència a cap artista o grup en concret, sinó que parlen del festival en general. Al cos del text trobem descripcions igual de detallades tant si es tracta d'artistes homes o dones. Però, la diferència la trobem als adjectius utilitzats per descriure a cadascú. En el cas dels homes, s'utilitzen adjectius com "salvatge", "enèrgic" o "animal". En canvi, en el cas de les dones tendeixen a aparèixer paraules com "sensual", "exòtica", "innocent", "magnètica", així com també aquestes sempre emocionen i commouen més que els homes. Aquestes diferències d'adjectius i rols entre gèneres responen a la construcció social de gènere i, tal com s'explica al marc teòric, perpetuen la desigualtat de gènere i la promoció d'estereotips sexistes cap a les dones.

A "RockDelux" trobem diversos exemples a la revista del mes de juliol-agost. En el cas del FIB, es parla de la banda mixta "Wolf Alice", fent referència a la seva vocalista: "Comandado por Ellie Rowsell, siempre magnética". Aquesta expressió s'interpreta com que l'artista capta l'atenció dels espectadors, però més per la seva presència a l'escenari i no tant pel seu talent musical. L'adjectiu magnètica també apareix en una altra crònica, en aquest cas del festival Primavera Sound. Es parla de la solista Abra: "Abra volatilizó el R&B alternativo,

con su voz magnética, sus movimientos sedosos...”. En aquesta mateixa crònica trobem també una referència a la suposada vulnerabilitat d’una altra solista, la qual, segons l’autor del text, necessita amagar-la: “Otras como Jlin esconden su vulnerabilidad detrás de capas de humo y layers de foowork”.

Per una altra banda, “Ruta 66” també conté exemples similars. A la crònica del Primavera Sound del número de juliol-agost es parla també del magnetisme d’una solista: “La mera presencia de Charlotte Gainsbourg emboba (¡cómo camina y se detiene a mirarnos!)”. Un altre cas el trobem a l’exemplar de setembre, on a la crònica del Rock Fest es defineix l’actuació de la banda “Vixen”, tota formada per dones, com a exòtica: “La exótica visita de Vixen también se saldó con problemas de sonido”. En realitat, les quatre components del grup provenen dels Estats Units i no pas d’un lloc exòtic. Això, per tant, és un exemple de la sexualització i cosificació de les dones, deixant en un segon pla la seva qualitat artística. Cal assenyalar que aquesta sexualització de les persones no la trobem en el cas dels solistes homes o de les bandes formades exclusivament per homes. Per últim, en aquest mateix exemplar de Ruta 66 també hi ha la crònica de l’Azkena Rock Festival. En aquesta trobem la següent frase: “Finalizó la jornada del viernes con Nebula en el escenario pequeño, en muy buena forma, y Girlschool en el principal, anecdótico”. Aquí, com es pot observar, s’afirma que és anecdòtic que un grup de quatre dones, “Girlschool”, actuï a l’escenari principal, donant per suposat que habitualment les dones queden relegades a un segon pla en escenaris secundaris.

Per acabar, quan es parla de cada solista dona i grup format exclusivament per dones es fa ús del femení, de la mateixa manera que es parla en masculí en el cas dels solistes homes i les bandes formades només per homes. Quan ens trobem amb bandes mixtes, s’utilitza el masculí genèric independentment de si hi ha majoria d’homes o de dones, de manera que s’invisibilitzen les dones que formen part d’aquestes bandes mixtes.

Entrevistes

En relació a les entrevistes, només s'han tingut en compte aquelles on es menciona el festival al títol, subtítol o entradeta. S'ha seguit aquest criteri perquè s'ha considerat que aquestes entrevistes són les úniques que tenen el festival com un dels motius per parlar amb l'artista o grup en qüestió. La resta d'entrevistes, són fetes exclusivament per motius promocionals d'àlbums, gires o altres projectes. Al llarg dels 33 números de revista analitzats en trobem només nou que compleixen el requisit explicat: sis a "Ruta 66", dues a "MondoSonoro" i una a "RockDelux". D'aquestes nou entrevistes, vuit són a solistes homes i bandes formades exclusivament per homes, mentre que només una entrevista és a una banda formada només per dones. Així doncs, si comparem el gènere dels artistes que apareixen a les entrevistes, només hi ha un 11% de dones.

L'única entrevista a dones es troba a la revista de juliol-agost de "Ruta 66" i parla de "L7", un grup format per quatre dones. Si ens fixem en l'espai que ocupa, l'entrevista es distribueix en dues pàgines, igual que cinc de les entrevistes analitzades. La resta ocupen mitja pàgina, tres i set pàgines. Per tant, el fet que l'entrevistada sigui una banda exclusivament de dones no influeix en l'espai de la peça periodística, ja que la majoria de les entrevistes a artistes i grups homes ocupen el mateix espai que aquesta. El contingut d'aquesta entrevista és estrictament sobre música, sense cap pregunta de caràcter personal ni fora del context musical, com a les entrevistes dels artistes i grups d'homes. Per la seva banda, el titular i els subtítulars no contenen cap expressió ni referència masculina ni sexista cap a la dona.

Reportatges

El gènere menys present en les revistes analitzades és el reportatge, ja que només en trobem quatre, els quals es distribueixen de forma irregular en els mitjans especialitzats objecte d'aquest estudi. "Ruta 66" en fa tres, mentre que "RockDelux" només un. "MondoSonoro", en canvi, no en té cap. Es tracta de reportatges sobre artistes i grups, on parlen de la seva trajectòria, àlbums i altres projectes.

En el cas de “RockDelux”, el reportatge és d’una banda formada per cinc homes, per tant, sense presència femenina. Pel que fa als reportatges de “Ruta 66” un és protagonitzat només per un solista home i els dos restants per artistes tant de gènere masculí com femení. Per una banda, trobem un reportatge sobre “Hurray for the Riff Raff”, nom del projecte d’una dona solista. I per l’altra banda, hi ha un reportatge conjunt de Nat Simons, solista dona, i “Morgan”, banda formada per una dona vocalista i quatre homes. Els dos reportatges van ser publicats al número d’abril i, com en el cas de les entrevistes, el contingut és de temàtica professional i musical. Així doncs, als quatre reportatges trobem una presència femenina d’un 30%, enfront d’un 70% de masculina.

Com a les notícies i articles breus i a les entrevistes, als reportatges no hi ha cap mena d’expressió ofensiva ni connotacions sexistes als titulars i subtítulars. En el cas del reportatge conjunt de Nat Simons i “Morgan”, quan es parla de Nat Simons i de la vocalista de la banda es fa en femení. No obstant, quan es parla de “Morgan” en general es fa ús del masculí genèric.

A cap de les peces analitzades trobem una referència a les relacions de parella de les artistes, però si n’hi ha al reportatge de Talking Heads, on el vocalista i la baixista són parella. Quan es parla per primera vegada d’ella, diu així: “Su futura esposa, la bajista Tina Wymouth”. És a dir, posa per davant la condició de dona del cantant que no pas la de baixista. Ens trobem aquí amb un exemple de violència simbòlica, ja que es presenta una dona relacionada amb un home i no pas per mèrits propis.

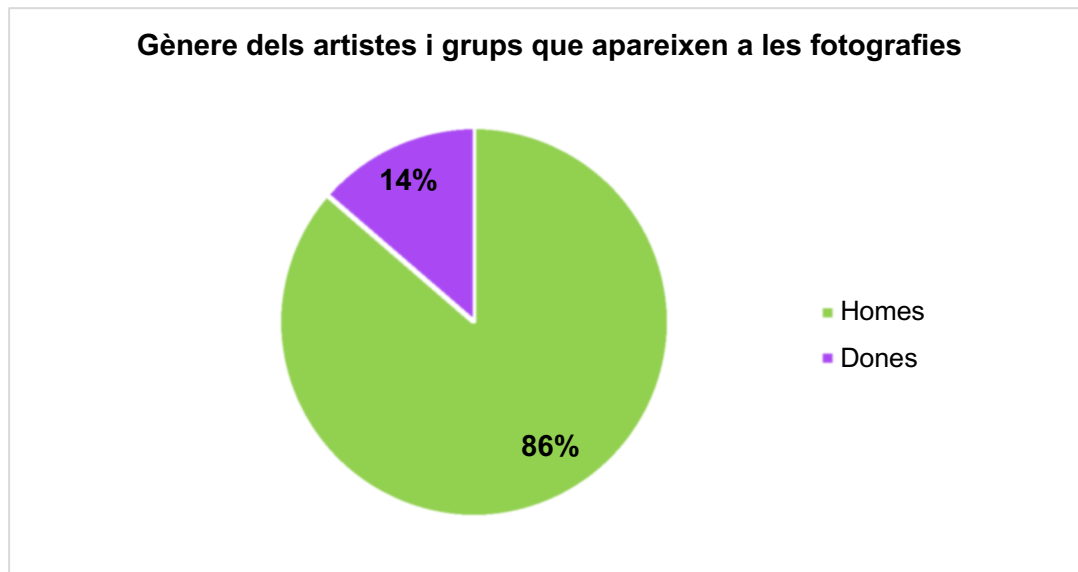
Per acabar, a la metodologia es mencionen una sèrie d’indicadors dins de l’apartat de text de les peces periodístiques que, un cop analitzades totes les peces, no s’ha trobat cap referència a destacar. Aquests indicadors són: referència al vestuari, la maternitat, les relacions de parella i l’orientació sexual. El fet que els indicadors anteriors no apareguin en la mesura que s’esperava demostra que el tractament de les dones als mitjans de comunicació analitzats no és tan sexista i/o masclista ni es desvia tant de l’àmbit estrictament musical com es creu.

5.3.2. Fotografies

Les peces periodístiques analitzades, en la seva majoria, van acompanyades de fotografies. Majoritàriament, les notícies i els articles breus apareixen sense imatges, tot i que a vegades en tenen, però de mida petita. A la resta de peces, tant cròniques, com entrevistes i reportatges sempre en trobem.

De l'anàlisi de les fotografies, cal dir que pràcticament totes són de caràcter promocional, és a dir, fetes en l'àmbit professional per les campanyes publicitàries de singles, àlbums o concerts. Les fotografies promocionals s'inclouen a les notícies i articles breus, a les entrevistes i als reportatges i, en elles, els artistes i grups apareixen posant a càmera en posicions estrictament formals. En aquestes imatges, l'expressió corporal de les persones és pràcticament idèntica, independentment de si els fotografiats són homes o dones. La resta d'imatges que trobem als mitjans analitzats són les realitzades als concerts dels festivals i, per tant, apareixen els artistes i grups actuant a l'escenari. Aquest tipus de fotografies només s'inclouen a les cròniques i mostren als artistes i grups en acció, tant si les persones fotografiades són homes o dones. Per últim, no trobem cap fotografia de la vida personal o privada dels artistes i grups.

Pel que fa a la quantitat de dones que apareixen a les fotografies, cal dir que només un 14% de les persones que surten a les imatges analitzades són dones. La resta, un 86%, són homes. Les xifres varien en funció de cada mitjà especialitzat. Per exemple, el percentatge més alt de dones el trobem a "MondoSonoro", amb un 23,8%, mentre que el més baix està a "Ruta 66", amb un 5,8%. "RockDelux", per la seva part, té un 16,6% de dones.

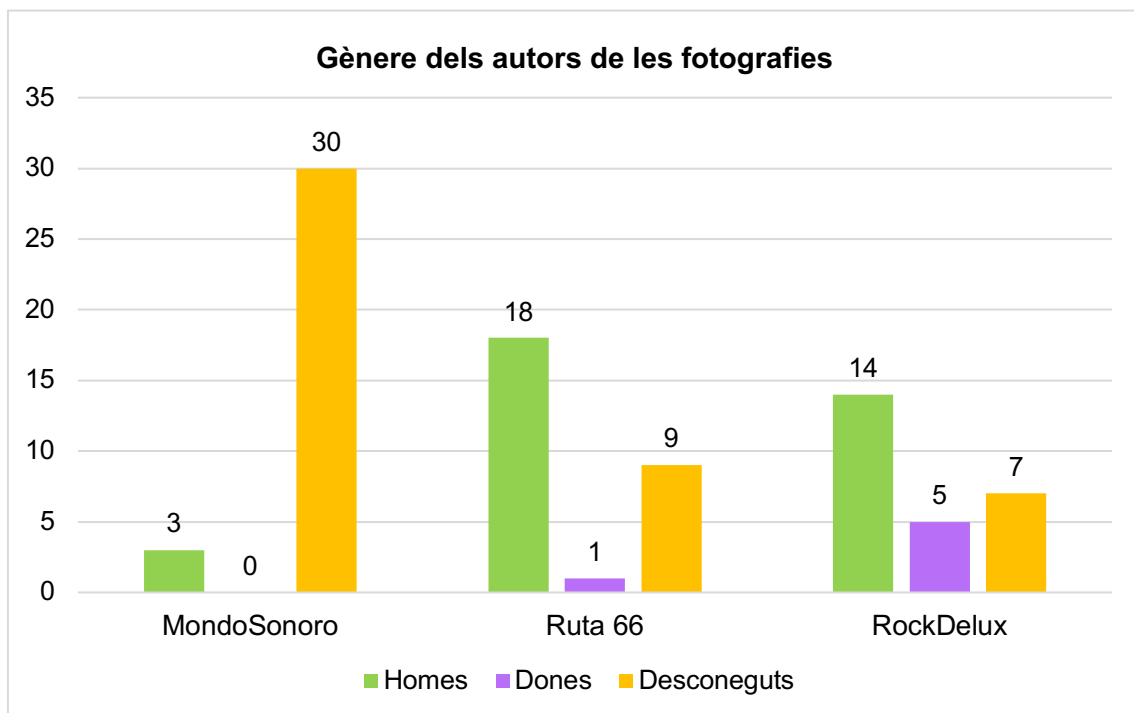

Font: Elaboració pròpia

Sobre el tipus de formació dels artistes, trobem que el 42% són bandes formades exclusivament per homes, seguit d'un 30,1% de solistes homes. Les solistes dones apareixen només en un 12,5% de les fotografies i les bandes mixtes en un 10,3%. Les bandes formades exclusivament per dones tenen una presència menor, amb un 5,1%. Generalment, no hi ha grans diferències als percentatges de cada mitjà en referència al tipus de formació. A més, cal dir que aquestes xifres es corresponen als percentatges dels tipus de formació obtinguts als deu festivals analitzats, on apareixen en més ocasions les bandes formades exclusivament per homes i els solistes homes, en front de les bandes formades exclusivament per dones, les quals apareixen en menor mesura.

Si ens fixem en els peus que acompanyen a les fotografies, en general, són descriptius, és a dir, nomenant qui apareix a la fotografia i/o quina acció està realitzant. Inclús, cal dir que algunes imatges no disposen de peu. En el cas de les cròniques sí que trobem alguns peus que s'allunyen de la línia descriptiva. En aquests no trobem connotacions sexistes cap a les dones, però sí que n'hi ha alguns amb expressions que exalcen a homes, que perpetuen i transmeten els rols i estereotips de gènere imposats. Per exemple, a les fotografies de la crònica del Primavera Sound de "RockDelux" trobem expressions com "un gran home" o "imbatible" referint-se a solistes homes. Aquestes expressions, en canvi, no apareixen en el cas de les dones.

En referència als autors de les fotografies, només trobem sis dones fotògrafes als números analitzats dels tres mitjans. Cinc de les dones apareixen a “RockDelux”, una a “Ruta 66” i cap a “MondoSonoro”. Aquestes fotògrafes representen un 6,9% dels fotògrafs de les imatges. Per la seva banda, els homes són el 40,2% dels autors de les fotografies, xifra que es tradueix en 35 individus. D’aquests, 18 apareixen a “Ruta 66” i 14 a “RockDelux”, mentre que la xifra més baixa es troba a “MondoSonoro”, amb només tres. El 52,9% de les fotografies tenen un autor desconegut, ja que no s’indica qui és. Aquest tipus d’autoria abunda a “MondoSonoro”, on hi ha 30 fotografies sense autor. En canvi, a “Ruta 66” només en trobem nou i a “RockDelux” set.

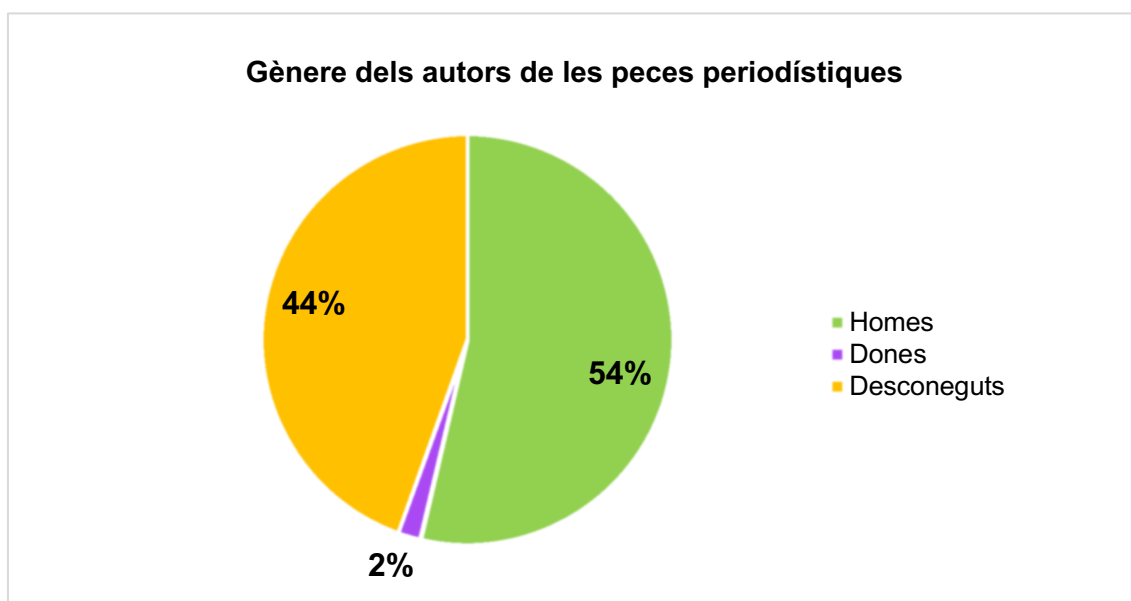
Font: Elaboració pròpia

Per últim, sobre les mides de les fotografies i el gènere dels artistes i grups que apareixen en elles no hi ha cap relació, ja que les dones ocupen fotografies tant de mida petita, com mitjana o gran, de la mateixa manera que ho fan els homes. Malgrat que, com s’indica anteriorment, apareixen més homes que dones a les fotografies, proporcionalment apareixen en la mateixa mesura en funció de la mida de les fotografies.

5.3.3. Autors de les peces periodístiques

La desigualtat de gènere no només està present mirant la quantitat de dones i homes que apareixen a les peces periodístiques i a les fotografies, sinó que també la trobem a les persones que firmen aquestes peces. Cal assenyalar que hi ha més autors que peces periodístiques perquè hi ha casos en els quals una mateixa peça ha estat escrita per dos o més redactors.

Així doncs, ens trobem amb 59 autors que són homes, representant un el 54% del total. Seguidament, un 44% de les peces són textos en els quals no s'indica l'autor, per tant, amb autors desconeguts. El 2% restant són les redactores dones. Aquesta petita xifra es tradueix en només dues autores dones, les quals escriuen a la revista "RockDelux". Als altres mitjans, "MondoSonoro" i "Ruta 66" no trobem cap dona que firmi les peces.

Font: Elaboració pròpia

A banda d'aquests autors, cal tenir en compte també el cas de l'exemplar especial de festivals de "MondoSonoro". En aquest exemplar, trobem peces periodístiques on els mateixos artistes i/o bandes són els autors i recomanen àlbums i grups, expliquen les seves experiències... Aquests artistes, per tant, s'han de considerar també autors. De les vuit peces que hi ha d'aquest tipus, dues són firmades per solistes homes, però cap per una solista dona. Unes altres

dues estan firmades per dues bandes formades exclusivament per homes, així com també dues més per dues bandes formades només per dones. En el cas de les bandes mixtes, també en trobem dues que firmen dues peces. Així doncs, en aquest cas ens trobem amb una presència gairebé equilibrada de dones i homes.

6. Conclusions

Després de realitzar el recompte dels artistes i grups que formen part del cartell dels festivals, segons el seu gènere, i de l'anàlisi del discurs narratiu i del tractament de les dones que participen en els festivals per part dels mitjans especialitzats en música, podem extreure una sèrie de conclusions.

En primer lloc, a l'inici d'aquest estudi plantejàvem la hipòtesi de si les dones encara estan infrarepresentades als festivals de música i el resultat de l'anàlisi conclou que es compleix aquesta primera hipòtesi. Ens trobem de mitjana amb un 14% de dones enfront d'un 86% d'homes, un percentatge que mostra una presència de les dones encara molt lluny de la paritat entre gèneres. El festival que compta amb un major nombre de dones és el Primavera Sound, amb un 21%, xifra que se situa lluny del 40% de presència femenina que considera un percentatge igualitari entre homes i dones. Si en el conjunt dels cartells la presència de les dones és baixa, en el sector dels caps de cartell, la part més visible d'un festival, encara ho és més. En els deu festivals analitzats, trobem 47 noms caps de cartell amb un total 147 persones. D'aquests 147 individus, només nou són dones, un escàs 6%, gairebé la meitat del percentatge de dones als cartells en general.

Aquestes xifres baixes de la presència de la dona als festivals, tal com s'explica a la introducció i segons la teoria d'Ale Castellano de Mujeres y Música, és a causa del cercle d'invisibilització en el qual es troben les dones músiques. No hi ha suficients dones als festivals perquè no hi ha tanta oferta ni demanda de la seva música com de la feta per homes. No hi ha tanta oferta i demanda de música creada per dones a causa de la falta de referents. I aquesta falta de referents té el seu origen a la poca presència de les dones als festivals de música, a les ràdios musicals o als llibres de text, espais on poden donar a conèixer la seva música.

Cal dir que els percentatges resultants del recompte realitzat demostren que no es compleix l'article 26 de la Ley Orgánica 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes, de la qual es parla al marc teòric. Una de les competències

d'aquesta llei és promoure la presència equilibrada entre gèneres a l'oferta artística i cultural. Però, més de deu anys després de la seva aprovació, es pot afirmar que no s'està complint.

Malgrat que la presència de les dones músiques continuï sent baixa, és cert que ha augmentat durant els últims anys. El fet que associacions i organitzacions com "Territorio de Nabos", MIM o MYM hagin realitzat estudis per visibilitzar la discriminació de les dones en l'àmbit musical i reivindicat una presència paritària ha contribuït a fer que la direcció de diversos festivals es plantegi incloure més dones als seus cartells. Un exemple clar d'això és la polèmica ja comentada de l'Azkena Rock Festival, que a la seva edició de 2017 no va presentar cap dona al seu cartell. A l'edició de 2018, l'analitzada, la xifra no va augmentar notablement, però es van incloure cinc dones al cartell. Encara que sembli insignificant, amb petits passos com aquest es podran aconseguir amb el temps cartells amb un percentatge paritari entre el gènere femení i el masculí.

La segona hipòtesi plantejada feia referència al tipus de formació de les dones que participen en els festivals, amb l'objectiu de comprovar si la gran part són solistes i no pas components de bandes formades exclusivament per membres dones ni músiques a bandes mixtes. Hem pogut veure que això no és cert, ja que on més dones trobem és a les bandes mixtes, a les quals aquestes es decanten generalment per ser vocalistes abans que tocar qualsevol instrument. Que les dones tendeixin a ser vocalistes dins d'un grup té el seu paral·lelisme amb la teoria que Loscertales Abril i Núñez Domínguez presenten a *Los medios de comunicación con mirada de género*⁴⁹, on exposen que les dones músiques són més propenses a ocupar aquesta posició. A banda dels grups mixtos, les solistes es troben en segona posició amb poca diferència de les primeres. I per últim, els grups formats exclusivament per dones, com es preveia, són la formació que menys presència té als festivals, amb només 20 bandes en els deu festivals.

⁴⁹ Loscertales Abril, F., i Núñez Domínguez, T. (2008). *Los medios de comunicación con mirada de género*. Sevilla: Instituto Andaluz de la Mujer.

Pel que fa al discurs narratiu dels mitjans especialitzats en música analitzats, la hipòtesi inicial era que el llenguatge utilitzat i el contingut de les peces periodístiques varia en funció del gènere dels artistes i grups dels quals es parla. És a dir, la hipòtesi afirmava que quan es parla d'homes es fa amb més profunditat i exhaustivitat que quan es tracta de dones i que, inclús, trobem més referències a artistes i grups formats per homes que no pas per dones. Després de realitzar l'anàlisi de les 70 peces periodístiques de "MondoSonoro", "RockDelux" i "Ruta 66", es pot confirmar que a les notícies i articles breus, les cròniques, els reportatges i les entrevistes es parla més d'homes que de dones. Cal assenyalar que té lògica que el percentatge de dones que apareixen a les peces sigui inferior al d'homes, ja que és la conseqüència de la baixa xifra de presència femenina que hi ha als propis festivals. Si no hi ha gran quantitat de dones en aquests, el percentatge d'aparició d'aquestes als mitjans especialitzats tampoc serà alt. Els mitjans analitzats parlen en un 16,4% de dones enfront d'un 83,1% d'homes, xifres proporcionals a les dels festivals, amb un 14% de dones i un 86% d'homes. El mateix passa amb el tipus d'artistes i bandes dels quals es parla: tal com estava previst, apareixen en més ocasions bandes mixtes i solistes dones que no pas grups formats exclusivament per dones, com en el cas dels cartells dels analitzats.

En el cas de la profunditat a l'hora de parlar de cert artista o grup, és la mateixa independentment del gènere d'aquest. Això es pot comprovar a les cròniques, on malgrat que es faci més referència a artistes i grups amb membres homes, quan es parla de les dones es fa amb la mateixa concreció que en el cas dels homes. També en són exemples les entrevistes, on el contingut no varia en funció del gènere de la persona entrevistada, ja que es parla estrictament de música. A més, si parlem del llenguatge utilitzat a les peces periodístiques, a la majoria de casos on apareixen artistes dels dos gèneres, s'usa el masculí genèric, que invisibilitza a les dones. Generalment, no trobem expressions masculines ni connotacions sexistes cap al gènere femení, a excepció dels casos on s'utilitzen adjectius com "sensual", "exòtica" o "magnètica", els quals perpetuen els estereotips sexistes i cosifiquen les dones. Això, juntament amb el fet que no hagin aparegut part dels indicadors previstos inicialment, demostra que les dones no apareixen tan sexualitzades en aquests mitjans de comunicació

com s'esperava i que, a més, la seva qualitat musical i artística s'imposa per sobre del físic i altres aspectes no rellevants per a qualsevol artista en l'àmbit musical.

Una altra hipòtesi d'aquesta part de l'anàlisi és en relació a les fotografies que acompanyen a les peces periodístiques. La previsió era que a les imatges apareguessin més homes que dones i que, quan apareixen aquestes, fossin majoritàriament dones solistes. És cert que apareixen més homes que dones. De fet, el 86% són homes i el 14% restant dones, percentatges similars als de la participació dels artistes i grups als festivals. Si ens fixem en quin tipus de formació amb components dones apareix més, com es preveia, són les solistes. Les dones solistes, com hem vist anteriorment, són el segon tipus de formació amb membres dones que formen part dels cartells dels festivals, ja que en primer lloc se situen les bandes mixtes.

El següent paràmetre analitzat són les persones autores, tant de les peces periodístiques com de les fotografies. En quant als redactors, la desigualtat de gènere és major que a les categories anteriors: només un 2% són dones, enfront d'un 54% d'homes i un 44% d'autors desconeguts. Per l'altra banda, en el cas de les fotografies el percentatge de dones fotògrafes és major al d'autores però continua lluny de la quantitat d'homes fotògrafs. Ens trobem amb un percentatge d'un 6,9% de dones, en front d'un 40,2% d'homes i un 52,9% restant de fotografies que no especifica el fotògraf.

Amb tot això, aquest estudi ha permès veure que les dones encara es troben lluny de la paritat amb els homes, tant en relació als participants dels festivals com a l'hora del seu tractament als mitjans. Malgrat aquestes diferències en el tractament, no trobem tan sexisme ni masclisme cap a les dones com s'havia previst a l'inici de l'estudi. L'estudi també ha complert amb el seu objectiu: fer més visible la situació de les dones al camp musical dels festivals. Cal incidir en el fet que, com s'observa al marc teòric, hi ha una falta d'investigació i estudis acadèmics sobre la desigualtat de gènere als festivals de música i que, a més, és una problemàtica que ha trigat a ser denunciada. Malgrat que actualment ja sigui un tema present a l'agenda social, encara ens trobem lluny d'aconseguir la

igualtat de gènere a la música. Per aquest motiu hem de continuar lluitant amb la visibilització com a punt de partida. Exposant la realitat que viuen les dones músiques, com en aquest estudi, podem fer que la societat obri els ulls i exigeixi cada cop més una presència paritària de gènere al camp musical.

7. Bibliografia

Ajuntament de Barcelona. (2018). *Vigilem les expressions amb connotacions sexistes*. Recuperat de <http://ajuntament.barcelona.cat/bcnantimasclista/ca/10-vigilem-les-expressions-amb-connotacions-sexistes> (24 de maig de 2019)

Cadena Ser. (2018). *La presencia de las mujeres en los festivales de música*. Cadena Ser. Recuperat de https://cadenaser.com/programa/2018/07/30/hora_14_fin_de_semana/1532904685_761747.html (22 de febrer de 2019)

Carazo, A. (2017). *Vitoria exigirá al Azkena más artistas femeninas a partir de 2018*. El Correo. Recuperat de <https://www.elcorreo.com/bizkaia/culturas/musica/201702/15/vitoria-exigira-azkena-artistas-20170215120605.html> (20 de març de 2019)

Castellano, A. (2017). *Mujeres en la música: ¿una categoría aparte?* Recuperat de <http://mujeresymusica.com/mujeres-en-la-musica-categoria-aparte/> (25 de febrer de 2019)

Castellano, A. (2017). *No hay mujeres en la música*. Recuperat de <http://mujeresymusica.com/hay-mujeres-en-la-musica/> (15 de febrer de 2019)

Corral, T. (2018). *Diseción del machismo en los festivales: así se margina a la mujer en los carteles*. Público. Recuperat de <https://www.publico.es/culturas/festivales-musica-diseccion-machismo-festivales-margina-mujer-carteles.html> (22 de febrer de 2019)

Cortés, A. I. (2017). *Así serían los carteles de festivales si solo actuaran grupos femeninos*. Recuperat de http://www.elperfildelatostada.com/2017/03/dia-de-la-mujer-como-querarian-carteles-festivales-actuaran-grupos-mujeres-femeninos.html?utm_source=dlvr.it (20 de febrer de 2019)

Gallego, C. (2017). *El origen de los festivales de música*. Recuperat de <https://con2bemolesradio.com/origen-los-festivales-musica/> (20 de febrer de 2019)

Guerrero, S. (2007). *El lenguaje sexista en los medios de comunicación. Mujeres en la Red*. Recuperat de http://www.mujeresenred.net/IMG/pdf/susana_salazar.pdf (24 de maig de 2019)

Institut Balear de la Dona. (2010). *Llenguatge per a la igualtat als mitjans de comunicació*. Recuperat de https://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297561_llenguatge-per-la-igualtat-als-mitjans-de-comunicacio.pdf (24 de maig de 2019)

La Sexta. (2018). *La evidente desigualdad en los festivales de cine y música: esta es la cantidad de hombres y mujeres que hay en cada uno. La Sexta*. Recuperat de https://www.lasexta.com/noticias/cultura/la-evidente-desigualdad-en-los-festivales-de-cine-y-musica-esta-es-la-cantidad-de-hombres-y-mujeres-que-hay-en-cada-uno_201809225ba66fca0cf20811f8ca6c71.html (22 de febrer de 2019)

Lázaro, M., i Prats, M. (2017). *Mujeres y música en España: doble de esfuerzo y mitad de presencia*. Recuperat de https://www.huffingtonpost.es/2017/10/08/mujeres-y-musica-en-espana-doble-de-esfuerzo-y-mitad-de-presencia_a_23227115/ (25 de febrer de 2019)

Lema, K. (2018). *La insultante cifra de mujeres que lideran los festivales de música. El País*. Recuperat de https://elpais.com/cultura/2018/03/07/miss_festivales/1520414333_057855.html (20 de febrer de 2019)

Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 71, de 23 de març de 2007, 12611 a 12645. Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2007-6115> (20 de febrer de 2019)

Lijtmaer, L. (2017). *Mujeres y música, los números de la vergüenza. El Español*. Recuperado de https://www.elespanol.com/cultura/musica/20170307/198980743_0.html (25 de febrer de 2019)

Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. *Diari Oficial de la Generalitat*, 6919, de 23 de juliol de 2015. Recuperat de https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=698967 (27 de maig de 2019)

Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista. *Diari Oficial de la Generalitat*, 5123, del 2 de maig de 2008. Recuperat de https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa?action=fitxa&documentId=491383 (27 de maig de 2019)

López-Navajas, A. (2012). *Análisis de la ausencia de las mujeres en los manuales de la ESO: una genealogía de conocimiento ocultada. Revista de Educación*, (363). Recuperat de <http://www.mujiresenlamusica.es/wp-content/uploads/2016/11/2014-Ausencia-mu%CC%81sicas-manuales-ESO-Lo%CC%81pez-Navajas.pdf> (30 de març de 2019)

Loscertales Abril, F., i Núñez Domínguez, T. (2008). *Los medios de comunicación con mirada de género*. Sevilla: Instituto Andaluz de la Mujer.

Mafalda. (2018). *Documental 'Las que faltaban'*. Recuperat de https://www.youtube.com/watch?v=Hc7s8Lo_IQM (20 de març de 2019)

Martínez, L. (2016). *Els festivals de música no són terreny per a dones. eldiario.es*. Recuperat de https://www.eldiario.es/cv/festivalscv/festivals-genere-musica-dones-cultura_6_545305483.html (15 de febrer de 2019)

Ministerio de Cultura. (2011). *Mujeres y Cultura. Políticas de Igualdad*. Recuperat de <https://en.calameo.com/read/0000753351d26149e4931> (5 de febrer de 2019)

Observatori Cultural de Gènere i Mujeres en la Industria de la Música. (2017). *Dones als festivals de música*. 5è informe. Recuperat de http://dones.gencat.cat/web/.content/01_actualitat/noticies/Informe_OCGenere_FestivalsMusica2017.pdf (20 de març de 2019)

Pacheco, A. (2017). *¿Tiene sentido un festival de música solo para chicas?* *PlayGround*. Recuperat de https://www.playgroundmag.net/cultura/sentido-festival-solo-mujeres-Suecia_22584999.html (15 de març de 2019)

Ramos, P. (2010). *Luces y sombras en los estudios sobre las mujeres y la música*. Recuperat de <http://www.mujeresenlamusica.es/wp-content/uploads/2016/11/2010-Luces-y-sombras-Pilar-Ramos.pdf> (25 de febrer de 2019)

Soler, S. (2011). *La situación de la mujer en el ámbito musical actual como docente, intérprete, compositora y directora de orquesta*. *Hekademos*, IV (10), 45–56. Recuperat de http://www.hekademos.com/hekademos/media/articulos/10/04_Situacion_mujer_musica_docencia.pdf (15 de febrer de 2019)

Ticketea Pro. (2017). *Mujeres en la música: el 77% de los conciertos son totalmente masculinos*. Recuperat de http://pro.ticketea.com/mujeres-la-musica-77-los-conciertos-integramente-masculinos/?utm_source=Facebook (20 de febrer de 2019)

Zuria Producciones. (2017). *Mujeres de la Música | Documental | Directivas de la industria musical en España*. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=27wPG-E8cOY> (20 de març de 2019)

8. Annexos

1. Cartell del Festival de l'Illa de Wight l'any 1968

The Great South Coast Bankholiday Pop Festivity

to be held at
**Hell Field, Ford Farm, Nr. Godshill
 ISLE OF WIGHT**

**August 31st, 1968 6 p.m. to 10 a.m.
 All night**

The greatest pop festival ever held in this country

The complete festival will be compered by **JOHN PEEL**

Guest Artist from the U.S.A.
The Jefferson Airplane Coming over from America especially for this festival to make their first live appearance in this country

Topping the bill from Gt. Britain
The Crazy World of Arthur Brown

ALSO

**The Move Plastic Penny Pretty Things Tyrannosaurus Rex
 The Mirage**

**Aynsley Dunbar Retaliation Fairport Convention Orange Bicycle
 Blonde on Blonde The Smile The Cherokees Helcyon Order**

Light Show An incredible multi-screen light show by Students from the R.C.A.

Free Film Shows Beer Tents Refreshment Tents

How to get there
 Trains leave Waterloo Station at 6 minutes to every hour for Portsmouth Harbour. By road the A3 runs from London to Portsmouth. Ferries from Portsmouth to Ryde take half an hour and run every half hour. Special Festival buses or coaches will meet all ferries to take passengers to Hell Field

Tickets available from

London Clayman Agency Ltd. Tel. 01 247 5531, 7/8 Aldgate High St., EC3 154 Bishopsgate, EC2 (opposite Liverpool St. Station)	65 Fenchurch St., E.C.3 (opp. Fenchurch St. Station)
Derek's Record's, 8 Aldgate High Street, EC3	Apple Ltd., 94 Baker Street, W1
Isle of Wight Teagues, Newport and Ryde. John Menzies, Ventnor	Youngs, Cowes, Sandown and Shanklin Photo-Wight, Freshwater
Bournemouth Minns, 57 Gervis Place	Music Box, 23 The Triangle
Southampton Minns, 158 Above Bar	Henry's Record Shop, 116 St. Mary's St.
Brighton Telefonus Ltd., 53 North Street 50 West Street and 12 Pavilion Buildings	Hove Travel Agency, Planet House, Church Rd., Hove Bredons Bookshop, 3 Bartholomews
Portsmouth & Southsea Portsmouth Radio & Record Centre, 129 Fawcett Road, Fratton Minns, 67 Osborne Road	
Poole Scetchfields Ltd., 21 High Street	Westbourne Minns, 68 Poole Road
Winchester Whitwams, 70 High Street	Chichester Bagatel Boutique, Crane St.
Worthing Music Shop, 22 New Broadway	

Tickets 25s. (or 30s. to include Portsmouth-Ryde return ferry fares)

2. Cartell del festival Woodstock l'any 1969

WOODSTOCK
MUSIC AND ARTS FAIR

 JIMI HENDRIX   **JANIS JOPLIN**

🎵 **AUGUST 15-16-17 - 1969** 🎵
THREE DAY PEACE AND MUSIC FESTIVAL

★ **FRIDAY THE 15th** - Joan Baez, Arlo Guthrie, Richie Havens, Sly & The Family Stone, Tim Hardin, Nick Benes, Sha Na Na

★ **SATURDAY THE 16th** - Canned Heat, Creedence Clearwater, Melanie, Grateful Dead, Janis Joplin, Jefferson Airplane, Incredible String Band, Santana, The Who, Paul Butterfield, Keef Hartley

★ **SUNDAY THE 17th** - The Band, Crosby Stills Nash and Young, Ten Years After, Blood Sweat & Tears, Joe Cocker, Jimi Hendrix, Mountain, Keef Hartley

AQUARIAN EXPOSITION
WHITE LAKE, NEW YORK

3. Cartell del festival Canet Rock 2017

CANETROCK **017**

1 DE JULIOL - CANET DE MAR

*** TXARANGO * JARABE DE PALO ***
*** ELS AMICS DE LES ARTS * ZOO ***
*** SOPA DE CABRA * ITACA BAND ***
*** LA IAIA * GOSSOS * DOCTOR PRATS ***
*** BUHOS * MIQUEL DEL ROIG ***

Veurem sortir el sol !

4. Cartell del festival Canet Rock 2018

CANETROCK 018
7 de Juliol * Canet de Mar

TXARANGO · MACACO · ELS CATARRÉS
LA RAÍZ · ELS AMICS DE LES ARTS · ZOO
DOCTOR PRATS · ANIMAL · LA SRA. TOMASA
SENSE SAL · PUPIL·LES · MIQUEL DEL ROIG
LA SOUL MACHINE & BRODAS BROS

Veurem sortir el SOL!

Venda d'entrades:
www.canetrock.cat
@canetrock_ #canetrock

Patrocina per: Estrella Damm
Mèdia Oficial: ara.cat RAC
Organitzat per: SUN MUSIC
Amb el suport de: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Diputació de Barcelona, Ajuntament de Canet de Mar, Rodalies de Catalunya
Amb la col·laboració de: 105.3 CATALUNYA RÀDIO, FLAIXBAC, ADELCS CANET, Catorze, Nació digital, ENDEROCK, Coca-Cola, JOVE, Mostrarium

5. Entrevista al festival Rock Fest Barcelona

- **¿Cómo es el proceso de selección de los artistas que forman parte del cartel?**

El equipo de contratación trabaja durante todo el año contactando con los representantes de las bandas para ofrecer al público asistente el mejor cartel.

- **¿Qué criterios seguís en el proceso?**

Normalmente se sigue el criterio de interés que tienen los fans en ciertas bandas, pero teniendo en cuenta la disponibilidad de las mismas.

- **¿Cuántas propuestas recibís en cada edición?**

A lo largo de los meses llegamos a recibir más de 1.000 propuestas de grupos nacionales y cerca de 3.000 propuestas de bandas extranjeras.

- **¿Os llegan más propuestas de artistas y grupos de género masculino que de femenino?**

Se reciben propuestas variadas. Sin embargo, y es una realidad que la mayoría de las bandas están compuestas por el género masculino.

- **¿Buscáis artistas más allá de las propuestas que os llegan?**

Se buscan artistas durante todo el año teniendo en cuenta las propuestas que nos hacen los fans. Además, buscamos bandas que desde hace muchos años no tocan en nuestro país, algunas que ni siquiera han tocado en España y bandas jóvenes que creemos en su potencial.

6. Entrevista a Maite Alaña, directora del festival Maz Basauri

- **¿Desde cuándo eres directora de Maz Basauri?**

Estuve en la organización de MAZ Basauri desde su creación. En sus orígenes, el festival no tenía un director/a como tal, pero en 2015 cambió su organigrama y desde entonces ocupó yo ese puesto.

- **¿Fue difícil llegar a este puesto?**

Fue algo muy natural. Una cuestión de implicación y compromiso con el proyecto. Dentro del equipo nadie cuestionó mi nombramiento.

- **¿Alguna vez has sufrido machismo siendo directora?**

Lo cierto es que no.

- **¿Cómo es el proceso de selección de los artistas que forman parte del cartel?**

Desde la dirección se proponen nombres, pero el personal responsable de la contratación es quién nos asesora sobre la confección del cartel, se encarga de ver si están en gira, si las fechas cuadran y de la negociación del caché según las premisas económicas marcadas previamente.

- **¿Por qué crees que resulta tan difícil encontrar mujeres en los escenarios de los festivales?**

Creo que depende del género musical del que hablemos. En el MAZ ha habido ediciones en las que los cabezas de cartel eran todos femeninos, porque sencillamente es como salió, no porque buscásemos mujeres deliberadamente. Lxs artistas de MAZ Basauri vienen al festival por su calidad, no por una cuestión de género. Pero lo cierto es que siempre hemos tenido una amplísima presencia de mujeres en nuestras programaciones.

Al margen de nuestro festival, tenemos ejemplos maravillosos este año como es el del Primavera Sound, en el que han hecho claramente una apuesta por las artistas femeninas coincidiendo con un giro en la línea

estilística histórica del festival. En el rock, sin embargo, creo que es más complicado confeccionar un cartel con mayoría femenina.

- **¿En Maz Basauri intentáis hacer una apuesta equilibrada de artistas y grupos formados por hombres y mujeres o no os fijáis en la cantidad de miembros de cada género?**

El promotor del MAZ es el Ayuntamiento de Basauri. No existe, como tal, una exigencia u obligación en cuanto a la presencia de mujeres en la programación. Pero tampoco nunca nos ha hecho falta que la hubiera. Siempre hemos tenido un equilibrio natural entre artistas masculinos y femeninos. En ocasiones, de hecho, ha habido más mujeres que hombres. Pero no sólo en lo referente a los artistas, también en el personal de la organización. Hemos tenido personal de carga y descarga femenino y todxs lo hemos vivido como algo de lo más natural.

- **¿Influye en la selección de más artistas mujeres si es una directora mujer la que se encuentra a cargo del festival?**

En mi caso, no. Creo que tiene que ver más con la línea ideológica y los valores de cada persona que con el género. En mi equipo, todos los componentes somos feministas.

- **En líneas generales en los principales festivales de España, sobre todo en los más multitudinarios, la proporción de mujeres (artistas) es pequeña en relación con la de hombres. En cambio, los festivales en los que hay más mujeres suelen ser de pequeño formato y con menos repercusión que los anteriores. ¿A qué se debe este fenómeno?**

En nuestro caso, organizamos un festival para el Ayuntamiento de Basauri, un importante municipio en Bizkaia. Es un evento íntegramente financiado con dinero público. Con lo cual es innegociable que represente y traslade unos valores que puedan hacer a los ciudadanxs de Basauri sentirse orgullosxs de su festival. Entre esos valores, desde nuestra óptica, está el de la igualdad de oportunidades y trato para mujeres y hombres.

- **¿Cuál crees que es la clave para la inclusión total de las mujeres en el mundo de la música?**

El incentivar desde la base que las mujeres compongan música o que aprendan los oficios que en torno a ella existen. El hecho de programar a PJ Harvey o a Patti Smith no va a resolver la problemática de aquellas mujeres que se han visto forzadas a reducir sus bajas de maternidad o a renunciar a puestos de responsabilidad porque les resultaba imposible compaginarlo con la crianza o los cuidados de mayores. Ha de haber una toma de conciencia por parte de promotores, instituciones y de los propios profesionales del sector para que cuando ocurra una injusticia relacionada con lo anteriormente apuntado, se denuncie alto y claro. Ir a una manifestación pero permanecer calladas el resto del año mientras ves desfilar a compañeras por la puerta, de poco sirve.

7. Entrevista a Cristina Torres, directora del festival Músiques Sensibles

- **Com a directora del festival Músiques Sensibles, t'has trobat algun cop amb alguna discriminació pel fet de ser dona? Si la resposta és afirmativa, explica-ho.**

Fa aproximadament 18 anys que treballo dins el camp de la cultura. Concretament amb música. Els gairebé nous darrers anys ho he fet per compte propi. I al llarg de tot aquests anys, ja sigui quan treballava per compte aliè com per compte propi, he sentit en més d'una ocasió tracte discriminatori pel fet de ser dona. A voltes més evident, a voltes més subtil. Socialment molts tractes discriminatoris envers les dones estan normalitzats. I aquí és on tenim tots i totes feina a fer per deixar que pensem i sentim com a normal, aspectes que no ho són.

Però em preguntes, concretament si des de la meva tasca com a directora del festival Músiques Sensibles, que enguany encara la seva setena edició, m'he trobat algun cop amb algun tracte discriminatori. Doncs sí. M'ha passat en més d'una ocasió, en reunions per exemple, que he hagut de respondre a la pregunta de: On és el teu "jefe"? o Quan ho puguis parlar-ho amb el teu "jefe". Donant per fet que jo no era la responsable total del projecte. I al contestar que era jo mateixa, la conseqüent cara de sorpresa i el comentari de Ah! Em pensava que tenies un "jefe". No em veien, tot i que la feina estava feta o la reunió anava bé com a una interlocutora vàlida. Aquí em toca treballar el doble.

- **Quines persones decideixen els artistes i grups que formen part dels cartell del festival?**

Jo mateixa.

- **Com és el procés de selecció d'aquests artistes?**

La línia editorial del Festival és diversa. Penso en aquelles propostes que poden encaixar en la filosofia del nostre festival, la Sensibilitat i el talent. I

si. Tinc, des dels inicis, molt present la presència femenina en el cartell, però d'una forma natural i real. Perquè avui en dia hi ha moltes propostes interessants.

- **Quins criteris seguïu en el procés?**

El festival en els seus inicis sempre ha donat suport als artistes que començaven les seves carreres artístiques. Com per exemple l'any 2014 quan Núria Graham va actuar presentant la seva primera maqueta "First tracks" o els "Blaumut" amb el seu disc de debut. En quan a la presència femenina al cartell, el festival es caracteritza per ser dels pocs que ha tingut el 50% o més de presència femenina,

- **Quantes propostes podeu rebre aproximadament a cada edició?**

La programació es fa d'una forma molt pro-activa. És a dir, vaig a buscar-les per que participin al festival. Encara no som tan grans com per rebre les propostes que encaixin exactament amb el que m'agradaria. Realment rebem unes 25 propostes aproximadament, però és una oferta equilibrada.

- **Us arriben més propostes d'artistes i grups de gènere masculí que de femení?**

No. Les propostes que rebem és més o menys tant masculines o femenines.

- **Busqueu més artistes més enllà de les propostes que us arriben?**

Sí, és un mica el que he explicat anteriorment. El cartell el realitzo basant-me en com m'agradaria que quedés i busco als artistes. A vegades no sempre ho aconseguixo, però ho intento fer de la millor de les maneres perquè el públic gaudeixi molt.

- **En els festivals, a l'hora d'establir el cartell, influeix el fet que la persona que estigui al capdavant sigui home o dona?**

Jo crec que sí. Però hi ha molt poques dones al capdavant de les empreses que produeixen festivals.

- **He observat una certa tendència (no puc afirmar que sempre sigui així) que en els festivals petits sol haver-hi una representació de dones alta. En canvi, als de gran format hi trobo menys representació. En quina mesura pot afectar la magnitud del festival a l'hora d'incloure més o menys dones al cartell?**

A aquesta pregunta moltes vegades es respon a que les bandes masculines tenen més convocatòria que les femenines. Que les bandes masculines lideren la quota de certs estils com rock, heavy, mestissatge, festius... Jo crec que això està canviant, cada cop hi ha més grups de dones que toquen tots els estils i ho fan convocant a molta gent al seus concerts. El meu festival és mitjà tirant a petit. I les vegades que he fet més sold-outs ho he fet amb propostes femenines.

- **Quina creus que pot ser la clau per a la inclusió total de la dona a la música?**

Fent visible el fet que cal fer quelcom. Cosa que considero que ja s'està fent. Associacions com MIM i MYM estan fent una feina necessària i molt professional per detectar els problemes, buscar solucions i executar-les. Crear consciència és quelcom bàsic, i sobretot la sensibilització. És possible i és fàcil. El talent és de tots i per tots.

8. Cartells i taules del recompte dels artistes i grups dels festivals

8.1. Primavera Sound (28 de maig – 3 de juny de 2018)

**PRIMA
VERA
SOUND**
BARCELONA 2018

28 MAYO - 3 JUNIO

LUNES 28 DE MAYO
GANGES · KELSEY LU · THE MEN

MARTES 29 DE MAYO
THE SEA AND CAKE · ZA!

MIÉRCOLES 30 DE MAYO
BELLE AND SEBASTIAN · HOLY BOUNCER · JAVIERA MENA · KEDR LIVANSKIY
MARIA ARNAL I MARCEL BAGÉS · MAVI PHOENIX · MOUNT KIMBIE DJ Set · SHANTI CELESTE
SPIRITUALIZED with Orchestra and Choir · STARCRAWLER · UMFANG B2B VOLVOX
WILLIKENS & IVKOVIC · WOLF PARADE

JUEVES 31 DE MAYO
(SANDY) ALEX G · ALEX LAHEY · ANNA VON HAUSWOLFF · ART ENSEMBLE OF CHICAGO · BAD GYAL · BJÖRK
C. TANGANA · CALL SUPER · CAPULLO DE JEREZ · CARPENTER BRUT · CHVRCHES · DELOREAN presenta Mikel Laboa
ECHO COLLECTIVE · DUSTIN O'HALLORAN and guests play JÓHANN JÓHANNSSON'S ORPHÉE
EZRA FURMAN · F/E/A · FEVER RAY · FLOATING POINTS Solo Live · FOUR TET Live · GENIUS OF TIME
HERE LIES MAN · HINDS · JAMES HOLDEN & The Animal Spirits · JLIN · KAREN GWYER · KELELA · DJ KOZE
LEVON VINCENT · MADLIB · MALL GRAB · MANO LE TOUGH · MARCEL DETTMANN · MAVI PHOENIX
MOUNT KIMBIE · NAT SIMONS · NICK CAVE AND THE BAD SEEDS · NIGHTCRAWLER · NILS FRAHM · OSO LEONE
PÉPE · ROSS FROM FRIENDS · ROSTAM · DJ SEINFELD · SHANTI CELESTE · SPARKS · SYLVAN ESSO
UNKNOWN MORTAL ORCHESTRA · VAGABON · VINCE STAPLES · THE WAR ON DRUGS
WARPAINT · YONAKA · ZA! · ZEAL & ARDOR · THE ZEPHYR BONES
Four Tet presents FOUR TET · DAPHNI · JOSEY REBELLE · CHAMPION

VIERNES 1 DE JUNIO
ÂME II ÂME · ARCA · THE BLACK MADONNA · THE BREEDERS · CESARE BASILE
CHARLOTTE GAINSBOURG · CHROMEO · CIGARETTES AFTER SEX · CONFIDENCE MAN · DAPHNI
DEKMANTEL SOUNDSYSTEM · DOBLECAPA · EL ÚLTIMO VECINO · ESSAIE PAS · FATHER JOHN MISTY
GERD JANSON · HAIM · HONEY DIJON · HUNEE B2B ANTAL · IBEYI · IDLES · THE INTERNET · JOHN MAUS
JORJA SMITH · KNOX FORTUNE · KYLE DIXON & MICHAEL STEIN performing the music of STRANGER THINGS
LA BANDA TRAPERA DEL RÍO · LA BIEN QUERIDA · MARION HARPER · METÁ METÁ · MIGOS · MIKE D DJ Set
MOGWAI · THE NATIONAL · OMNI · OUMOÛ SANGARÉ · PANDA BEAR · PEGGY GOU · PLAYBACK MARACAS
DJ PYTHON · RHYE · SETH TROXLER Disco Set · SEVDALIZA · SHELLAC · SUPERORGANISM · THUNDERCAT
TY SEGALL and The Freedom Band · TYLER, THE CREATOR · WAXAHATCHEE · DJ WEY · YELLOW DAYS
FLOATING POINTS 6 hours dj set

SÁBADO 2 DE JUNIO
A\$AP ROCKY · ABRA · ALEKSI PERÄLÄ · ALICIA CARRERA · ARCTIC MONKEYS
ARIEL PINK · BEACH HOUSE · THE BLAZE · BUFIMAN B2B DJ NORMAL 4 · CAR SEAT HEADREST
CHRISTINA ROSENVINGE · CLARO INTELLECTO · DJ COCO · DAMED SQUAD · DEAD CROSS
DEERHUNTER · DONATO DOZZY · EVA GEIST · GABRIEL GARZÓN-MONTANO · GRIZZLY BEAR
JANE BIRKIN sings Birkin Gainsbourg Symphonic · JAY SOM · JOHN TALABOT Disco Set · JON HOPKINS Live
THE KITE STRING TANGLE · KYLE DIXON & MICHAEL STEIN performing the music of STRANGER THINGS
LIFT TO EXPERIENCE · LINDSTRØM · LORDE · LYKKE LI · MAJID JORDAN · MONTERO · MUJERES
NICK HAKIM · NÚRIA GRAHAM · OBLIVIONS · ONEOHTRIX POINT NEVER · ORPHEU THE WIZARD
PETER PERRETT · PUBLIC SERVICE BROADCASTING · RAMZI · REX ORANGE COUNTY
ROLLING BLACKOUTS COASTAL FEVER · SLOWDIVE · SOLAR · SUMAC · TOULOUSE LOW TRAX
TOM MISC · VRIL · VULK · WATAIN
Dekmantel presents PALMS TRAX · DEKMANTEL SOUNDSYSTEM · PALMBOMEN II · ORPHEU THE WIZARD

DOMINGO 3 DE JUNIO
ARIEL PINK · THE CRAB APPLES · DAVE P. · FERMIN MUGURUZA ETA THE SUICIDE OF WESTERN CULTURE
FLAT WORMS · INTANA · JAY SOM · JOE GODDARD · KERO KERO BONITO · MARINA HERLOP · MATTIEL
MONTERO · NORTH STATE · OBLIVIONS · OLYMPIC FLAME · PUPUT · RHYE · RORY PHILLIPS
TEXXCOCO · TIGERCATS · WAXAHATCHEE · XAVIER CALVET

Entradas a la venta en [PORTAL PRIMAVERA SOUND](#) by [REDTKT](#) | [ticketmaster*](#)

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
(Sandy) Alex G	1	0	
A\$AP Rocky	1	0	
Abra	0	1	Vocalista
Aleksi Perälä	1	0	
Alex Lahey	0	1	Vocalista i guitarra
Alicia Carrera	0	1	DJ
Âme II Âme	2	0	
Anna Von Hausswolff	0	1	Vocalista, guitarra, piano i orgue
Arca	1	0	
Arctic Monkeys	4	0	
Ariel Pink	1	0	
Art Ensemble of Chicago	6	1	Violonchel
Bad Gyal	0	1	Vocalista
Beach House	1	1	Vocalista
Belle and Sebastian	6	1	Violí
Björk	0	1	Vocalista
Bufiman B2B Dj Normal 4	2	0	
C. Tangana	1	0	
Call Super	1	0	
Capullo de Jerez	1	0	
Car Seat Headrest	4	0	
Carpenter Brut	1	0	
Cesare Basile	1	0	
Champion	1	0	
Charlotte Gainsbourg	0	1	Vocalista
Christina Rosenvinge	0	1	Vocalista i guitarra
Chromeo	2	0	
Chvrches	2	1	Vocalista
Cigarettes After Sex	4	0	
Claro Intelecto	1	0	
Confidence Man	1	1	Vocalista
Damed Squad	3	0	
Daphni	1	0	
Dave P.	1	0	
Dead Cross	4	0	
Deerhunter	4	0	
Dekmantel Soundsystem	2	0	
Delorean	4	0	
DJ Coco	1	0	

DJ Koze	1	0	
DJ Python	1	0	
DJ Seinfeld	1	0	
DJ Wey	1	0	
Doblecapa	1	1	Bateria
Donato Dozzy	1	0	
Dustin O'Halloran	1	0	
Echo Collective	5	2	Violonchel / violí i arpa
El Último Vecino	4	0	
Essaie Pas	1	1	DJ
Eva Geist	0	1	DJ i productora
Ezra Furman	1	0	
F/E/A	5	0	
Father John Misty	1	0	
Fermin Muguruza & The Suicide of Western Culture	3	0	
Fever Ray	0	1	Vocalista
Flat Worms	3	0	
Floating Points	1	0	
Four Tet	1	0	
Gabriel Garzón-Montano	1	0	
Ganges	2	1	Vocalista i teclat
Genius of Time	2	0	
Gerd Janson	1	0	
Grizzly Bear	4	0	
Haim	0	3	Vocalista i guitarra / Vocalista i baix / Vocalista, guitarra i teclats
Here Lies Man	5	0	
Hinds	0	4	Vocalista i guitarra / Guitarra / Baix / Bateria
Holy Bouncer	5	0	
Honey Dijon	0	1	DJ
Hunee BSB Antal	2	0	
Ibeyi	0	2	Vocalista i teclat / Vocalista i percussió
Idles	5	0	
Intana	3	1	Vocalista
James Holden & The Animal Spirits	1	0	
Jane Birkin	0	1	Vocalista
Javiera Mena	0	1	Vocalista
Jay Som	0	1	Vocalista
Jlin	0	1	DJ i productora

Joe Goddard	1	0	
John Maus	1	0	
John Talabot	1	0	
Jon Hopkins	1	0	
Jorja Smith	0	1	Vocalista
Josey Rebelle	0	1	DJ i productora
Karen Gwyer	0	1	DJ
Kedr Livanskiy	0	1	Vocalista i sintetitzador
Kelela	0	1	Vocalista
Kelsey LU	0	1	Vocalista i violonchel
Kero Kero Bonito	2	1	Vocalista
Knox Fortune	1	0	
Kyle Dixon & Michael Stein	2	0	
La Banda Trapera del Río	5	0	
La Bien Querida	0	1	Vocalista
Levont Vincent	1	0	
Lift To Experience	3	0	
Lindstrom	1	0	
Lorde	0	1	Vocalista
Lykke Li	0	1	Vocalista
Madlib	1	0	
Majid Jordan	2	0	
Mall Grab	1	0	
Mano Le Tough	1	0	
Marcel Dettmann	1	0	
Maria Arnal i Marcel Bagés	1	1	Vocalista
Marina Herlop	0	1	Vocalista i teclat
Marion Harper	0	1	Vocalista
Mattiel	0	1	Vocalista
Mavi Phoenix	0	1	Vocalista
Metá Metá	2	1	Vocalista
Migos	3	0	
Mike D Dj	1	0	
Mogwai	4	0	
Montero	1	0	
Mount Kimbie	2	0	
Mujeres	4	0	
Nat Simons	0	1	Vocalista i guitarra
Nick Cave and The Bad Seeds	7	0	
Nick Hakim	1	0	
Nightcrawler	1	0	
Nils Frahm	1	0	
North State	1	1	Vocalista i teclat

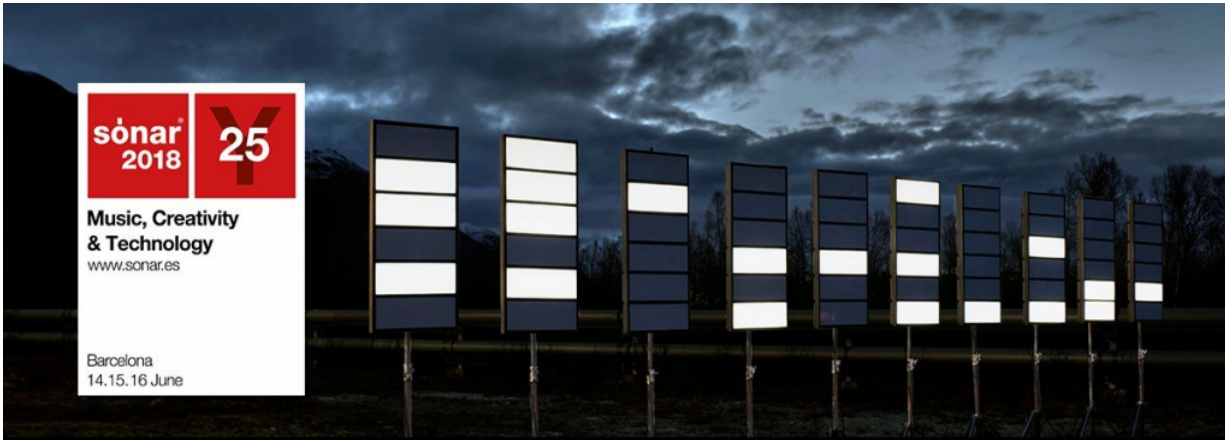
Núria Graham	0	1	Vocalista i guitarra
Oblivians	3	0	
Olympic Flame	3	1	Violonchel
Omni	3	0	
Oneohtrix Point Never	1	0	
Orpheu The Wizard	1	0	
Oso Leone	5	0	
Oumoú Sangaré	0	1	Vocalista
Palmbomen II	1	0	
Palms Trax	1	0	
Panda Bear	1	0	
Peggy Gou	0	1	DJ
Pépe	1	0	
Peter Perrett	1	0	
Playback Maracas	2	0	
Public Service Broadcasting	3	0	
Puput	5	0	
Ramzi	0	1	Vocalista
Rex Orange County	1	0	
Rhye	1	0	
Rolling Blackouts Coastal Fever	5	0	
Rory Phillips	1	0	
Ross From Friends	1	0	
Rostam	1	0	
Seth Troxler	1	0	
Sevdaliza	0	1	Vocalista
Shanti Celeste	0	1	DJ
Shanti Celeste	0	1	DJ i productora
Shellac	3	0	
Slowdive	4	1	Vocalista i guitarra
Solar	1	0	
Sparks	2	0	
Spiritualized	6	0	
Starcrawler	3	1	Vocalista
Sumac	3	0	
Superorganism	5	3	Vocalistes, pandereta i coros
Sylvan Esso	1	1	Vocalista
Texxcoco	3	1	Vocalista i guitarra
The Black Madonna	0	1	DJ
The Blaze	2	0	
The Breeders	2	2	Vocalista / Guitarra
The Crab Apples	1	3	Vocalista i guitarra / Guitarra / Baix

The Internet	4	1	Vocalista
The Kite String Tangle	1	0	
The Men	4	0	
The National	5	0	
The Sea and Cake	3	0	
The War on Drugs	6	0	
The Zephyr Bones	4	0	
Thundercat	1	0	
Tigercats	6	1	Vocalista i teclat
Toulouse Low Trax	1	0	
Tom Misch	1	0	
Ty Segall & The Freedom Band	5	0	
Tyler, The Creator	1	0	
Umfang B2B Volvox	0	2	DJ
Unknown Mortal Orchestra	4	0	
Vagabon	0	1	Vocalista, guitarra, baix i bateria
Vince Staples	1	0	
Vril	1	0	
Vulk	4	0	
Warpaint	0	4	Vocalista i guitarra / Guitarra / Baix / Bateria
Watain	3	0	
Waxahatchee	0	4	Vocalista i guitarra / Guitarra / Baix / Bateria
Willikens & Ivkovic	1	1	DJ
Wolf Parade	4	0	
Xavier Calvet	1	0	
Yellow Days	1	0	
Yonaka	3	1	Vocalista
Za!	2	0	
Zeal & Ardor	5	1	Baix
TOTAL	333	90	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	38
Solistes homes	67
Bandes formades exclusivament per dones	6
Bandes formades exclusivament per homes	53
Bandes mixtes	27

192 artistes i grups

8.2. Sónar (14 – 16 de juny de 2018)

sónar 2018 **25**
Music, Creativity & Technology
 www.sonar.es
 Barcelona
 14.15.16 June

Sónar by Day

agoria live, alva noto, amp fiddler x tony allen, black coffee, chino amobi, claude speed, cornelius, daedelus, decisive pink, die angel: ilpo väisänen + schneider tm, dinamarca, ditc sound, diplo presents, distruction boyz, dj earl x nick hook live av, dre skull, emma-jean thackray pres. walrus, francisco lópez, george fitzgerald live, henry saiz & band, jamz supernova, jarami, kampire, king doudou, kode9 x kōji morimoto av, kokoko!, laurel halo, laurent plays garnier, little simz, lorenzo senni, maribou state, mow, mr eazi, mueveloreina, nathy peluso, nídia, niño de elche & israel galván, obc plays terry riley, ólafur arnalds, oscar mulero - monochrome av, putochinomarción, refree, rels b, rosalia, rosa pistola, rozzma, russell haswell ft. sue tompkins, second woman, sinjin hawke & zora jones av live, studio bamhus, territroy live, tony humphries, violet x photonz, yuzo koshiro x motohiro kawashima and many more.

Sónar by Night

Friday 15th June: a-trak, bicep live, bonobo, diplo, dj harvey (6h set), gorillaz, helena hauff, modeselektor dj set, oddisee & good compny, preditah, wiley, yung lean and many more.

Saturday 16th June: benjamin damage, ben kloak & dj nobu, charlotte de witte, errorsmith, fatima al qadiri live, goldlink, jasss, joe kay - soulection, john talabot (6h set), lanark artefax, laurent garnier, lcd soundsystem, motor city drum ensemble & jeremy underground, octo octa, richie hawtin close, thom yorke and many more.

#sonarbarcelona #sonar25 #sonar2018

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
A-Trak	1	0	
Agoria	1	0	
Alva Noto	1	0	
Amp Fiddler	1	0	
Ben Block	1	0	
Benjamin Damage	1	0	
Bicep Live	2	0	
Black Coffee	1	0	
Bonobo	1	0	
Charlotte de Witte	0	1	DJ i productora
Chino Amobi	1	0	
Claude Speed	1	0	
Cornelius	1	0	
Daedelus	1	0	

Decisive Pink	0	2	Vocalista / Baix
Die Angel: Ilpo Väisänen + Schneider TM	2	0	
Dinamarca	1	0	
Diplo	1	0	
Distruction Boyz	2	0	
Ditc Sound	1	0	
Dj Earl	1	0	
DJ Harvey	1	0	
DJ Nobu	1	0	
Dre Skull	1	0	
Emma-Jean Thackray	0	1	Vocalista i trompetista
Errorsmith	1	0	
Fatima Al Qadiri	0	1	Productora
Francisco López	1	0	
George FitzGerald	1	0	
Goldlink	1	0	
Gorillaz	2	0	
Helena Hauff	0	1	DJ i productora
Henry Saiz & band	3	0	
Jamz Supernova	0	1	DJ
Jarami	2	0	
Jasss	0	1	DJ i productora
Joe Kay	1	0	
John Talabot	1	0	
Kampire	0	1	DJ
King Doudou	1	0	
Kode9	1	0	
Kokoko!	5	0	
Lanark Artefax	1	0	
Laurel Halo	0	1	DJ i productora
Laurent	1	0	
LCD Soundsystem	6	2	Vocalista i piano / sintetizador
Little Simz	0	1	Vocalista
Lorenzo Senni	1	0	
Maribou State	2	0	
Modeselektor DJ	2	0	
Motohiro Kawashima	1	0	
Motor City Drum Ensemble & Jeremy Underground	2	0	
Mow	0	1	Vocalista i guitarra
Mr Eazi	1	0	

Mueveloreina	1	1	Vocalista
Nathy Peluso	0	1	Vocalista
Nick Hook	1	0	
Nídia	0	1	Productora
Niño de Elche & Israel Galván	2	0	
Octo Octa	0	1	DJ
Oddisee	1	0	
Ólafur Arnalds	1	0	
Oscar Mulero	1	0	
Phonoz	1	0	
Preditah	1	0	
Putochinomarcón	1	0	
Refree	1	0	
Rels B	1	0	
Richie Hawtin	1	0	
Rosa Pistola	0	1	DJ i productora
Rosalía	0	1	Vocalista
Rozzma	1	0	
Russell Haswell	1	0	
Second Woman	2	0	
Sinjin Hawke & Zora Jones	1	1	DJ
Studio Bamhus	3	0	
Sue Tompkins	0	1	Vocalista
Territroy Live	2	0	
Thom Yorke	1	0	
Tony Allen	1	0	
Tony Humphries	1	0	
Violet	0	1	DJ i productora
Wiley	1	0	
Yung Lean	1	0	
Yuzo Koshiro	1	0	
TOTAL	91	23	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	17
Solistes homes	50
Bandes formades exclusivament per dones	1
Bandes formades exclusivament per homes	14
Bandes mixtes	3

85 artistes i grups

8.3. Azkena Rock Festival (22 i 23 de juny de 2018)

22/23 JUNIO 2018
2018ko EKAINAK 22/23
VITORIA-GASTEIZ

VIERNES 22 OSTIRALA
VAN MORRISON
MC50 TOUR 50 ANIVERSARIO · CHRIS ROBINSON BROTHERHOOD
DEAD CROSS · URGE OVERKILL PLAYS "SATURATION"
NEBULA · MAN OR ASTRO-MAN? · THEE HYPNOTICS
THE ALLNIGHTERS · THE SOUL JACKET · TUTAN COME ON
TRASHVILLE THE 5,6,7,8'S · DEX ROMWEBER DUO
THE SENSATIONAL SECOND COUSINS · HOMBRE LOBO INTERNACIONAL
DIEGO RJ (R3) · TOMÁS COWABUNGA · JF LEÓN · TONI LOVE
VIRGEN BLANCA THE SHEEPOGS

SÁBADO 23 LARUNBATA
JOAN JETT & THE BLACKHEARTS
MOTT THE HOOPLE · GLUECIFER
TURBONEGRO · THE BEASTS OF BOURBON
BERRI TXARRAK · URGE OVERKILL PLAYS TOM PETTY
THE DREAM SYNDICATE · NUEVO CATECISMO CATÓLICO
SOL LAGARTO · LORDS OF ALTAMONT · MAMAGIGI'S
TRASHVILLE REVEREND BEAT-MAN & SISTER NICOLE IZOBEL GARCIA
DEAD ELVIS & HIS ONE MAN GRAVE · WOLFWOLF
HUGO RACE & MICHELANGELO RUSSO
FERNANDO NAVARRO · AC/DJ · PARTY HARD DJ · EL VIEJO ZORRO Y LA GALLINA
VIRGEN BLANCA THE JAMES TAYLOR QUARTET

ENTRADAS DESDE 59€ · DISPONIBLE COMPRA A PLAZOS · CAMPING 3 NOCHES/10€
AZKENAROCKFESTIVAL.COM · ROCKNROLLERS.ES

Organizador: LAST TOUR
Patrocinadores principales: VITORIA GASTEIZ green capital, araba alava, k kutxabank
Patrocinadores: Heineken open your world, KAS, Jägermeister, SlushHub
Patrocinador tecnológico: suskateh.com
Medios oficiales: Spotify, Diario, radio 3

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
AC/DJ	1	0	
Berri Txarrak	3	0	
Bloodshot Bill	1	0	
Chris Robinson Brotherhood	5	0	
Dead Cross	4	0	
Dead Elvis & His One Man Grave	1	0	
Diego RJ	1	0	
El Viejo Zorro y la Gallina	2	0	
Fernando Navarro	1	0	
Gluecifer	4	0	
Hombre Lobo Internacional	1	0	
Hugo Race & Michelangelo Russo	2	0	
JF León	1	0	
Joan Jett & The Blackhearts	4	1	Vocalista i guitarra
Lords of Altamont	4	0	
Mamagigi's	4	0	
Man Or Astro-Man?	4	0	
MC50	5	0	
Mott The Hoople	5	0	
Nebula	3	0	
Nuevo Catecismo Católico	5	0	
Party Hard DJ	1	0	
Reverend Beat-Man & Sister Nicole Izobel Garcia	1	1	Vocalista, teclat i bateria
Rival Sons	4	0	
Sol Lagarto	5	0	
The 5.6.7.8's	0	3	Vocalista i guitarra / Baix / Bateria
The Allnighters	5	0	
The Beasts of Bourbon	5	0	
The Dream Syndicate	4	0	
The James Taylor Quartet	4	0	
The Sensational Second Cousins	2	0	
The Sheepdogs	5	0	
The Soul Jacket	6	0	
Thee Hypnotics	4	0	
Tomás Cowabunga	1	0	
Toni Love	1	0	

Turbonegro	6	0	
Tutan Come On	2	0	
Urge Overkill	4	0	
Van Morrison	1	0	
Wolfwolf	2	0	
TOTAL	124	5	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	0
Solistes homes	11
Bandes formades exclusivament per dones	1
Bandes formades exclusivament per homes	27
Bandes mixtes	2

41 artistes i grups

8.4. Download Festival Madrid (28 de juny – 2 de juliol de 2018)

DOWNLOAD
MADRID 2018

⚡ **JUEVES 28 JUNIO** ⚡

AVENGED SEVENFOLD

MARILYN MANSON a perfect circle
RISE AGAINST

KREATOR PENNYWISE ARCH ENEMY

EXHORDER · BACKYARD BABIES · MYRKUR · IRON REAGAN
TESSERACT · CARPENTER BRUT · GALACTIC EMPIRE · FOSCOR · HUMMANO
APHONNIC · CATORCE · KAISER FRANZ JOSEF · ALTAIR · ANTI-KARAOKE

⚡ **VIERNES 29 JUNIO** ⚡

GUNS N' ROSES

Partial BULLET FOR MY VALENTINE

CLUTCH ANGELUS APATRID UNDERØATH

THRICE · VIVA BELGRADO · MOOSE BLOOD · CREEPER
LEATHER HEART · ANKOR · THE PINK SLIPS

⚡ **SÁBADO 30 JUNIO** ⚡

OZZY
OSBOURNE

Judas Priest VOLBEAT THE HELICOPTERS

BARONESS L7 MADBALL

IN THIS MOMENT · SHINEDOWN · CROSSFAITH · CRISIX · '77 · ADRIFT
TEETHING · CRIM · EGO KILL TALENT · EON · MELTDOWN · HOLY CUERVO DJ'S

www.downloadfestival.es

Madrid - Caja Mágica

LIVE NATION MEDIO OFICIAL Rock MEDIO COLABORADOR ROCKZONE RETOCADORES zipo Hotels.com

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
"77	4	0	
A Perfect Circle	5	0	
Adrift	4	0	
Altair	5	0	
Angelus Apatrida	4	0	
Ankor	2	2	Vocalista / bateria, teclat i coros
Aphonic	4	0	
Arch Enemy	4	1	Vocalista
Avenged Sevenfold	5	0	
Backyard Babies	4	0	
Baroness	3	1	Guitarra
Bullet For My Valentine	4	0	
Carcass	4	0	
Carpenter Brut	1	0	
Catorce	3	0	
Clutch	4	0	
Creeper	5	1	Vocalista i teclat
Crim	4	0	
Crisix	5	0	
Crossfaith	5	0	
Ego Kill Talent	5	0	
Eon	5	0	
Exhorder	5	0	
Foscor	3	0	
Galactic Empire	5	0	
Guns N'Roses	6	1	Teclat i sintetitzador
Hummano	5	0	
In This Moment	4	1	Vocalista
Iron Reagan	5	0	
Judas Priest	5	0	
Kaiser Franz Josef	3	0	
Kreator	4	0	
L7	0	4	Vocalista / guitarra / guitarra / percussió
Leather Heart	5	0	
Madball	4	0	
Marilyn Manson	1	0	
Meltdown	5	0	
Moose Blood	4	0	

Myrkur	0	1	Vocalista
Ozzy Osbourne	1	0	
Parkway Drive	5	0	
Pennywise	4	0	
Rise Against	4	0	
Shinedown	4	0	
Teething	4	0	
Tesseract	5	0	
The Hellacopters	3	0	
The Pink Slips	4	1	Vocalista
Thrice	4	0	
Underoath	6	0	
Viva Belgrado	4	0	
Volbeat	4	0	
TOTAL	205	13	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	1
Solistes homes	3
Bandes formades exclusivament per dones	1
Bandes formades exclusivament per homes	40
Bandes mixtes	7

52 artistes i grups

8.5. Rock Fest Barcelona (6 i 7 de juliol de 2018)

Rock FEST

BARCELONA
5 - 6 - 7 Julio

<p>Jueves 5 Thursday</p>	<p>Viernes 6 Friday</p>	<p>Sábado 7 Saturday</p>
ROCK FEST STAGE		
OZZY OSBOURNE	HELLOWEEN <i>Pumpkins United</i>	KISS
Judas Priest	DIMMU BORGIR	SCORPIONS
ACCEPT	STRATOVARIUS	MEGADETH
URIAH HEPP	Magde Oz	TRIVY
DEE SNIDER	ANNIHILATOR	PHIL CAMPBELL AND THE BASTARD SONS
H.E.A.T ECLIPSE TANKARD AMARAN THE BOMBERS BORN IN EXILE	AXEL RUDI PELL KORPIKLAANI LACUNA COIL DARK FUNERAL PANZER ROSS THE BOSS	SÔBER* · ICED EARTH DARK TRANQUILLITY MOJINOS ESCOZIOS THE DEAD DAISIES T.N.T (AC/DC TRIBUTE) *BCN ROCK ORCHESTRA DEBLER
ROCK TENT STAGE		
Evergrey	KATAKLYSM	tremonti
PORRETAS ROCKING HORSE THE LAST INTERNATIONALE	BRAINSTORM TYGERS OF PAN TANG WOLFHEART · GIGATRON THE BEST ROCK TRIBUTE	INSOMNIUM UNLEASH THE ARCHERS LUJURIA BOURBON KINGS
MOTÖRTENT		
motorhits 5-6-7		
Parc de Can Zam - Santa Coloma de Gramenet		
BARCELONA		

rocknrock.com · rockfestbarcelona.com

A la venta en

www.rocknrock.com

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Accept	5	0	
Amaranthe	5	1	Vocalista
Annihilator	4	0	
Axel Rudi Pell	5	0	
Barcelona Rock Orchestra	11	9	Violí / Violoncel / Clarinet
Bömbers	3	0	
Born In Exile	4	1	Vocalista
Bourbon Kings	5	0	
Brainstorm	5	0	
Dark Funeral	5	0	
Dark Tranquility	6	0	
Debler	5	0	
Dee Snider	1	0	
Dimmu Borgir	6	0	
Eclipse	4	0	
Evergrey	5	0	
Gigatron	4	0	
H.E.A.T	5	0	
Helloween	7	0	
Iced Earth	5	0	
Insomnium	4	0	
Judas Priest	5	0	
Kataklysm	4	0	
Kiss	4	0	
Korpiklaani	6	0	
Lacuna Coil	4	1	Vocalista
Lujuria	6	0	
Mago de Oz	8	1	Coros
Megadeth	4	0	
Mojinos Escozios	5	0	
Motörhits	3	0	
Ozzy Osbourne	1	0	
Panzer	4	0	
Phil Campbell and the Bastard Sons	5	0	
Porretas	4	0	
Rocking Horse	4	0	
Ross The Boss	4	0	
Scorpions	5	0	
Sôber	4	0	

Stratovarius	5	0	
Stryper	4	0	
T.N.T (AC/DC Tribute)	5	0	
Tankard	4	0	
The Best Rock Tribute	6	1	Vocalista i guitarra
The Dead Daisies	5	0	
The Last Internationale	1	1	Vocalista i baix
Tremonti	4	0	
Tygers of Pan Tang	5	0	
Unleash The Archers	4	1	Vocalista
Uriah Heep	5	0	
Vixen	0	4	Vocalista / Guitarra / Baix / Bateria
Wolfheart	4	0	
TOTAL	236	20	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	0
Solistes homes	2
Bandes formades exclusivament per dones	1
Bandes formades exclusivament per homes	41
Bandes mixtes	8

52 artistes i grups

8.6. Mad Cool Festival (12 – 14 de juliol de 2018)

MAD COOL FESTIVAL

JULY 12-13-14
ESPACIO MAD COOL
VALDEBEBAS-IFEMA
MADRID

THURSDAY 12 **PEARL JAM**
TAME IMPALA • KASABIAN • JUSTICE • POST MALONE
FLEET FOXES • MGMT • EELS • YO LA TENGO • LEON BRIDGES • JAPANDROIDS • WASHED OUT
PORCHES • FIDLAR • MAYA JANE COLES • IVÁN FERREIRO • TOUNDRA • SLAVES • DVSN • ACTRESS
THE LAST INTERNATIONALE • GOLD PANDA • FATIMA YAMAHA • LALI PUNA • MODELO DE RESPUESTA POLAR
GANG OF YOUTHS • MICK JENKINS • BIZNAGA • MILK TEETH • BED RUGS • DURAND JONES & THE INDICATIONS
RE-TROS • CONTRA • YLIA • CAROLINA DURANTE • BIFANNAH • COLIN PETERS
FRANK'S WHITE CANVAS • LOS RAMBLINGS • CHURKY

FRIDAY 13 **ARCTIC MONKEYS • JACK WHITE**
MASSIVE ATTACK • FRANZ FERDINAND • SNOW PATROL • ALICE IN CHAINS
JAMES BAY • AT THE DRIVE IN • BEN HOWARD • PAUL KALKBRENNER • PERFUME GENIUS • SAMPHA • MARMOZETS
ODESZA • REAL ESTATE • LA MARAVILLOSA ORQUESTA DEL ALCOHOL • THE WHITE BUFFALO • KEVIN MORBY
SOFI TUKKER • JAIN • YOUNG FATHERS • JAMES HOLDEN & THE ANIMAL SPIRITS • BLACK PISTOL FIRE
THE BLOODY BEETROOTS • OFENBACH • MORGAN • EROL ALKAN • THE BIG MOON • BAYONNE • NÚRIA GRAHAM
WILD FRONT • GOAT GIRL • AGORAPHOBIA • HOLY BOUNCER • ALEX FRANCIS • VÍCTOR SANTANA
MAVICA • WHYWHYKA • BADLANDS • JUAN SUEIRO

SATURDAY 14 **DEPECHE MODE • QUEENS OF THE STONE AGE**
NINE INCH NAILS • DUA LIPA • UNDERWORLD • JACK JOHNSON
RICHIE HAWTIN CLOSE • JET • RAG'N'BONE MAN • KASE.O • FUTURE ISLANDS • GLASS ANIMALS
PORTUGAL. THE MAN • KALEO • WOLF ALICE • LP • BLACK REBEL MOTORCYCLE CLUB • RIVAL SONS
DJ KOZE • FRANKIE COSMOS • THE BLACK MADONNA • DANIEL AVERY • WEVAL • RUFUS T. FIREFLY • ANGEL STANICH
HURRAY FOR THE RIFF RAFF • CORA NOVOA • MAGA • POLO & PAN LIVE • JARDÍN DE LA CRÓIX • DEAF HAVANA
GRUPPO DI PAWLOWSKI • PILE • HAUX • THE NINTH WAVE • ELYELLA • NIÑA COYOTE ETA CHICO TORNADO
REPIÓN • MOKUMOKU • TOURJETS • ALBERTO & GARCÍA

WWW.MADCOOLFESTIVAL.ES

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Actress	1	0	
Agoraphobia	0	4	Vocalista / Guitarra / Baix / Bateria
Alberto & García	7	0	
Alex Francis	1	0	
Alice In Chains	4	0	
Angel Stanich	1	0	

Arctic Monkeys	4	0	
At The Drive In	5	0	
Badlands	5	1	Vocalista
Bayonne	1	0	
Bed Rugs	3	0	
Ben Howard	1	0	
Bifannah	3	1	Baix
Biznaga	4	0	
Black Pistol Fire	2	0	
Black Rebel Motorcycle Club	3	0	
Carolina Durante	4	0	
Churky	1	0	
Colin Peters	1	0	
Contra	4	0	
Cora Novoa	0	1	DJ i productora
Daniel Avery	1	0	
Deaf Havana	5	0	
Depeche Mode	3	0	
DJ Koze	1	0	
Dua Lipa	0	1	Vocalista
Durand Jones & The Indications	5	0	
DVSN	2	0	
Eels	5	0	
Elyella	1	1	DJ
Erol Alkan	1	0	
Fatima Yamaha	1	0	
Fidlar	4	0	
Fleet Foxes	5	0	
Frank's White Canvas	0	2	Vocalista i guitarra / Bateria
Frankie Cosmos	2	2	Vocalista i guitarra / Teclat
Franz Ferdinand	5	0	
Future Islands	3	0	
Gang of Youths	5	0	
Glass Animals	4	0	
Goat Girl	0	4	Vocalista / Guitarra / Baix / Bateria
Gold Panda	1	0	
Gruppo Di Pawlowski	6	0	
Haux	1	0	
Holy Bouncer	5	0	
Hurray For The Riff Raff	0	1	Vocalista i guitarra

Iván Ferreiro	1	0	
Jack Johnson	1	0	
Jack White	1	0	
Jain	0	1	Vocalista
James Bay	1	0	
James Holden & The Animal Spirits	1	0	
Japandroids	2	0	
Jardín De La Croix	4	0	
Jet	4	0	
Juan Sueiro	1	0	
Justice	2	0	
Kaleo	4	0	
Kasabian	4	0	
Kase O	1	0	
Kevin Morby	1	0	
La Maravillosa Orquesta Del Alcohol (La M.O.D.A.)	7	0	
Lali Puna	2	1	Vocalista
Leon Bridges	1	0	
Los Ramblings	4	0	
LP	0	1	Vocalista
Maga	3	0	
Marmozets	4	1	Vocalista
Massive Attack	2	0	
Mavica	0	1	Vocalista i guitarra
Maya Jane Coles	0	1	DJ
MGMT	2	0	
Mick Jenkins	1	0	
Milk Teeth	3	1	Vocalista i baix
Modelo de Respuesta Polar	4	0	
Mokumoku	2	0	
Morgan	4	1	Vocalista
Nine Inch Nails	4	0	
Niña Coyote ETA Chico Tornado	1	1	Vocalista i bateria
Núria Graham	0	1	Vocalista i guitarra
Odesza	2	0	
Ofenbach	2	0	
Paul Kalkbrenner	1	0	
Pearl Jam	6	0	
Perfume Genius	1	0	
Pile	4	0	
Polo & Pan Live	2	0	

Porches	4	1	Baix
Portugal. The Man	5	0	
Post Malone	1	0	
Queens Of The Stone Age	5	0	
Rag'n'Bone Man	1	0	
Re-Tros	2	1	Teclat, baix i percussió
Real Estate	5	0	
Repon	1	2	Vocalista i guitarra / Bateria
Richie Hawtin	1	0	
Rival Sons	4	0	
Rufus T. Firefly	1	1	Bateria
Sampha	1	0	
Slaves	2	0	
Snow Patrol	5	0	
Sofi Tukker	1	1	Vocalista i guitarra
Tame Impala	5	0	
The Big Moon	0	4	Vocalista i guitarra / Guitarra / Baix / Bateria
The Black Madonna	0	1	DJ
The Bloody Beetroots	1	0	
The Last Internationale	1	1	Vocalista i baix
The Ninth Wave	2	2	Vocalista i guitarra / Teclat
The White Buffalo	1	0	
Toundra	4	0	
TourJets	5	0	
Underworld	2	0	
Víctor Santana	1	0	
Washed Out	1	0	
Weval	2	0	
Whywhyka	4	0	
Wild Front	4	0	
Wolf Alice	3	1	Vocalista i guitarra
Ylia	0	1	DJ
Yo La Tengo	2	1	Vocalista i bateria
Young Fathers	3	0	
TOTAL	291	45	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	10
Solistes homes	33
Bandes formades exclusivament per dones	4
Bandes formades exclusivament per homes	56
Bandes mixtes	18

121 artistes i bandes

8.7. Cruïlla Barcelona (12 – 14 de juliol de 2018)

xx
CRUILLA | **12-13-14 JULIOL**

DIJOUS 12 DE JULIOL
JACK WHITE / BUNBURY
SEASICK STEVE
ALWAYS DRINKING MARCHING BAND / ROLLING VIBES COLLECTIVE

DIVENDRES 13 DE JULIOL
PROPHETS OF RAGE / N.E.R.D / KYGO
DAMIAN "JR. GONG" MARLEY / GILBERTO GIL & AMIGOS: REFAVELA40
LP / LORI MEYERS / BOMBA ESTÉREO
LA PEGATINA / JESSIE WARE / CAMILLE
JOAN DAUSÀ / BLAUMUT / THE LAST INTERNATIONALE
BUGZY MALONE / MI CAPITÁN / NUDOZURDO / JOE LA REINA / JOANA SERRAT
MARUJA LIMÓN (LIVE) / SUPA DISCO
NINHODELOSRECAOS DJ / BANANA BOOGALOO
AQUELARRE DE CERVERA

DISSABTE 14 DE JULIOL
JUSTICE / THE ROOTS / DAVID BYRNE
ORBITAL / BEN HOWARD / SOJA
IZAL / ALBERT HAMMOND JR / ELS CATARRES
FATOUMATA DIAWARA / RAMON MIRABET / BELAKO / LA M.O.D.A.
ELEFANTES / THE NEW RAEMON / NÚRIA GRAHAM / WE THE LION / URFABRIQUE
QUESTLOVE / MLiR / ARNAU OBIOLS / ZONZO / LIL'YETI
LA FURA DELS BAUS

xx
CRUILLABARCELONA.COM

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Albert Hammond Jr	1	0	
Always Drinking Marching Band	9	0	
Arnau Obiols	1	0	
Banana Boogaloo	2	0	
Belako	2	2	Vocalista / Vocalista i baix
Ben Howard	1	0	
Blaumut	5	0	
Bomba Estéreo	3	1	Vocalista
Bugzy Malone	1	0	
Bunbury	1	0	
Camille	0	1	Vocalista
Damian "Jr. Gong" Marley	1	0	
David Byrne	1	0	
Elefantes	4	0	
Els Catarres	2	1	Contrabaix, baix i cors
Fatoumata Diawara	0	1	Vocalista i guitarra
Gilberto Gil & Amigos: Refavela40	7	4	Vocalistes i teclat
Izal	5	0	
Jack White	1	0	
Jessie Ware	0	1	Vocalista
Joan Dausà	1	0	
Joana Serrat	0	1	Vocalista
Joe La Reina	4	0	
Justice	2	0	
Kygo	1	0	
La M.O.D.A	7	0	
La Pegatina	7	0	
Lil 'Yeti	1	0	
Lori Meyers	3	0	
LP	0	1	Vocalista
Maruja Limón	0	5	Vocalista / Vocalista / Guitarra / Trompeta / Bateria
Mi Capitán	7	0	
MLiR	2	0	
N.E.R.D	3	0	
Ninhodelosrecaos DJ	1	0	
Nudozurdo	3	0	
Núria Graham	0	1	Vocalista i guitarra

Orbital	2	0	
Prophets of Rage	6	0	
Questlove	1	0	
Ramon Mirabet	1	0	
Rolling Vibes Collective	5	0	
Seasick Steve	1	0	
Soja	8	0	
Supa Disco DJs	2	0	
The Last Internationale	1	1	Vocalista i baix
The New Raemon	1	0	
The Roots	7	0	
Urfabrique	2	0	
We The Lion	3	0	
Zonzo	1	0	
TOTAL	130	20	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	6
Solistes homes	17
Bandes formades exclusivament per dones	1
Bandes formades exclusivament per homes	22
Bandes mixtes	5

51 artistes i grups

8.8. Bilbao BBK Live (12 – 14 de juliol de 2018)

 Kutxabank
 12 • 13 • 14 JULY/JULIO/UZTAILA 2018

TH12 FLORENCE + THE MACHINE
ALT-J • CHILDISH GAMBINO
BOMBA ESTÉREO • CIGARETTES AFTER SEX • MOUNT KIMBIE
 BAD GYAL • GAZ COOMBES • ISEO & DODOSOUND • PARQUET COURTS • TEMPLES
 BAD SOUNDS • ED IS DEAD (LIVE BAND) • LET'S EAT GRANDMA • LUKIEK
 MARÍA ARNAL I MARCEL BAGÉS • MELENAS • MORGAN • QUENTIN GAS & LOS ZINGAROS
 RURAL ZOMBIES • EDU ANMU • INN MIR
Basoa **MODESELEKTOR dj set • PROSUMER • OPTIMO (ESPACIO)SKATEBARD • CORA NOVOA**
LASAI ROMY • RAMZI • LUKA PRODUCTIONS • YOUNG TURKS DJS • DJ LILOCOX

FR13 THE XX
THE CHEMICAL BROTHERS
MY BLOODY VALENTINE
DAVID BYRNE • FRIENDLY FIRES
KING GIZZARD & THE LIZARD WIZARD
 FAT WHITE FAMILY • MEUTE • NEUMAN • PORCHES • ROOSEVELT • SOPHIE
 ANTEROS • BORROKAN • CAROLINA DURANTE • CECILIA PAYNE • GENGAHR
 HAKIMA FLISSI • NUNATAK • PET FENNEC • HAL9000 • ROCK NIGHTS
Basoa **BEN UFO • HUNEE • AVALON EMERSON • DEKMANTEL SOUNDSYSTEM • DJ FRA**
LASAI JOE GODDARD • SOPHIE • SLOW PORN • SUTSCHE • IBON ERRAZKIN

SA14 GORILLAZ
NOEL GALLAGHER'S HIGH FLYING BIRDS
BENJAMIN CLEMENTINE • FISCHERSPOONER
HOT CHIP MEGAMIX • JAMES • JUNGLE
 ANA CURRA • BEJO • COOPER • NILÜFER YANYA
 TRIÁNGULO DE AMOR BIZARRO • YOUNG FATHERS
 ANEGURIA • eMe • GREENCLASS • JOE LA REINA • LAS ODIO • THE ZEPHYR BONES
 YONAKA • DANILESS • DJ MATO • DJ GÖO
Basoa **JOHN TALABOT • ANTHONY NAPLES • YOUNG MARCO • SAMO DJ • DANIEL BAUGHMAN**
LASAI DISCODROMO • TOLOUSE LOW TRAX • MAGIC TEAPOT RECORDS • YY • OLIVIA

TICKETS 3-DAY 155€ 1-DAY 60€
www.bilbaobbklive.com

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Alt-J	3	0	
Ana Curra	0	1	Vocalista i teclat
Aneguria	0	1	Vocalista
Anteros	3	1	Vocalista
Anthony Naples	1	0	
Avalon Emerson	0	1	DJ i productora
Bad Gyal	0	1	Vocalista
Bad Sounds	4	1	Bateria
Bejo	1	0	
Ben Ufo	1	0	
Benjamin Clementine	1	0	
Bomba Estéreo	3	1	Vocalista
Borrokan	5	0	
Carolina Durante	4	0	
Cecilia Payne	1	3	Vocalista / Guitarra / Baix
Childish Gambino	1	0	
Cigarettes After Sex	4	0	
Cooper	4	0	
Cora Novoa	0	1	DJ i productora
Daniel Baughman	1	0	
Daniless	1	0	
David Byrne	1	0	
Dekmantel Soundsystem	3	0	
Discodromo	2	0	
DJ Fra	1	0	
DJ Göo	1	0	
Dj Lilocox	1	0	
DJ Mato	1	0	
Ed Is Dead (Live Band)	2	2	Vocalista / Teclat
Edu Anmu	1	0	
EME	2	1	Vocalista
Fat White Family	6	0	
Fischerspooner	2	0	
Florence + The Machine	5	2	Vocalista / Teclat
Friendly Fires	3	0	
Gaz Coombes	1	0	
Gengahr	4	0	
Gorillaz	2	0	
Greenclass	5	1	Teclat
Hakima Flissi	0	1	Vocalista
Hal9000	1	0	

Hot Chip Megamix	5	0	
Hunee	1	0	
Ibon Errazkin	1	0	
Innmir	0	1	DJ
Iseo & Dodosound	1	1	Vocalista
James	7	0	
Joe Goddard	1	0	
Joe La Reina	4	0	
John Talabot	1	0	
Jungle	2	0	
King Gizzard & The Lizard Wizard	7	0	
Las Odio	0	4	Vocalista i teclat / Guitarra / Baix / Bateria
Let's Eat Grandma	0	2	Vocalista i teclat / Vocalista i teclat
Lukiek	3	0	
María Arnal i Marcel Bagés	1	1	Vocalista
Melenas	0	4	Vocalista i guitarra / Baix / Bateria / Teclat
Meute	11	0	
Modeselektor DJ	1	0	
Morgan	4	1	Vocalista
Mount Kimbie	2	0	
My Bloody Valentine	2	2	Vocalista i guitarra / Baix
Neuman	4	0	
Nilüfer Yanya	0	1	Vocalista i guitarra
Noel Gallagher's High Flying Birds	1	0	
Nunatak	4	0	
Olivia	0	1	Dj
Optimo (Espacio)	2	0	
Parquet Courts	4	0	
Pet Fennec	5	0	
Porches	4	1	Baix
Prosumer	1	0	
Quentin Gas & Los Zingaros	4	0	
Ramzi	0	1	Vocalista
Rock Nights	5	2	Vocalista / Vocalista
Romy	0	1	Vocalista
Roosevelt	1	0	
Rural Zombies	4	1	Vocalista i teclat

Samo DJ	1	0	
Skatebärd	1	0	
Slow Porn	2	0	
Sophie	0	1	DJ i productora
Sutsche	1	0	
Temples	4	0	
The Chemical Brothers	2	0	
The XX	2	1	Vocalista i guitarra
The Zephyr Bones	4	0	
Toulouse Low Trax	1	0	
Triángulo de Amor Bizarro	3	1	Vocalista i guitarra
Yonaka	3	1	Vocalista i guitarra
Young Fathers	3	0	
Young Marco	1	0	
YY	1	0	
TOTAL	204	46	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	12
Solistes homes	29
Bandes formades exclusivament per dones	3
Bandes formades exclusivament per homes	31
Bandes mixtes	18

93 artistes i grups

8.9. Festival Internacional de Benicàssim – FIB (19 – 22 de juliol de 2018)

fib | 2018 Benicàssim 19 · 20 · 21 · 22 JULIO · JULY

JUE 19 THU
TRAVIS SCOTT
TWO DOOR CINEMA CLUB · IZAL · J HUS
JESSIE WARE · EVERYTHING EVERYTHING · CASHMERE CAT
TUNE-YARDS · NOTHING BUT THIEVES · PRINCESS NOKIA
 SOFI TUKKER · THE MAGIC GANG · FRIEND WITHIN · MERIDIAN BROTHERS
 LEY DJ · CAROLINE ROSE · HER'S · ZULU ZULU · NADIA SHEIKH
RAZZMATAZZ: PALE WAVES · CAROLINA DURANTE · FUEGO SQUAD · VULK · TERRY VS TORI

VIE 20 FRI
the KILLERS
ERIC PRYDZ · THE VACCINES
RAG'N'BONE MAN
CATFISH AND THE BOTTLEMEN
THE CHARLATANS · C. TANGANA · SLEAFORD MODS
TOMMY CASH · ANNA CALVI · AMABLE
 TULSA · BOB MOSES · PALMISTRY · JUANITA STEIN · DESERT · JOANA SERRAT & THE GREAT CANYONERS
RAZZMATAZZ: PERRO · LA PLATA · THE SNUTS · BUENAVISTA · CUCHILLO DE FUEGO · SIRIA

SÁB 21 SAT
PET SHOP BOYS
CHASE AND STATUS LIVE · THE KOOKS
BELLE & SEBASTIAN · GIGGS
METRONOMY · THE HORRORS · ODDISEE & GOOD COMPNY
TOUNDRÁ · LOS PUNSETES · MONARCHY · OSCAR & THE WOLF
 HAYDEN JAMES · OSHUN · MYD · LEYYA · HOLY BOUNCER · ZAZO & GXURMET · JUNIOR MACKENZIE
OCHOYMEDIO: PAPAYA · RUSOS BLANCOS · OCHOYMEDIO DJS · BODEGA
 MELENAS · FARIO · SAY YES DJ · DJ CARO

DOM 22 SUN
LIAM GALLAGHER
JUSTICE · BASTILLE · MADNESS
DORIAN · WOLF ALICE · PARQUET COURTS · SHAME
KING KHAN & THE SHRINES
 HUDSON TAYLOR · CEDRIC GERVAIS · DETROIT SWINDLE · NATHY PELUSO · ANNA OF THE NORTH
 OUR GIRL · ALMA · DJ ROJIBLANCO · JIMOTHY LACOSTE · NORTH STATE · ALDO LINARES
OCHOYMEDIO: THE PARROTS · LOS NASTYS · ZOÉ · OCHOYMEDIO DJS · FAVX · MAREM LADSON

SOUTH BEACH
 Concert Series

FIBERFIB.COM ticketmaster® ENTRADAS CON CAMPING: 4D 155€ | 3D 135€ | 2D (JV/VS) 110€ | (S/D) 100€
 ENTRADAS DE DIA: J/S/D 55€ V 65€ *+0,50€ / +0,80€ Fee

PATROCINADORES OFICIALES **MEJOR OPCIÓN DE PAGO** **COLABORADORES** **MEJOR OFICIAL** **MEJOR COLABORADORES** **ENTIDADES COLABORADORAS** **COLABORAMOS CON**

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Aldo Linares	1	0	
Alma	0	1	Vocalista
Amable	1	0	
Anna Calvi	0	1	Vocalista i guitarra
Anna of the North	0	1	Vocalista
Bastille	4	0	
Belle & Sebastian	6	1	Violí
Bob Moses	2	0	
Bodega	2	3	Vocalista i guitarra / Baix / Bateria
Buenavista	1	0	
C. Tangana	1	0	
Carolina Durante	4	0	
Caroline Rose	0	1	Vocalista
Cashmere Cat	1	0	
Catfish and the Bottlemen	4	0	
Cedric Gervais	1	0	
Chase and Status Live	3	0	
Cuchillo de Fuego	4	0	
Desert	1	1	Vocalista
Detroit Swindle	2	0	
DJ Caro	1	0	
DJ Rojiblanco	1	0	
Dorian	4	1	Teclat
Eric Prydz	1	0	
Everything Everything	4	0	
Fario	1	2	Vocalista i baix / Bateria
Favx	3	0	
Friend Within	1	0	
Fuego Squad	4	0	
Giggs	1	0	
Hayden James	1	0	
Her's	2	0	
Holy Bouncer	5	0	
Hudson Taylor	2	0	
Izal	5	0	
J. Hus	1	0	
Jessie Ware	0	1	Vocalista
Jimothy Lacoste	1	0	
Joana Serrat & The Great Canyoners	5	1	Vocalista i guitarra

Juanita Stein	0	1	Vocalista i guitarra
Junior Mackenzie	1	0	
Justice	2	0	
King Khan & The Shrines	7	1	Vocalista
La Plata	3	2	Teclat / Baix
Ley DJ	0	1	DJ
Leyya	1	1	Vocalista i teclat
Liam Gallagher	1	0	
Los Nastys	3	1	Bateria
Los Punsetes	4	1	Vocalista
Madness	6	0	
Marem Ladson	0	1	Vocalista i guitarra
Melenas	0	4	Vocalista i guitarra / Baix / Bateria / Teclat
Meridian Brothers	4	1	Clarinet, saxòfon i teclat
Metronomy	3	1	Bateria
Monarchy	2	0	
Myd	1	0	
Nadia Sheikh	0	1	Vocalista i guitarra
Nathy Peluso	0	1	Vocalista
North State	1	1	Vocalista i teclat
Nothing But Thieves	5	0	
Ochoymedio DJS	3	1	DJ
Oddisee & Good Compny	1	0	
Oscar & The Wolf	1	0	
Oshun	0	2	Vocalista / Vocalista
Our Girl	1	2	Vocalista i guitarra / Bateria
Pale Waves	2	2	Vocalista i guitarra / Bateria
Palmistry	1	0	
Papaya	1	0	
Parquet Courts	4	0	
Perro	4	0	
Pet Shop Boys	2	0	
Princess Nokia	0	1	Vocalista
Rag'n'Bone Man	1	0	
Rusos Blancos	3	2	Baix i coros / Bateria
Say Yes DJ	1	0	
Shame	5	0	
Siria	0	1	DJ
Sleaford Mods	2	0	
Sofi Tukker	1	1	Vocalista i guitarra
Terry vs Tori	3	1	Vocalista i guitarra

The Charlatans	4	0	
The Horrors	5	0	
The Killers	4	0	
The Kooks	4	0	
The Magic Gang	4	0	
The Parrots	3	0	
The Snuts	4	0	
The Vaccines	5	0	
Tommy Cash	1	0	
Toundra	4	0	
Travis Scott	1	0	
Tulsa	5	1	Vocalista i guitarra
Tune-Yards	1	1	Vocalista, ukelele i percussió
Two Door Cinema Club	3	0	
Vulk	4	0	
Wolf Alice	3	1	Vocalista i guitarra
Zazo & Gxurmet	2	1	Vocalista
Zoé	5	0	
Zulu Zulu	3	0	
TOTAL	226	49	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	12
Solistes homes	25
Bandes formades exclusivament per dones	2
Bandes formades exclusivament per homes	36
Bandes mixtes	24

99 artistes i grups

8.10. Arenal Sound (31 de juliol – 2 d'agost de 2018)

ARENAL SOUND

BURRIANA . 31 JUL - 5 AGO 2018

MARTES 31 DE JULIO
POOL STAGE: DE 12:00 A 21:00H

MIÉRCOLES 1 DE AGOSTO
POOL STAGE: DE 12:00 A 21:00H

JUEVES 2 DE AGOSTO
DIMITRI VEGAS & LIKE MIKE · THE VAMPS · LOST FREQUENCIES
LA M.O.D.A · ROZALÉN · LA CASA AZUL · BERET · EL KANKA
THE SOUND OF ARROWS · LES CASTIZOS · THE TRIPLETZ · KIDD KEO · MUERDO
DELAPORTE · SUBSHOCK & EVANGELOS · FRIDA

VIERNES 3 DE AGOSTO
CRYSTAL FIGHTERS · JESS GLYNNE · MARTIN JENSEN
MALDITA NEREA · TABURETE · DAVID OTERO · ALFRED GARCÍA
LITTLE BIG · RELS B · ELYELLA · ARKANO · NIKONE
GOMAD!&MONSTER · SANDRO ÁNILA · LEY DJ · BRIAN VAN ANDEL
EL TÍO LA CARETA · ZAZO & GXURMET

SÁBADO 4 DE AGOSTO
JAMES BLUNT · AZEALIA BANKS · JAX JONES
DORIAN · CARLOS SADNESS · SIDECARS · FULL
EL COLUMPIO ASESINO · BELY BASARTE · RECYCLED J
JUANCHO MARQUÉS · SPACE ELEPHANTS · MUEVELOREINA · VENDETTA
INNMIR · NATION · KING KONG BOY

DOMINGO 5 DE AGOSTO
BAD BUNNY · STEVE AOKI
LA RAÍZ · LA PEGATINA · JUANITO MAKANDÉ · FYAHWBOY
LÁGRIMAS DE SANGRE · GREEN VALLEY · BAD GYAL · SEXY ZEBRAS
THE ZOMBIE KIDS · ZOÉ · KUVE · SIX TO FIX

ALOHA

www.arenalsound.com

Castellón
SPAIN *España*

COMUNITAT
VALENCIANA

mediterranean | **music**

AYUNTAMIENTO DE BURRIANA

GRUPS I ARTISTES PARTICIPANTS	HOMES	DONES	POSICIÓ DE LA DONA
Alfred García	1	0	
Arkano	1	0	
Azealia Banks	0	1	Vocalista
Bad Bunny	1	0	
Bad Gyal	0	1	Vocalista
Bely Basarte	0	1	Vocalista i guitarra
Beret	1	0	
Brian Van Andel	1	0	
Carlos Sadness	1	0	
Crystal Fighters	4	0	
David Otero	1	0	
Delaporte	1	1	Vocalista
Dimitri Vegas & Like Mike	2	0	
Dorian	4	1	Teclat
El Columpio Asesino	4	1	Vocalista i guitarra
El Kanka	1	0	
El Tío La Careta	9	0	
Elyella	1	1	DJ
Frida	2	1	Vocalista
Full	4	0	
Fyahbwoy	1	0	
Gomad & Monster	4	0	
Green Valley	6	0	
Innmir	0	1	DJ
James Blunt	1	0	
Jax Jones	1	0	
Jess Glynne	0	1	Vocalista
Juancho Marqués	1	0	
Juanito Makandé	1	0	
Kidd Keo	1	0	
King Kong Boy	5	0	
Kuve	0	1	Vocalista
La Casa Azul	5	0	
La M.O.D.A	7	0	
La Pegatina	7	0	
La Raíz	11	0	
Lágrimas de sangre	5	0	
Les Castizos	2	0	
Ley DJ	0	1	DJ
Little Big	2	2	Vocalista / DJ

Lost Frequencies	1	0	
Maldita Nerea	5	0	
Martin Jensen	1	0	
Muerdo	1	0	
Mueveloreina	1	1	Vocalista
Nation	3	0	
Nikone	1	0	
Recycled J	1	0	
Rels B.	1	0	
Rozalén	0	1	Vocalista i guitarra
Sandro Ávila	1	0	
Sexy Zebras	3	0	
Sidecars	3	0	
Six To Fix	4	0	
Space Elephants	5	0	
Steve Aoki	1	0	
Subshock & Evangelos	2	0	
Taburete	2	0	
The Sound of Arrows	2	0	
The Tripletz	2	0	
The Vamps	4	0	
The Zombie Kids	2	0	
Vendetta	5	0	
Zazo & Gxurmet	2	1	Vocalista
Zoé	5	0	
TOTAL	157	17	

TIPUS DE FORMACIÓ	QUANTITAT
Solistes dones	8
Solistes homes	22
Bandes formades exclusivament per dones	0
Bandes formades exclusivament per homes	27
Bandes mixtes	8

65 artistes i grups

Total dels festivals

FESTIVAL	HOMES	DONES	% DONES
Primavera Sound	333	90	21%
Sónar	91	23	20%
Azkena Rock Festival	124	5	4%
Download Fest	205	13	6%
Rock Fest Barcelona	236	20	8%
Cruilla	130	20	13%
Mad Cool	291	45	13%
Bilbao BBK	204	46	18%
FIB	226	49	18%
Arenal Sound	157	17	10%
TOTAL	1997	328	

Gènere dels caps de cartell

FESTIVAL	NOM SOLISTA/GRUP	HOMES	DONES	TIPUS DE FORMACIÓ	POSICIÓ DE LES DONES
Download Festival	Avenged Sevenfold	5	0	Banda exclusivament d'homes	
	Guns N' Roses	6	1	Banda mixta	Teclat i sintetizador
	Ozzy Osbourne	1	0	Solista home	
Rock Fest Barcelona	Helloween	7	0	Banda exclusivament d'homes	
	Judas Priest	5	0	Banda exclusivament d'homes	
	Kiss	4	0	Banda exclusivament d'homes	
	Ozzy Osbourne	1	0	Solista home	
	Scorpions	5	0	Banda exclusivament d'homes	
Primavera Sound	A\$AP Rocky	1	0	Solista home	
	Arctic Monkeys	4	0	Banda exclusivament d'homes	

	Björck	0	1	Solista dona	Vocalista
	Lorde	0	1	Solista dona	Vocalista
	Migos	3	0	Banda exclusivament d'homes	
	Nick Cave and the Bad Seeds	7	0	Banda exclusivament d'homes	
	The National	5	0	Banda exclusivament d'homes	
Sónar	Bonobo	1	0	Solista home	
	Diplo	1	0	Solista home	
	Golliraz	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	LCD Soundsystem	6	2	Banda mixta	Vocalista i piano / sintetizador
	Thom Yorke	1	0	Solista home	
Azkena Rock Festival	Joan Jett & The Blackhearts	4	1	Banda mixta	Vocalista i guitarra
	Van Morrison	1	0	Solista home	
Mad Cool	Pearl Jam	6	0	Banda exclusivament d'homes	
	Arctic Monkeys	4	0	Banda exclusivament d'homes	
	Jack White	1	0	Solista home	
	Depeche Mode	3	0	Banda exclusivament d'homes	
	Queens Of The Stone Age	5	0	Banda exclusivament d'homes	
Bilbao BBK Live	Florence + The Machine	5	2	Banda mixta	Vocalista / Teclat
	Gorillaz	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	The Chemical Brothers	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	The XX	2	1	Banda mixta	Vocalista i guitarra

FIB	Liam Gallagher	1	0	Solista home	
	Pet Shop Boys	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	The Killers	4	0	Banda exclusivament d'homes	
	Travis Scott	1	0	Solista home	
Arenal Sound	Bad Bunny	1	0	Solista home	
	Dimitri Vegas & Like Mike	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	Crystal Fighters	4	0	Banda exclusivament d'homes	
	Steve Aoki	1	0	Solista home	
Cruïlla	Bunbury	1	0	Solista home	
	David Byrne	1	0	Solista home	
	Jack White	1	0	Solista home	
	Justice	2	0	Banda exclusivament d'homes	
	Kygo	1	0	Solista home	
	N.E.R.D	3	0	Banda exclusivament d'homes	
	Prophets of Rage	6	0	Banda exclusivament d'homes	
	The Roots	7	0	Banda exclusivament d'homes	
TOTAL		138	9		

9. Taula de l'anàlisi del discurs narratiu a mitjans especialitzats

	13. Bilbao BBK Live	16	Parell	18 línies d'una columna de 4 columnes d'una pàgina	Notícia	SI	No	1	Petita	1 dona i 2 homes	1 banda mixta	Promocional	Descriptiu	Desconegut	Gorillaz The XX Alt J Florence & The Machine Childish Gambino My Bloody Valentine King Gizzard & The Lizard Wizard Bad Sounds eMe	1 dona i 2 homes 2 homes 3 homes 2 dones i 5 homes 1 home 2 dones i 2 homes 7 homes 1 dona i 4 homes 1 dona i 2 homes	1 solista home 3 bandes exclusivament d'homes 5 bandes mixtes	Masculí genèric	No	No	No	No	No	No	Desconegut
	TITULAR	X	X	X	X	SI	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	14. Mad Cool	27	Imparell	19 línies d'una columna de 4 columnes d'una pàgina	Notícia	SI	No	1	Petita	3 homes	1 banda exclusivament d'homes	Promocional	Descriptiu	Desconegut	Arctic Monkeys Jack White Pearl Jam Queens of The Stone Age Nine Inch Nails Depeche Mode Massive Attack	4 homes 1 home 6 homes 5 homes 4 homes 3 homes 2 homes	1 solista home 6 bandes exclusivament d'homes	Masculí	No	No	No	No	No	Desconegut	
	TITULAR	X	X	X	X	SI	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	15. FIB	27	Imparell	22 línies d'una columna de 4 columnes d'una pàgina	Notícia	SI	No	1	Petita	2 homes	1 banda exclusivament d'homes	Promocional	Descriptiu	Desconegut	The Horrors Chase & Status King Khan & The Shrines Toundra Giggs Monarchy Oddisee & Good Company La Plata Holy Bouncer Perro Carolina Durante Cuchillo de Fuego FAVX The Killers Two Door Cinema Club Liam Gallagher Bastille Dorian Madness Everything Everything Travis Scott Jessie Ware	5 homes 3 homes 1 dona i 7 homes 4 homes 1 home 2 homes 1 home 2 dones i 3 homes 5 homes 4 homes 4 homes 4 homes 4 homes 3 homes 4 homes 3 homes 1 home 4 homes 1 dona i 4 homes 6 homes 4 homes 1 home 1 dona	1 solista dona 6 solistes homes 19 bandes exclusivament d'homes 5 bandes mixtes	Masculí genèric	No	No	No	No	No	Desconegut	
	TITULAR	X	X	X	X	SI	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

	23. Sónar	16-17	Parell / Imparell	1 pàgina + 1 columna	Reportatge	SI	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Desconegut
	LOS MEJORES CONCIERTOS DEL SÓNAR PARA MUSELESS	X	X	2/4 columnes d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 home	1 solista home	Escenari	Descripció Sense connotacions	Home	Museless	1 dona	1 solista dona	Femení	X	X	X	X	X	Desconegut
	LOS 10 RECOMENDADOS POR MONDOSONORO	X	X	2/4 d'una pàgina + 1/4 d'una altra	X	X	X	2	2 petites	3 homes	1 solista home 1 banda exclusivament d'homes	Promocional	Descripció Sense connotacions	Desconegut	Distraction Boyz George FitzGerald KOKOKO! Nidia Jarami Merca Bae Liberato YDVST DJ Earl & Nick Hook Big Menu	2 homes 1 home 5 homes 1 dona 2 homes 1 home 1 home 1 home 2 homes 3 homes	1 solista dona 4 solistes homes 5 bandes exclusivament d'homes	Cada artista/grup amb el seu gènere	X	X	X	X	X	2 homes
	24. Azkena Rock Festival	18-19	Parell / Imparell	1/3 d'una pàgina + 1/3 d'una altra	Reportatge	SI	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Van Morrison Joan Jett & The Blackhearts Gluecifer Turbonegro The Dream Syndicate MC5 Nebula James Taylor Quartet Man or Astroman? Thee Hypnotics	1 home 1 dona i 4 homes 4 homes 6 homes 4 homes 5 homes 3 homes 4 homes 4 homes	1 solista home 3 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta	X	X	X	X	X	X	Desconegut
	JOAN JETT, LA PRIMERA RIOT GRRRL	X	X	1/3 d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 dona	1 banda mixta (només apareix la vocalista)	Promocional	X	Desconegut	Joan Jett & The Blackhearts	1 dona i 4 homes	1 banda mixta	Femení singular (només es parla de la vocalista)	X	X	X	X	X	Desconegut
	TRASHVILLE, UN FESTIVAL DENTRO DEL AZKENA	X	X	1/3 d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 home	1 banda exclusivament d'homes (només apareix un dels membres)	Promocional	X	Desconegut	Reverend Beat-Man and Sister Nicole Izobel Garcia The 5.6.7.8's Dead Elvis & His One Man Grave Hugo Race & Michael Angelo Russo Hombre Lobo Internacional	1 dona i 1 home 3 dones 1 home 2 homes 1 home	2 solistes homes 1 banda exclusivament de dones 1 banda exclusivament d'homes 1 banda mixta	artista/grup amb el seu gènere. En el cas de les bandes mixtes s'utilitza el masculí genèric	X	X	X	X	X	Desconegut
	25. Mad Cool	24-25	Parell / Imparell	2/3 d'una pàgina + 2/3 d'una altra pàgina	Reportatge	SI	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Pearl Jam Massive Attack Depeche Mode Queens of the Stone Age Justice Snow Patrol Nine Inch Nails Franz Ferdinand Alice in Chains MGMT	6 homes 2 homes 3 homes 5 homes 2 homes 5 homes 4 homes 5 homes 4 homes 2 homes	10 bandes exclusivament d'homes	X	X	X	X	X	X	Desconegut
	DE GENERACIÓN EN GENERACIÓN	X	X	1 columna del 2/3 d'una pàgina	X	X	X	2	2 petites	No apareixen persones	X	X	X	Desconegut	Pearl Jam Alice in Chains	6 homes 4 homes	2 bandes exclusivament d'homes	Mesculí	X	X	X	X	X	Desconegut

	TOUNDRA RECOMIENDA	X	X	3 columnes del 2/3 d'una pàgina	X	X	X	2	2 petites	2 homes	1 solista home 1 banda exclusiva ment d'homes (només apareix el vocalista home)	Promocional	X	Desconegut	Toundra	4 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	Desconegut
	LAS VOCES FEMENINAS	X	X	1 columna d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 dona	1 solista dona	Promocional	X	Desconegut	Goat Girl Hurray For The Riff Raff The Black Madonna Núria Graham Agoraphobia	4 dones 1 dona 1 dona 1 dona 4 dones	2 solistes dones 2 bandes exclusivament de dones	Femení	X	X	X	X	X	Desconegut
	26. Rock Fest	24-25	Parell / Imparell	1/3 d'una pàgina + 1/3 d'una altra pàgina	Reportatge	Si	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Ozzy Osbourne Judas Priest Kiss Scorpions Megadeth Dark Tranquility Helloween Amaranthe Dee Snider	1 home 5 homes 4 homes 4 homes 5 homes 6 homes 7 homes 1 dona i 5 homes 1 home	2 solistes homes 6 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta	X	X	X	X	X	Desconegut	
	LA LETRA PEQUEÑA	X	X	1/3 d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 dona i 5 homes	1 banda mixta	Promocional	X	Desconegut	Dimmu Borgir Dark Tranquility Kataklysm Eclipse Tygers Of Pan Tang	6 homes 6 homes 4 homes 4 homes 5 homes	6 bandes exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	Home
	VIXEN, HARD ROCK FEMENINO	X	X	1/3 d'una pàgina	X	X	X	1	1 petita	4 dones	1 banda exclusivament de dones	Promocional	X	Desconegut	Vixen	4 dones	1 grup exclusivament de dones	Femení	X	X	X	X	X	Desconegut
	27. Cruïlla	26	Parell	1 pàgina	Reportatge	Si	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Jack White Prophets of Rage N.E.R.D The Roots Justice Kygo Orbital Damian "Jr. Gong" Marley David Byrne	1 home 6 homes 3 homes 7 homes 2 homes 1 home 2 homes 1 home 1 home	4 solistes homes 5 bandes exclusivament d'homes	X	X	X	X	X	Desconegut	
	PROPHETS OF RAGE Y OTROS SUPERGRUPOS	X	X	2/3 de la pàgina	X	X	X	1	1 petita	6 homes	1 banda exclusivament d'homes	Promocional	X	Desconegut	Prophets of Rage	6 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	Desconegut
	TODOS LOS TRABAJOS DE JUSTICE	X	X	1/3 de la pàgina	X	X	X	3	3 petites	No apareixen persones. Són les portades dels discs	X	X	X	X	Justice	2 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	Home
	28. FIB	28-29	Parell / Imparell	1 pàgina + 1/2 d'una altra pàgina	Reportatge	Si	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	The Killers Liam Gallagher Travis Scott Bastille Two Door Cinema Club The Vaccines Wolf Alice Melenas	4 homes 1 home 1 home 4 homes 3 homes 5 homes 1 dona i 3 homes 4 dones	2 solistes homes 1 banda exclusivament de dones 4 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta	X	X	X	X	X	Desconegut	

	LIAM GALLAGHER, MAESTRO DEL WALLA WALLA	X	X	Mitja pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 home	1 solista home	Promocional	X	Desconegut	Liam Gallagher	1 home	1 solista home	Masculí	X	X	X	X	X	Desconegut
	MELENAS, COMER EN CARRETERA	X	X	1/4 de pàgina	X	X	X	1	1 petita	4 dones	1 banda exclusivament de dones	Promocional	X	Desconegut	Melenas	4 dones	1 banda exclusivament de dones	Femení	X	X	X	X	X	Desconegut
	THE KILLERS CONQUISTARÁN DE NUEVO BENICÀSSIM	X	X	1/4 de pàgina + 1/2 d'una altra	X	X	X	5	5 petites	No apareixen persones. Són les portades dels discs	X	X	X	X	The Killers	4 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	5 homes
	29. Bilbao BBK Live	31	Imparell	1 pàgina	Reportatge	Si	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	The XX Gorillaz Alt-J Noel Gallagher's High Flying Birds David Byrne The Chemical Brothers Fisherspooner Florence + The Machine James Childish Gambino	1 dona i 2 homes 2 homes 3 homes 1 home 1 home 2 homes 2 homes 2 dones i 5 homes 7 homes 1 home	3 solistes homes 5 bandes exclusivament d'homes 2 bandes mixtes	X	X	X	X	X	X	Desconegut
	BANDAS DE DIBUJOS ANIMADOS	X	X	Mitja pàgina	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Gorillaz	2 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	X	X	X	X	X	Desconegut
	GRUPOS RECOMENDADOS POR LAS ODIOS	X	X	Mitja pàgina	X	X	X	1	1 petita	4 dones	1 banda exclusivament de dones	Promocional A un llibro d'homes en posició d'homes	X	Desconegut	Las Odió	4 dones	1 banda exclusivament de dones	Femení	X	X	X	X	X	Desconegut
	30. Arenal Sound	37	Imparell	1 pàgina	Reportatge	Si	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	CARTELL	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X	X	X	X	X	Desconegut
	LOS MEJORES CONCIERTOS FESTIVALEROS DE DORIAN	X	X	Mitja pàgina	X	X	X	1	1 petita	1 dona i 4 homes	1 banda mixta	Escenari	X	Home	Dorian	1 dona i 4 homes	1 banda mixta	X	X	X	X	X	X	Desconegut
	GUIA DE SUPERVIVENCIA DE LA M.O.D.A.	X	X	Mitja pàgina	X	X	X	1	1 petita	7 homes	1 banda exclusivament d'homes	Promocional	X	Desconegut	La M.O.D.A.	7 homes	1 banda exclusivament d'homes	X	X	X	X	X	X	Desconegut
30 peces periodístiques	TOTAL																							

8. BILBAO BBK LIVE	14	Parell	1/4 de pàgina	Notícia	SI	No	1	1 petita	1 dona	1 banda mixta (a la foto només apareix la vocalista dona)	Promocional	Descriptiu	Desconegut	Florence & The Machine The XX The Chemical Brothers My Blood Valentine Gorillaz Noel Gallagher David Byrne Childish Gambino Cigarettes After Sex Parquet Courts Porches Young Fathers Jungle Yonaka Gaz Coombes Modeselektor Hunee John Tabbalot Ben Ufo Youg Marco Optimo Cora Noova Prosumer	2 dones i 5 homes 1 dona i 2 homes 2 homes 2 dones i 2 homes 2 homes 1 home 1 home 1 home 4 homes 4 homes 1 dona i 4 homes 3 homes 2 homes 1 dona i 3 homes 1 home 1 home 1 home 1 home 1 home 1 home 2 homes 1 dona 1 home	5 solistes dones 15 solistes homes 2 bandes exclusivament de dones 13 bandes exclusivament d'homes 11 bandes mixtes	Masculí genèric	No	No	No	No	No	No	Desconegut	
														Romy Joe Goddard Sophie Ibon Errazkin Toulouse Low Trax Slow Porn Maria Arnal & Marcel Bagés Bad Gyal Triángulo de Amor Bizarro Ana Curra Cooper Melenas Iseo & Dosound with the Mousehunters Bejo Las Odio Grises Joe Crespúsculo Neuman	1 dona 1 home 1 dona 1 home 1 home 2 homes 1 dona i 1 home 1 dona 1 dona i 3 homes 1 dona 4 homes 4 homes 1 dona i 1 home 1 home 4 dones 1 dona i 4 homes 1 home 4 homes										
														Parquet Courts Polock Rural Zombies Venturi Yawners	4 homes 3 homes 1 dona i 4 homes 3 homes 1 dona i 1 home										
TITULAR	X	X	X	X	SI	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
9. CRUÏLLA BARCELONA	16	Parell	1/4 de pàgina	Notícia	SI	No	1	1 petita	6 homes	1 banda exclusivament d'homes	Promocional	Descriptiu	Desconegut	David Byrne Prophets of Rage The Roots Jack White Damian Jr Gong Marley Soja Gilberto Gil & Amigos Bomba Estéreo Bugzy Malone Fatoumata Diawara Bunbury Joana Serrat Núria Graham Nudozurdo	1 home 6 homes 7 homes 1 home 1 home 8 homes 4 dones i 7 homes 1 dona i 3 homes 1 home 1 dona 1 home 1 dona 1 dona 3 homes	3 solistes dones 5 solistes homes 4 bandes exclusivament d'homes 2 bandes mixtes	Masculí genèric	No	No	No	No	No	No	Desconegut	
TITULAR	X	X	X	X	SI	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

11. PRIMAVERA SOUND	60-68	Parel / Imparel	9 pàgines	Crònica	Si	Si	27	27 petites	11 dones 55 homes	7 solistes dones 8 solistes homes 10 bandes exclusivament d'homes 2 bandes mixtes	Escenari	Sense connotacions cap a les dones	1 dona 8 homes	Björk Father John Misty Josh T. Pearson Arctic Monkeys Beach House Peter Perrett Lee Fields & The Expressions Idles Yung Beef Vince Staples Tyler The Creator Asap Rocky Gaika Mavi Phoenix Oumou Sangaré Jlin The Twilight Sad Mujeres Nick Cave & The Bad Seeds Art Ensemble of Chicago Jane Birkin	1 dona 1 home 1 home 4 homes 1 dona i 1 home 1 home 1 home 5 homes 1 home 1 home 1 home 1 home 1 dona 1 dona 1 dona 3 homes 4 homes 7 homes 1 dona i 6 homes 1 dona	28 solistes dones 46 solistes homes 6 bandes exclusivament de dones 48 bandes exclusivament d'homes 18 bandes mixtes	Cada artista/grup amb el seu gènere. En el cas de les bandes mixtes s'utilitza el masculí genèric	No	No	No	No	No	2 dones 15 homes	
														Grizzly Bear Oblivians Vulkk Starcrawler Nat Simons Yonaka Abra Lorde Spiritualized Belle and Sebastian Sparks Anna Von Hausswolff Vagabon Ezra Furman Fever Ray Arca Ibeyi Waxahatchee Lykke Li Zeal & Ardor Panda Bear Cesare Basile Majid Jordan Essaie Pas	4 homes 3 homes 4 homes 1 dona i 3 homes 1 dona 1 dona i 3 homes 1 dona 1 dona 6 homes 1 dona i 6 homes 2 homes 1 dona 1 dona 1 home 1 dona 1 home 2 dones 4 dones 1 dona 1 dona i 5 homes 1 home 1 home 2 homes 1 dona i 1 home									
														Wolf Parade Yellow Days Rex Orange Country Nick Hakim El Último Vecino Marion Harper Damed Squad Holy Bouncer Capullo de Jerez Doblecapa Shellac Mike D Let's Eat Grandma Lift To Experience Oneohtrix Point Never The War On Drugs Warpaint Ride Slowdive Rolling Blackouts C.F. Watain	4 homes 1 dona 1 home 1 home 4 homes 1 dona 3 homes 5 homes 1 home 1 dona i 1 home 3 homes 1 home 2 dones 3 homes 1 home 6 homes 4 dones 4 homes 1 dona i 4 homes 5 homes 3 homes									

SETEMBRE, 2018	Portada	X	X	X	X	Si FIB Bilbao BKK Live Crulla Mad Cool Azkena	No	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X		
5 peces periodístiques	12. FIB. Un pasito atrás, ¿dos adelante?	52-53	Parell - Imparell	2 pàgines	Crònica	Si	Si	5	5 petites	1 dona 7 homes	1 solista dona 1 solista home 3 bandes exclusivament d'homes	Escenari	Sense connotacions cap a les dones	1 home	Carolina Rose The Magic Gang Tune-Yards Meridian Brothers Everything Everything Princess Nokia Two Door Cinema Club Jessie Ware Sofi Tukker Travis Scott Anna Calvi Steaford Mods Bob Moses The Killers The Charlatans Tommy Cash Eric Prydz The Horrors	1 dona 4 homes 1 dona i 1 home 1 dona i 4 homes 4 homes 1 dona 3 homes 1 dona 1 dona i 1 home 1 home 1 dona 2 homes 2 homes 4 homes 4 homes 1 home 1 home 5 homes	5 solistes dones 5 solistes homes 15 bandes exclusivament d'homes 5 bandes mixtes	Cada artista/grup amb el seu gènere. En el cas de les bandes mixtes s'utilitza el masculí genèric	Túnica de la cantant de Tune-Yards, però només ho comenta	No	No	No	No	No	Home
															The Hooks Oddisee & Good Company Pet Shop Boys Belle and Sebastian Chase & Status Zoé King Khan & The Shrines Madness Nathy Peluso Liam Gallagher Sharna Parquet Courts	4 homes 1 home 2 homes 1 dona i 6 homes 3 homes 5 homes 1 dona i 7 homes 6 homes 1 dona 1 home 5 homes 4 homes									
	TITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	13. Azkena Rock Festival. Días de maravilla y misterio	54	Parell	1 pàgina	Crònica	Si	Si	3	3 petites	1 dona 3 homes	2 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta (només apareix la vocalista dona)	Escenari	Sense connotacions a les dones	1 home	Rival Sons Van Morrison Dead Cross Thee Hypnotics Chris Robinson Brotherhood MC50 The Dream Syndicate Turbonegro Nuevo Catolicismo Católico Joan Jett & The Blackhearts Mott The Hoople	4 homes 1 home 4 homes 4 homes 5 homes 5 homes 4 homes 6 homes 5 homes 1 dona i 4 homes 5 homes	1 solista home 9 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta	X	No	No	No	No	No	Home	
	TITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

ruta	peça	Número de pàgina	Posició de la pàgina	Espai que ocupa	Tipus de peça periodística	Referència a festival	Fotografia festival	Quantitat de fotografies	Mida de les fotografies	Gènere dels artistes de la fotografia	Tipus de formació dels artistes de la fotografia	Context de la fotografia	Peu de foto	Gènere de l'autor de la fotografia	Referència a artistes	Gènere dels artistes del text	Tipus de formació dels artistes del text	Vocabulari utilitzat	Referència al vestuari	Referència a la maternitat	Referència a les relacions de parella	Referència a la orientació sexual	Referència a homes o figures de poder	Gènere autor del text	
ruta 66																									
GENER, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1 peça periodística	1. Vuelve Tehuville al Azkena (Azkena Rock Festival)	11	Imparell	24 línies d'una columna que ocupa 1/3 de la pàgina	Notícia	Si	No	2	2 petites	2 homes 3 dones	1 banda exclusivament de dones 1 banda exclusivament d'homes	Promocionals	Descriptiu Sense connotacions	Home / Desconegut	The 5.6.7.8's Reverend Beat-Man Dex Romweber Duo WolfWolf Dead Elvis & His One Man Grave Hugo Race & Michael Angelo Russo The Sensational Second Cousins Hombre Lobo Internacional	3 dones 1 home 2 homes 1 home 2 homes 2 homes 1 home	4 solistes homes 1 banda exclusivament de dones 3 bandes exclusivament d'homes	Masculí genèric	No	No	No	No	No	No	Desconegut
	TITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
FEBRER, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
1 peça periodística	2. Teletipo Mad Cool Festival	13	Imparell	Minicolumna de 6 línies (teletipo)	Notícia	X	No	0	X	X	X	X	X	X	Depeche Mode Queens Of The Stone Tame Impala Nine Inch Nails Massive Attack Franz Ferdinand Kasabian	3 homes 5 homes 5 homes 4 homes 2 homes 5 homes 4 homes	7 bandes exclusivament d'homes	?	No	No	No	No	No	Home	
MARÇ, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
0 peces periodístiques																									
ABRIL, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
3 peces periodístiques	3. Festivalles Nom del festival + data + noms del cartell + web Primavera Sound Azkena Rock Mad Cool Cruilla Barcelona Bilbao BBK Live FIB Rock Fest Barcelona Download	20-21	Parell + Imparell	2 pàgines en total	Fibra tècnica	X	Si	1 per festival	Petites	15 homes	6 solistes homes 2 bandes exclusivament d'homes	Promocionals / escenari	X	Desconegut	Si	Mixte	Mixta	No es formulen frases	No	No	No	No	No	Desconegut	
	4. Hurray For The Riff Raff (Mad Cool)	60-65	Parell + Imparell	6 pàgines	Reportatge	Si	No	5	6 pàgines	Dona	Solista dona	1 escenari 1 locat un instrument a festival 3 carrer	Descriptiu Sense connotacions	3 = 1 dona 2 = 2 homes	Hurray For The Riff Raff	1 dona	1 solista dona	Singular femení	No	No	No	Si, lesbiana	No	Home	
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	5. Nat Simons / Morgan. Madrid, América (Primavera Sound, BBK Live, Mad Cool)	66-70	Parell + Imparell	5 pàgines	Reportatge	Si	No	2	1 dues pàgines senceres 1 mitjana	1 dona (Nat Simons) 4 homes i 1 dona (Morgan)	Solista dona Banda mixta	Promocional amb instrument Promocional	Descriptiu Sense connotacions	Desconegut	Nat Simons Morgan	1 dona 1 dona i 4 homes	1 solista dona 1 banda mixta	En el cas de Morgan, masculí genèric	No	No	No	No	No	Si (Nat Simons - Manolo Fernández de RNE i Gary Louris)	Home
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
MAYO, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
4 peces periodístiques	6. Parquet Courts. Rebeldes, huelguistas, currantes y poetas (BBK Live, FIB)	4,5,6	Parell + Imparell	3 pàgines	Entrevista	Si	No	2	1 gran 1 mitjana	4 homes	Banda exclusivament d'homes	Promocionals	Descriptiu Sense connotacions	1 home	Parquet Courts	4 homes	1 banda exclusivament d'homes	Masculí	No	No	No	No	No	Home	
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X	

	13. Azkena 2018. Oferta y equilibrio	30	Parell	1 pàgina	Article (recomanacions)	Si	No	3	3 petites	1 dona 6 homes	1 solista home 1 banda exclusivament d'homes 1 banda mixta	Promocional	X	Desconegut	Mott The Hoople Chris Robinson Brotherhood MC50 Dream Syndicate The Beasts of Bourbon Urge Overkill Man Or Astro Man James Taylor Quartet Sheepdogs Nuevo Catecismo Católico Berri Txarrak Nebula Gluecifer Turbonegro Lords of Altamont Deadi Cross Van Morrison Joan Jett & The Blackhearts	5 homes 5 homes 5 homes 4 homes 5 homes 4 homes 4 homes 4 homes 5 homes 5 homes 3 homes 3 homes 4 homes 6 homes 4 homes 4 homes 1 home 4 homes i 1 dona	1 solista home 16 bandes exclusivament d'homes 1 banda mixta	Masculí genèric	No	No	No	No	No	No	Home
	TITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X
JULIOL-AGOST, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4 peces periodístiques	14. Festivalitis Nom del festival + data + noms del cartell + web Mad Cool Crulla Barcelona Bilbao BBK Live FIB Rock Fest Barcelona	18-19	Parell + Imparell	2 pàgines en total	Fitxa tècnica	X	Si	1 per festival	Petites	28 homes	5 bandes exclusivament d'homes	Promocional / escenari	X	Desconegut	Si	Mixte	Mixta	No es formulen frases	No	No	No	No	No	No	Desconegut
	15. L7. Una gran explosión (Download Festival)	26-27	Parell + Imparell	2 pàgines en total	Entrevista	Si	No	1	1 gran	1 dona	Banda exclusivament de dones	Escenari	Descriptius Sense connotacions	1 home	L7	4 dones	Banda exclusivament de dones	Femení genèric	X	X	X	X	X	X	Home
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	Si	X	X	X	Femení genèric	No	No	No	No	No	X
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	Si	X	X	X	Femení genèric	No	No	No	No	No	X
	DESTACATS	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	X

	16. Extenuante y vivificante a partes iguales (Primavera Sound)	32-33	Parell + Imparell	2 pàgines en total	Crònica	Si	Si	4	1 mijana 3 petites	5 homes 1 dona	1 solista dona 2 solistes homes 1 banda exclusivament d'homes	Escenari	Descriptius Sense connotacions	2 homes	Maria Amal & Marcel Spiritualized Starcrawler Belle and Sebastian Delorean Ezra Furman Sparks The War On Drugs F/EA Vagabon Capullo de Jerez Art Ensemble of Chicago Kaelis Mavi Phoenix Vince Anna Von Hausswloff Nick Cave Zeal & Ardor Doblecapa Valk Waxahatchee The Breeders	1 home i 1 dona 8 homes 3 homes i 1 dona 6 homes i 1 dona 4 homes 1 home 2 homes 6 homes 5 homes 1 dona 1 home 6 homes i 1 dona 1 dona 1 dona 1 home 1 dona 7 homes 5 homes i 1 dona 1 home i 1 dona 4 homes 4 dones 2 homes i 2 dones	7 solistes dones 10 solistes homes 1 banda exclusivament de dones 14 bandes exclusivament d'homes 6 bandes mixtes	Masculi genèric	No	No	No	No	No	No	Home			
															Father John Misty The National Migos Knox Fortune Mogwai Shellac Thundercat Charlotte Gainsbourg Jane Birkin Ty Segall Car Seat Headrest Peter Dinklage Floating Points Ariel Pink Montero LIT Te Experiencia Slowdive Beach House Arctic Monkeys Jam Soy Watain Oblivians	1 home 5 homes 3 homes 1 home 4 homes 3 homes 1 home 1 dona 1 dona 5 homes 4 homes 1 home 1 home 1 home 1 home 3 homes 4 homes 1 home i 1 dona 4 homes 1 dona 3 homes 3 homes												
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	Neutre	No	No	No	No	No	No	X			
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
	17. Talking Heads (David Byrne). Esto no es una fiesta, ni una discoteca, aquí no perdemos el tiempo	40-43	Parell + Imparell	4 pàgines en total	Reportatge	Si	No	3	1 gran 1 mijana 1 petita	1 dona 3 homes	Banda mixta	Promocional/escenari	Descriptius Sense connotacions	Desconegut	Talking Heads	1 dona 3 homes	Banda mixta	Masculi genèric	No	No					Si Tina Wymouth (bassist del grup) és la dona de David Byrne, el vocalista. Es fa referència abans a aquest fet que al fet de ser la baixista del grup	No	No	Home
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	Si	X	X	X	Singular masculi	No	No	No	No	No	No	X		
	SUBTITULAR	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	X	X	X	X	Si	X	X	X	X	No	No	No	No	No	No	X		
	DESTACATS	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	No	X		
	SETEMBRE, 2018																											
	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
6 peces periodístiques	18. Rolling Blackouts Coastal Fever. Destellos y bajones de esperanza (Primavera Sound)	20-21	Parell + Imparell	2 pàgines en total	Entrevista	Si	No	1	1 gran	5 homes	Banda exclusivament d'homes	Quotidiana (al costat del mar amb dos coscos)	Evalua la banda	Desconegut	Rolling Blackouts Coastal Fever	5 homes	Banda exclusivament d'homes	Masculi	No	No	No	No	No	No	No	Home		
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	No	X	X	X	X	No	No	No	No	No	No	X		
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	No	No	No	No	No	No	X		
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		

OCTUBRE, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1 peça periodística	24. Trepdante bacanal (FIB)	34	Parel	Mitja pàgina	Crònica	Si	Si	2	2 petites	1 dona 3 homes	1 solista dona 1 banda exclusivament d'homes	Escenari	Descriptiu Sense connotacions	Home	Caroline Rose Her's The Magic Gang Two Door Cinema Club J Hus Princess Nokia Carolina Durante Vulk Travis Scott Tulsa Cuchillo de Fuego La Plata The Vaccines Sleaford Mods The Charlatans The Killers Los Funsettes	1 dona 2 homes 4 homes 3 homes 1 homes 1 dona 4 homes 4 homes 1 home 1 dona i 5 homes 4 homes 2 dones i 3 homes 5 homes 2 homes 4 homes 4 homes 1 dona i 4 homes	2 solistes dones 2 solistes homes 1 banda exclusivament de dones 15 bandes exclusivament d'homes 5 bandes mixtes	Masculi genèric	No	No	No	No	No	Home
															Metanis The Horrors Pet Shop Boys Belle & Sebastian Madness Wolf Alice Parquet Courts Liam Gallagher	4 dones 5 homes 2 homes 1 dona i 6 homes 6 homes 1 dona i 3 homes 4 homes 1 home								
	TITULAR	X	X	X	X	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	SUBTITULAR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	DESTACATS	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
NOVEMBRE, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
0 peces periodístiques																								
DESEMBRE, 2018	Portada	X	X	X	X	No	No	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
0 peces periodístiques																								
24 peces periodístiques	TOTAL																							